

המחיר 1850 שקלים (כולל מע"מ)

שנה 49

מספר 2505

י"ח אלול תשמ"ה 4.9.1985

העולם הזה

אלימות

ישראלית:

גם

ילדים

לוחצים

על

ההדק

ילד זה

כמעט

נהרג

בידי

ילד!

מישחק

המזוות

אורי
מחבר

עלית

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

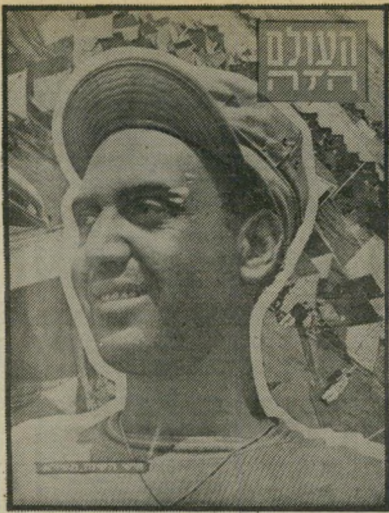
מישקרה קקאו כמו בחו"ל - נמס **מ.ד.** גם בחלב קר
לאפסולא : לאפסולא

עלית לאפסולא

חדש

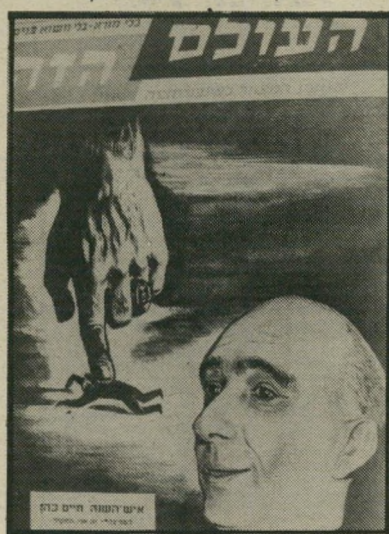

איש השנה תשי"א
העולה-החדש האלמוני

איש השנה תשי"ב
מבקר-הסוכנות שמוראק

איש השנה תשי"ג
יועץ-מישפטי כחן

איש השנה תשי"ד
עסקן-שואה קסטנר

הדין של "דן"

עוד מהסודות הכמוסים של "דן": החלטות של הנכד, הסדרים המוזרים בצרכניה והשעות הנוספות של השופט הראשי בקאופרטיב.

8

הצל של לוינסון

העולם הזה חושף קנניה מדהימה: מיר שהו מחסידיו של יעקב לוינסון מפיץ מיסמכים מזויזים. מנסה להזליף שולל חכים וחוקרי-מישטרה, כדי לנקות מכל חשד את חיים ברגשטיין, די ימניו של לוינסון, ולהשחיר את פניו של גיורא גויה.

14

עוד 650?

כך החלה גם מלחמת-הלבנון: העסקנים הצנינים, המזהירים "בשבועות האחרונים את ירדן, מניחים בשקדנות את התשתית למלחמה הבאה. מי מבין מאזיניהם יצטרף לרשימת ה- חללים הבאה, בת 650 שמות - ואולי אף הרבה יותר?

11

הגליון הבא של

העולם הזה

גליון ראש-השנה תשמ"ז יהיה מצוי במקומות המכירה בתל-אביב ברגיל, ביום ג', ה-10 בספטמבר, בערב, ובקופונים ברחבי הארץ ביום ד', ה-11 בספטמבר.

על שער הגליון יופיע דיוקנו של

איש השנה תשמ"ה

המשמש מוקד לכתבה השנתית הממצה של אורי אבנרי, שבה יגבש את תמונת תשמ"ה על כל היבטיה, ינתח את האירועים שהעניקו לשנה זו את דמותה המיוחדת, יקבע מי לא זכה בתואר ומדוע.

זוהי הפעם ה-35

שבה בחר "העולם הזה" באיש השנה - בחירה שנתיית הזוכה בתשומת-לב לא רק בארץ, אלא גם בעולם.

רכוש את הגליון בהקדמו

טיל שיפוטי

אני אעיק אותך כמו טיל: קרא השופט אל עבר עורך-הדין, כשהוא מנופף לעברו בכרטיס פתוחה ומצביע עליו באצבע השנייה.

33

על השחיטה

לפר ספרדי בזירה יש לפעמים סיכוי לגבור על האיש שהורג אותו. לפרה הישראלית בבית-הדין-המיתביחיים אין כל סיכוי כזה. האם תהליך השחיטה ההלכתית גורם לבהמה זו סבל מיותר?

26

אחים בשלג

סרט על גילוי עריות של אח ואחות, החיים מבדדים במרומי פיסגה מושלגת באחד מ- הרי שווייץ. הוא שזכה בפרס הראשון של פסטיבל לוקארנו - השקט אינו בהכרח שלווה, והידי בת- ההרים היא לא תמיד תמימה.

24

כתבת השער הקדמי:

מישחק ילדים

עוד תוצאה מזעזעת של האווירה הבהחית: אורי מחבר בן ה-11 (בתמונה) נורה בכתפו מאקדח, עלידי ילד בן גילו. הקליע החטיא בנם את הלב. אחריכך כיוון הורה את האקדח לרא- שו של ילד שני, אבל המחשנית כבר היתה ריקה. מדוע עשה זאת? הם העליבו אותי? הסביר. מי אשם בעניין? שרה-חנינך, שלא דאג לטיפול חינוכי בילדים בעיר תימם! מכריו המחנך יצחק יצחקי.

40

כתבת השער האחורי:

הפתעות אהבה

האסיר שמעיה אנג'ל הפתיע את ה- שופטים כשסיפר כי התכוון לתת גט לאשתו, שרה (בתמונה), על-פי דרי- שתה, ותיקווה ארביב הפתיעה בספ- רה כי סוחר-זהב מרמאללה, הנאשם יחד איתה בסחר ב- סמים, היה המאתב שלה.

38

הס בלאס

איש-העסקים דויד בלאס שומר על שתיקה, אך פוליטיקאים נזכרים כיצד פיזר תרומות למפלגות, דרש לשוחח עם שימיעון פרס והשוויץ בקשריו עם יורם אריזור. בינתיים גם מתגלה במפתיע דיוקנו של קיבוצניק מודרני: בעל חון, ל- בוש בחליפה ועסוק בשעשועים.

10

צריך מצוקה

אביבה ואריה, יחד עם ילדיהם הסער- טים, גרים בצריף בשפת-הים. בלי חשמל, בלי מים, בלי שדר- תים. המשכורת פשוט לא הספיקה להם לשכר-דירה.

37

שירי

מצב

רוח

המלחינה נורית הירש (בתמונה) מספרת ברי- איון אישי על ילדותה, על בידותה עד גיל 30, על הלחן הראשון שלה ("פרח הלילך"), מדברת על האירוויזיון, מגלה כי אינה אוהבת לשיר ומתוודה: "לפני כתיבת כל שיר אני במצב-רוח רע מאוד".

המדורים הקבועים:

איגרת העורך - מי יהיה איש-השנה תשמ"ה	4	גם זה וגם זה - מדוע צריך לסגור את האוניברסיטות ומה אפשר לעשות עם ענבים חלון-ראוה - ארבעה פריטים לקץ אחד	21
במדינה - שופטת גרמניה כותבת אל שימיעון פרס	6	תמרורים - שם פרטי ומשורר עיוור ראיון - עם נורית הירש, מלחינה תשבצוסן - מגעיל	22
תשקיף - גם במושבים חוקרים הנדון - מישחק באש אנשים - הקשר העיראקי של פואד	7	הזרועות - כמו עכבר (4 אותיות) הדרוסקים - כוכב-לכת טרי ושליטתו בבתולה	25
השקל ואתה - כיסאות מוסיקאליים הורי - קברנות בקבלנות יומן אישי - שרה-חנינך והגנת הלאומית	11	שידור - כתב בעל איידס וכתב בעל רכב	30
מה הם אומרים - אנשים אוהבים לתת מכות וגם לקבל מכות!	12	העולם הבא - ממה הזדעזעו אסירי רמלה	32
	16		34
	16		36
	17		42
	18		

איש השנה תש"ח
חתרתניד חכם

איש השנה תש"ז
מצביא-סיני דיין

איש השנה תש"ז
נשיא-מצרים עבד-אל-נאצר

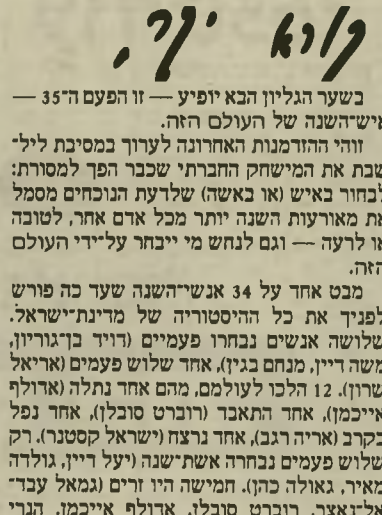
איש השנה תש"ז
פרקליט תמיר

איש השנה תשכ"ג
מפלגמפא"י בגוריון

איש השנה תשכ"ד
יורש אשכול

קליא יק"י.
בשער הגליון הבא יופיע — זו הפעם ה-35 —
איש השנה של העולם הזה.
וזה ההודמנות האחרונה לערוך במסיבת ליל-
שבת את המישחק החברתי שכבר הפך למסורת:
לבחור באיש (או באשה) שלרעת הנוכחים מסמל
את מאורעות השנה יותר מכל אדם אחר, לטובה
או לרעה — וגם לנחש מי ייבחר עליידי העולם
הזה.
מבט אחד על 34 אנשי השנה שעד כה פורש
לפניך את כל ההיסטוריה של מדינת ישראל.
שלושה אנשים נבחרו פעמיים (דויד בן-גוריון,
משה דיין, מנחם בגין), אחד שלוש פעמים (אריאל
שרון). 12 הלכו לעולמם, מהם אחד נתלה (ארולף
אייכמן), אחד התאבד (רוברט סובלן), אחד נפל
בקרב (אריה רגב), אחד נרצח (ישראל קסטנר). רק
שלוש פעמים נבחרה אשת השנה (יעל דיין, גולדה
מאיר, גאולה כהן). חמישה היו זרים (גמאל עבד-
אל-נאצר, רוברט סובלן, ארולף אייכמן, הנרי
קסינג'ר, רוחאללה חומייני).
מי הפעם?

איש השנה תשכ"ג
מתפטר בגוריון

איש השנה תשל"ג
מקיס-ליכוד שרון

אשת השנה תשל"ב
גולדה המלכה

איש השנה תשל"א
מזכיר-ההסתדרות בג-אהרון

איש השנה תשל"ל
לוחם-שלום דיין

איש השנה תשמ"א
שר-ביטחון שרון

אשת השנה תש"ם
קנאית כהן

איש השנה תשל"ט
מהפכן חומייני

איש השנה תשל"ח
שר-ביטחון ויצמן

איש השנה תשכ"ב
קורבן סובלן

איש השנה תשכ"א
מודח לבון

איש השנה תש"ד
רכזשואה אייכמן

אשת השנה תשי"ט
סופרת דיין

איש השנה תשכ"ט
מפקד מיבצר-ישראל בר-לב

איש השנה תשכ"ח
לוחם-בפידיאון רגב

איש השנה תשכ"ז
שר-ביטחון דיין

איש השנה תשכ"ז
כלכלן ספיר

איש השנה תשל"ז
ראש-ממשלה בגין

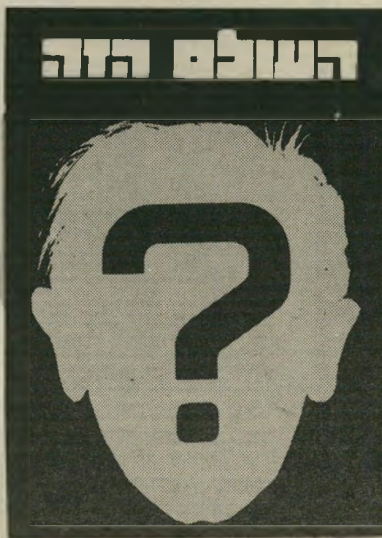
איש השנה תשל"ז
מנהיג "גוש אמונים" לווינגר

איש השנה תשל"ה
ראש-ממשלה רבין

איש השנה תשל"ד
מסדיר-ביניים קסינגר

איש השנה תשמ"ה
?

איש השנה תשמ"ד
פאשיסט כהנא

איש השנה תשמ"ג
פורש בגין

איש השנה תשמ"ב
פולש-ללבנון שרון

העם
שקל חדש לגמרי

כאשר ערכם של כל המוצרים מיטשטש ומתבלבל, זה קורה גם לערכים רחניים

למדינת ישראל יש מטבע נוסף: השקל החדש. זוהי הפעם השנייה, בתוך שנים מעטות, שבה מוחלף המטבע הישראלי, אחרי שהאינפלציה הוסיפה למטבע הקודם אפסים על גבי אפסים. מעשה ההחלפה היה מחוייב המציאות. כאשר הוצאות לאגדולות מגיעות לממדים של מיליונים, זה מפריע למהלך התקין של החיים העסקיים. השטח המסומן בהמחאות שוב לא הספיק לציון סכום כמו "שלוש מאות שביעים ושלושה אלף, חמש מאות ושמונים ותשעה שקל וחמישים ר"ש תשע"א גרורות". מחשבים וקופות רוש"מ יצאו מדעתם.

משיכך היו הטרוניות, שהושמעו השבוע, בלתי-מוצדקות. אפשר לדרוש מאזרחי ישראל להתרגל למטבע החדש. הם התרגלו, בעבר, לדברים הרבה יותר גרועים.

יקר או זול? הבעיה האמיתית היתה שונה, והיא גובלת בתחום הפילוסופי.

הכסף אינו רק אמצעי-שלום. הוא גם קנה-מידה. מאז שהומצאה המצאה אנושית זו, מאפשר הכסף לבני-אדם להכיר בנקל בערכם היחסי של הדברים.

כאשר אין כסף אחיד ויציב, גם כל הערכים מתחילים להתערער. האינפלציה הקטנה, של שבראחו בשנה, שהיא נורמלית בעולם המודרני, די בה כדי ליצור הרגשה של אי-יציבות רחוקה-בטיחות.

ואילו בישראל התערער כל הערכים מומן. תהליך זה יוחרף עתה שיבועיים.

החל בשבוע זה, יחשוב האזרח הישראלי הרגיל בארבעה ערכים שונים. רבים משתמשים במחשבוניות עריין בלירה הישנה והמוכרת, שהיא עשירית השקל. על כך נוסף השקל ה"שן". חוץ מזה רגילים כמעט הכל — וגם חשבי הממשלה — להעריך בדברים בדולארים. כמורד יציב פחות או יותר עכשיו בא השקל החדש ומסבך את המחשבה עוד יותר. (לגבי תושבי השטחים הכבושים קיים, חוץ מכל אלה, גם הדינר הירדני, שהוא הילך חוקי שם.)

פירוש הדבר ששום דבר אינו בטוח עוד. בערכוניה זו, איש לא יהיה בטוח עוד בכמה צריך דבר לעלות, ואם המחיר הנקוב לסחורה מסוימת או לשרות מסוים הוא גבוה או נמוך. המושגים "יקר" ו"זול" הפסיקו להיות ברורים.

טוב או רע? פסיכולוגים חכמים רתים קבעו מומן כי בעולם שבו מחיר של טובין ונכסים משתנה בלי הרף, גם ערכים מסוג אחר מתערערים, הופכים גמישים ויחסיים. העולם הרוחני מתערער יחד עם העולם החומרי. הכל הופך יחסי, גמיש. גם המצפון האנושי, גם מושגים כמו "טוב" ו"רע".

תלמידי ישראל, שחזרו השבוע לבית-הספה אחרי ימים ושנועות של אי-ידידות וזעזועים, יתקשו מאוד לאמץ לעצמם ערכים, שהפכו בלתי-ברורים גם בעיני המבוגרים.

**הממשלה
מרמים את פרסו**

האם הידיעות על חוליות ימיות לביצוע פיגועים בישראל הן שיקריות?

"מישהו מרמה את שימרון פרסו" אמר השבוע אחד השרים. הבקי בענייני-ביטחון, בשיחה פרטית. הוא התכוון לידיעות שהופצו השבוע, ושניתן להם פירסום רב כפי

ראש-הממשלה עצמו: שצה"ל לכד חוליות ימיות של פת"ח שעמדו לערוך טבח בישראל, ושיאסר ערפאת עצמו תיכנן את הפיגועים והדריך את מבצעייהם המיועדים (ראה הנדון).

האם זה סביר? הפרשות עצמן היו מוזרות למדי.

בליל 25 באוגוסט ירש חיל-הים יאכטה בשם קאסלרדיט, ממערב לצידון. על סיפונה היו שמונה פלסטינים ושני זרים — אמריקאי ואוסטרלי — שהיו צוות הספינה. הנסיבות היו תמוהות. אותה ספינה ניסתה תחילה להיכנס לנמל צידון, וגורשה ביריות על-ידי המיליציה הסונית המקומית, שהאדיאולוגיה שלה היא נאצית. הספינה חזרה לים, ושם נתפסה על-ידי חיל-הים הישראלי, המסייר בלי הרף לאורך חופי לבנון.

לפי ההודעה הרישמית, עמדה הספינה להוריד את נוסעיה הפלסטיניים בדרום-לבנון, ומשם עמדו האנשים לעבור את גבול ישראל ולבצע פיגוע המוני בגליל.

סיפור זה אינו משכנע. אם התכוונו לבצע פיגוע בישראל, מדוע היו צריכים לבוא בכלל ללבנון, ועוד בספינה יש כיום בדרום-לבנון אלפי לוחמים פלסטיניים, חברי פת"ח, מזוינים כהלכה. אילו רצה האירגון להחדיר לשם לוחמים נוספים, מאומנים במיוחד, לשם פיגוע בישראל — יכול היה לעשות זאת בשיטה של הסתננות יחידים ולא באמצעות ספינה בולטת, שהיא מטרה קלה לחיל-הים שהמזור שלו ידוע ביעילותו. גם המיקרה השני, השבוע, מעורר שאלות דומות. שוב ירש חיל-הים יאכטה שהתנהגה בצורה חריגה. הספינה, ששמה גאנדה, היתה בדרמה מלארקה שבקפריסין לדרום-לבנון. שוב נאמר כי נוסעיה ביקשו לבצע פיגוע בישראל.

עזרה לאמל. אין ספק שהספינות אמנם יורטו ונלכדו. אך יש ספק רב לגבי היעדר.

דרום-לבנון עומדת על סף מלחמה בין השיעים, כנהגת אירגון אמל, ובין הפלסטינים, נאמני ערפאת. המגינים על מחנות הפליטים הגדולים — מידה ועין-ח'ליל — ליד צידון, ראשידיה ליד צור, ועוד. אין זה סוד שלקראת התמודדות צפויה זו מעביר פת"ח את מירב לוחמיו למחנות אלה, כדי למנוע טבח מן הסוג שערך אירגון אמל לא מכבר בצברה ושאתילא. אמל, המבקש להפוך שטח זה למימרינה שיעית בשליטתו, אינו מוכן לסבול בו גופים זרים, כמו מחנות הפליטים וכוחות-ימין פלסטיניים.

על רקע זה, סביר להניח כי יש נסיון מתמשך להעביר לוחמים מקפריסין לחוף לבנון. ממשלת-ישראל, התומכת במאבק זה בשיעים נגד

הפלסטינים, מעוניינת למנוע תנועה זו ולירש את הספינות.

שאר הסיפור אינו סביר — ושום בררנות לא יקבל אותו בלי הוכחות משכנעות יותר.

ערפאת עצמו. עוד יותר תמוה הסיפור על יאסר ערפאת.

רק מי שאין לו מושג על צורת האירגון של אש"ף ופת"ח, ועל תפקידיו של ערפאת בהם, יכול היה להמציא סיפור כזה. הוא מתאים הרבה יותר לדימוי הישראלי המקובל של "ראש המחבלים".

ערפאת הוא איש פוליטי, דיפלומט הנמצא בתנועה מתמדת בין בירות העולם. מעולם לא היה איש-מבצעים. לא יעלה על דעת איש בפת"ח לשלח אותו בתיכנון של מיבצעים — אף שהוא נושא בתואר של "המפקד הראשי של הכוחות הפלסטיניים". באותו ההגיון אפשר היה לספר כי יצחק רבין או שימרון פרס, תיכנן אישית את מבצע-אנטבה, להבדיל. כשם שמיבצע זה תוכנן בידי מומחים, אנשי-מיקצוע צבאיים, כך יש להניח כי פיגועים גדולים בישראל מתוכננים בצד הפלסטיני על-ידי קציני-מבצע מיקצועיים.

יתכן שאנשים, היוצאים למשימת התאבדות בישראל, יקבלו את ברכתו האישית של ערפאת, אם הוא נוכח במקום — כשם שיתכן שחיילים ישראלים, היוצאים למשימה מסוכנת במיוחד, יקבלו ברכה אישית של ראש הממשלה. אך לא זה הסיפור שסופר השבוע.

מתעורר החשד כי סיפורים אלה מומצאים, כדי לשרת מטרת פוליטית. ות. לא קשה לנחש מהן, בשעה שנשמעים בעולם קולות הדרושים מישראל לנהל משאומתן עם יאסר ערפאת, ובשעה שהמערך מחפש תירוץ כדי להצביע עבור הצעת-חוק שערווייתית, האוסרת מיפגשים פוליטיים עם אנשי אש"ף, במטרה לקדם הידברות ושלוש. (ראה להלן).

היאכטה "קאסלרדיט"
סיפור מוזר מאוד

**יחסי חוץ
מצא את ההבדל**

היכן זה קרה? בקייטאון או ברמאללה? בפרטוריה או בטולבר?

גנרל ישראל הופיע השבוע בט"ל לוויה של דרום-אפריקה. הדבר הוצג — והתקבל — כהפגנה של סולידריות ישראלית עם מישטר-הדכוי ב-רפובליקה הגיוענית.

למחרת היום הודיע דובר צה"ל כי תת-אלוף עודד ארז אינו בשירות פעיל. אך גם הדובר לא יכול היה להכחיש כי הקצין קיבל "תירוץ" לפני יציאתו לדרום-אפריקה.

באותה שעה הסביר השגריר הישראלי בדרום-אפריקה, אליהו לנקין, בשם "הגאווה הלאומית", מדוע יש להצדיק את "היחסים המיוחדים" הקיימים בין ישראל ודרום-אפריקה — וזאת בשעה שרוב רובם של יהודי דרום-אפריקה מתנגדים, לדבריו, לי מישטר האפרטהייד, ומצביעים כעד מיפגש המבקשות לשנות את ה-מישטר.

לנקין הוא איש-אצ"ל ותיק, חבר "המישטחה הלוחמת". בשעתו פיקד על אוניית-הנשק אלטלנה. הוא נמנה עם חביו של מנחם בגין, ששלח אותו לפרטוריה. עכשיו הוא מסיים את תפקידו — דבר שנתן לממשלת-ישראל את התירוץ שלא "להחזיר" אותו הביתה באופן הפגנתי, כפי שעשו כל מדינות אירופה המערבית.

שם, לא באן. לא היה צורך לחפש את הרקע הפסיכולוגי ליחס האוהד של צמרת ישראל, האזרחית והצבאית, למישטר הניועני. בשבועות האחרונים שיררה הט"ל וויויה הישראלית כמה כתבות על המי-אורעות בארץ הדרומית. הן צולמו בידי צוותות אירופיים, שסיכנו את עצמם, ושאחרים מהם הוכו ונעצרו. בכתבות אלה נראו, בין השאר,

מפגנים לבנים, סטודנטים וסטודנטיות, שיצאו כאומץ-לב מפליא לתה-לכות-מחאה נגד מישטר-החירום. ה-שוטרים הדרום-אפריקאים התנפלו על מפגנים אלה בשוטרים, והיכו אותם בחמת-זעם ובאכזריות מחרידה.

אלמלא נאמר מראש כי הדברים מתרחשים בדרום-אפריקה, אפשר היה להיתפס לרגע לרושם המוטעה כי זוהי כתבה על פיזור ההפגנה הישראלית שנערכה השבוע ברמאללה, כמחאה על ההחלטה לגרש כמה מנהיגים מקומיים ולכלוא אחרים בלי מישפט, על פי צוים מינהליים. גם כאן הופעלו כוחות-הביטחון באכזריות רבה, ירו כדור-גומי במפגנים וכעוכבים ושבים בני המקום. הטלוויזיה הישראלית לא צילמה, כמובן, הפגנה זו.

לעומת זאת התייחסו אותם ה-שוטרים והחיילים בחביבות מופגנת אל המפגנים הגיועניים של גושי-אמונים, שבאו למחרת היום לטול כרם כדי לדרוש פעולות חמורות עוד יותר כלפי האוכלוסיה.

בבאר-שבע התנפלו פירחחים מקר-מיים, חסידי מאיר כהנא, על רופאים ואחים ערביים, העובדים בבית-החולים סורוקה.

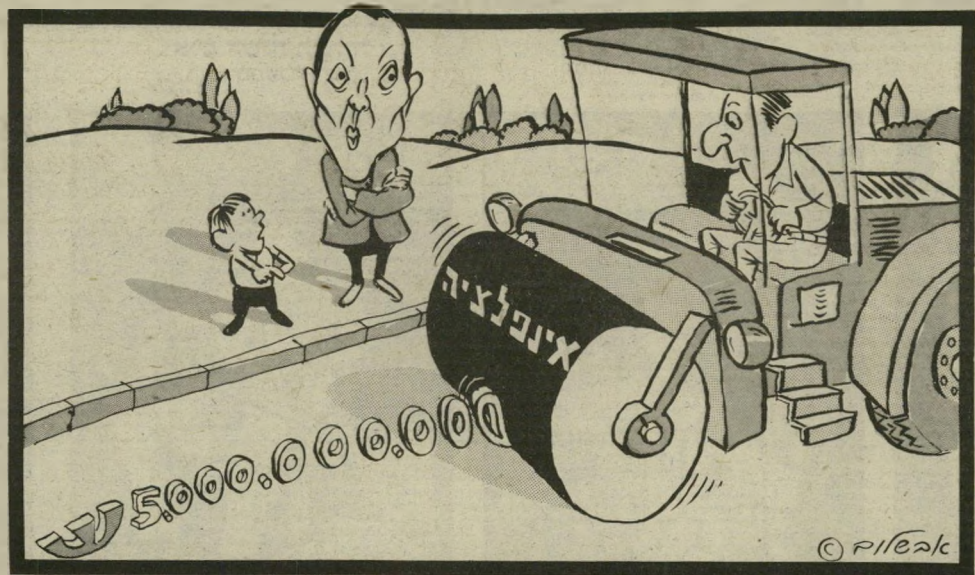
החוק נגד השלום. קשה לר-רוש ממשלת-ישראל לצאת בהתרג-שות אמיתית נגד הגיוענים בדרום-אפריקה, כאשר בישראל עצמה הולך ומפשט מישטר של אפרטהייד. מעשי, בלי הכרזות אידיאולוגיות.

בדרום-אפריקה נאסר אוטומטי-ונשלח לכלא כל אדם המקיים פגישה עם ראשי הקונגרס הלאומי האפריקאי, האירגון הלוחם של השחורים. בישראל טיפלה הכנסת השבוע בהצעת-חוק ממשלתית, המטילה עונש-מאסר של שלוש שנים על כל מי שמקיים פגישה עם חבר אירגון-השיחרור הפלסטיני, כאשר המטרה היא להיכרע על שלום (ראה להלן). פגישה למטרה אחרת אסורה ממילא, גם על פי החוקים הקיימים.

**דיעות
ראש-הממשלה
והשופטת**

**שופטת פלילית שהתגיירה
היתה אחת ממאות
שסנו לפרס כדי למחות
על החוק לאיסור מגעים**

החוק האוסר פגישות עם נציגי אש"ף עדיין מונח על שולחן-הכנסת וממתין להצבעה. שימרון פרס הביע את תמיכתו בחוק, אך אנשיו הציעו תיקון בנוסח. מדוע? על כך יכול ללמד מיכתב אחד, שהגיע לפני שבועיים למישרד ראש-הממשלה. הוא אחד מרבים מאוד, שהגיעו לכתובת זו בשבועות האחר (המשך בעמוד 10)

"אבא, האם הוא יעצור אחרי שויריד שלושה אפסים?"

וייצמן מבקש להרגיע

השר לתפקידים מיוחדים בלישכת ראש הממשלה, עוזר וייצמן, מבקש להפחית במשמעות המידע המועבר לשימועון פרס, בעניין הפיגועים מטעם אש"ף. לדעת וייצמן, גורמים בכירים מציגים לפני פרס תמונה שחורה, רחוקה מאוד מהמציאות — והיא הרקע לכמה הצהרות תקיפות של ראש הממשלה, כפי שהושמעו באחרונה. וייצמן מבקש להרגיע את המתרגשים בצומתי קבלת ההחלטות בארץ, לפני יצירת הסלמה מיותרת.

ניגריה מחרימה את ישראל

למרות שההפיכה בניגריה שיפרה את מעמד הישראלים שם, עדיין מפיצה ממשלת ניגריה טלקסים, המתייחסים למכירות הנפט שלה, האסורות לשתי מדינות: רוס ופריקה וישראל.

איסור על הכוונת

איש המודיעין הוותיק איסר (הקטן) הראל משמש באחרונה מטרה להתקפות של אנשי מודיעין לשעבר, הרוגזים על הופעותיו הפומביות ועל ניסיונו לטייח את מחדליו. הם מכינים לו הפתעה קטנה.

עונש מוות במישרד החוץ

לישכתו של שרתחוק, יצחק שמיר, עוסקת עתה בהסקה ובמישולח של מוד בקת (פטיקרים) הקראות ל-עונש מוות למחבלים מאחורי היחמה עומד עוזר של השר, צחי הנגבי, בנה של ח"כ התחייה גאלה בן. המדבקות נשלחות לחברי מרכז החרות ולאזהרים אתרים.

מריבות אצל רבין

במחנה של יצחק רבין גחלים לחשות מתחת לקרקע. אחד הבכירים, אברהם (בייגה) שוחט, איש ערד, מתכוון להפנות את כל מירצו לפעילות מיסלגתית ארצית. כך גם מיכה גולדמן, ראש המועצה המקומית כפר-בור. בינתיים עוסקים כמה מאנשי המחנה בהפצת שמעות כיכוב על ח"כ אורה נמיר ועל עמדותיה היוניות.

דובר המישטרה ללא ליסכה

דובר-מישטרה עדי גונן מדלג מחדר לחדר וממכשיר-טלפון אחד למישנהו, משום שאין לו ליסכה במטה הארצי. באחרונה הוא עקר לירושלים מכפר-סבא, ובכיתו החדש עדיין אין מכשיר-טלפון.

הרציף החדש שקעו

רציף חדש, שנבנה עלידי. סולל בונה בנמל חיפה בהשקעה של 90 מיליון דולר, שקע אחרי שאונייה, שנבנסה לנמל, סגעה בו קלות. עשרות משאיות עמוסות חול, שהועקו לנמל, לא הצליחו לכסות על החור הגדול שנפער.

מרמים את ארצות-הברית

מיפעלי אלקטרוניקה בהתנחלויות עומדים לפתוח מישרים חדשים בגוש-דן, כדי לטשטש את מקור המוצרים שלהם ובכך להערים על ארצות-הברית, שקבעה כי הסכם הסחר החופשי חל רק על סחורות המיוצרות בתחומי הקו הירוק.

סרוסי חזר ללוי

אבנר סרוסי, עוזר-לשעבר של השר דויד לוי, שהושעה עלידי השר מתפקידו, שב לעבודה מלאה לצד השר. חינו של סרוסי סר מעל פניו של שרה-בינה-שיכון לפני כמה חודשים, אחרי שהוא תרציין באחד החנימונים וגילה סודות מהחדר על עבודתו ועל הדרך שבה הוא שתל ידיעות פוליטיות בעיתונות.

אגם בעלייה

אוצרי-אמנות ואספנים ישראלים מוצפים בחודש האחרון בביקוש מחול ליצירות מקוריות של יעקב אגם. הפירסום הבינלאומי שניתן לעובדה ששגריר ברית-המועצות בארצות-הברית רכש מאגם יצירה מקורית עבור נשיא ברית-המועצות הביא לביקוש-נשיא לאגם, שכל יצירה שלו נמכרת בעשרות אלפי דולרים.

שומרים על הנשיא

השמירה על הנשיא חיים הרצוג ועל מושב-הנשיא תוגברו באחרונה, אחרי שהתקבל מידע אנונימי שאסירים משוחררים מתכוונים לערוך מיבצע-ראווה בי מישכן, ביחד עם בני מישפחות של אסיר ריב, שעדיין מרצים את עונשם, כדי למד חזת על החלטת-הנשיא שלא להעניק לי אסירים חנינה כללית בכלל, וערבי-החגים בפרט.

חקירה במושבים

התמוטטות המערך המישקי של תנועת-המושבים הוא הנושא הגדול הבא של חקירת היחידה הארצית לחקירות-הונאה. החקירה תתמקד בחשדות למעשי-מירמה בחיקף גדול בכמה מושבים ותיקים ומכובדים במרכז הארץ.

זמיר מאותת לחוקרים הפרטיים

היועץ המישפטי לממשלה יצחק זמיר החליט לקבוע למישרד-חקירות פרטיים, כללי-התנהגות המורים, שכוונתם למנוע מחוקרים פרטיים לחקור עובדי-ציבור, שתפקידם הוא אכיפת החוק. הפרופסור זמיר גיבש את החלטתו אחרי שהגיע לידיו דוח של מישרד-חקירות פרטי, שהתחקה אחרי עובד בכיר במס-ההכנסה, דעואל בריוסף מרמת-גן. החקירה נגדו הומנה בזמנו עלידי משה ברש, בעל מיפעל הנקניק והסלטים פיקנטי, שניסה בדרך זו להשפיע על שיעור תיקי-השומה שלו. עובד-שומה זוטרי בגוש דן פרש לא מכבר מעבודתו, והתקבל לעבודה במיפעל הנקניקים.

פיקנטי בגדה

אחד מאפיקי החקירה בפרשת רכישת הקרקעות בגדה מתחבר לבעל נקניקי פיקנטי, משה ברש. נראה שבדולרים מזויזים נרששו אדמות באזור כרמים, ועל פי החשד היה ברש הרכש.

המר בספר

ח"כ המספרל זבולון המר מונצח בספר אוטוביוגרפי חדש, שייצא לאור בקרוב, לקראת ועידת המספרל. את הספר על שרה-חנינו-לשעבר כותבים שני כתבים מהצופה.

דלק בחקירה

הרשות לניירות-הערך מנהלת חקירה מקפת סביב רכישת חלק ממניות חברת "דלק חיפושית השקעות".

יבין — מועמד המערך

חיים יבין הוא מועמד המערך לתפקיד מנכ"ל המלוויזיה, על דעת ראש-הממשלה. אם הליכוד יסכים למינוי, הוא יכרך אותו במינוי הבימאי יוסי צמח כסגן-המנכ"ל. עד כה התנגד המערך למינוי יבין.

עוגי חוזר לארץ

נציג אל על בגרמניה, שמואל (עוגי) פילובסקי, יחזור בקרוב ארצה לשם בירור עונתי במישרי ההנהלה בארץ. פילובסקי היה בעבר מבעלי קונצרן "קופל", שהתמוטט. הוא פרש והתמנה במפתיע כנציג חברת-התעופה הלאומית בגרמניה. הוא ארצה קשור, כפי הנראה, גם בעניין זה.

חריקות ב"אלביט"

צפויות פרישות נוספות של בכירים ב"אלביט" — פועלי-יצא מהסתלקותו של בני סלד ומינוי של עימנואל גיל במקומו.

דודיק לא יסע

השמועות על מינוי של דויד (דודיק) גולומב כנציג קונצרן "בור" בארצות-הברית הוגדרו עלידי צמרת "חברת העובדים" כמזקזקות מאוד. בחברת העובדים טוענים שעדיין אין החלטה עקרונית על כך, וספק אם גולומב יצליח לתמרו בין כל חטיבות הקונצרן מעבר לים.

הזרים שבים לצפון

כתבים זרים של רשתות טלוויזיה מאירופה ומארצות-הברית החלו להתמקם שוב באצבע-הגליל, בקיית-שמונה ובמטולה. הכתבים "מריחים" התחממות בתקופה הקרובה. הם כבר מחדשים קשרים ישנים ונמצאים בכוננות של מעקב אחרי כל אירוע.

בעיקבות השמש לספר

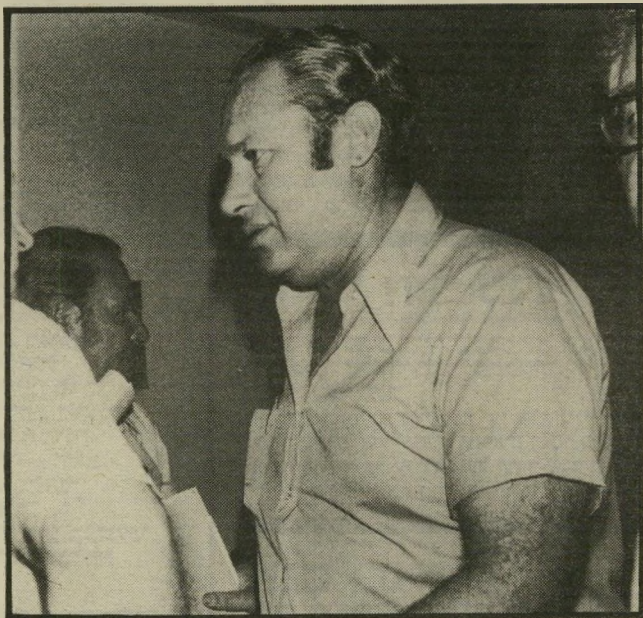
למרות ירידה חריפה במיספר הישראלים היוצאים לחו"ל, גדל במפתיע מיספר היוצאים לספרד. חברת-התעופה הספרדית איבריה, שפתחה לפני שנתיים שלוחה בארץ, מרחיבה עתה את מישריה, לנוכח זרם הפונים הגדול. בקרוב היא מקווה להגדיל את חלקה בפלח-השוק של טיסות ישראלים לדרום-אמריקה.

נהג תרכבת לוקה בראייה

חקירת-המישטרה בתאונת צומת-הבור נים, שבו התנגשה רכבת באוטובוס-ילדים מפתח-תיקוזה, מעלה חשד שנהג-הקטר לוקה ליקי תמור בראייתו. בתאונה המחרידה, שאירעה לפני חודש-שיים וחצי, נהרגו תלמידי בית-הספר ברנר מפתח-תיקוזה, המורה, מלחים ונהגת אוי טובום אגד.

יאיר קוטלר מעשיך בחשיפת הסודות הכמוסים של קואופרטיב "דן": הקרובים לצלחת עורכים לעצמם רישומים כוזבים ★ המקובלים על ההנהלה מחליפים חלופיין במזומנים ★ יוסי הורביץ (למטה) וחבריו סותמים את הפיות, מטייחים ומחליקים פרשיות

הרבוש הציוני

והכיס המרטי

רוניק למישרדיו, כאילו היו רכוש הפרטי. אלא בתיאום מראש ואחרי אישורו בלבד. המיצאים שנערמו אצל רוניק בענין גוניקמן, מורשה האגודה, מצביעים על שיטה נורמה. אלה קיימות בדרך משכבר הימים. תוך כדי עבודתו כמורשה בתחנה המרכזית בתל-אביב, ביקש גוניקמן להרוויח חלטות. הוא נטל לעצמו עבודות נוספות, כמקובל: נסיעות מיוחדות אחריהם צהריים כמורש צה 1984, המכונות "ויזות". עקב רישום כחב וחוות שעות עבודה לביצוע זקף לעצמו האומי בורסמן של דן שעות-לילה מעל ה"מקובל", וכך זכה בתשלומים של שעות-לילה, שלא הגיעו לו כלל. בפועל היה צריך לגמור את ה"ויזה" השלישית שלו — באותו יום כיצע עקב מעשיו זכה בתשלום נוסף עד השעה 11.30 לפני חצות — שעה וחצי לזכותו בתעריף-לילה כבד.

האומבורסמן גוניקמן נהג בדרכו הפסולה — נטילת כספים מקופת דן שלא הגיעו לו — שלוש פעמים בשבוע, לאורך זמן. סתם חבר מן השורה היה מוכא מייד לרין וגוניקמן עצמו היה שופטו היחיד, או מעביר את תיקו למישהו אחר. אך המדובר היה במורשה האגודה, שהיה חבר ועדת-הפיקוח ב"1982, ש"חשפה" משהו מפרשת המאריקים הש"חורים (העולם הזה 21.8 ואילך) — שנתאפשרה בעת שהיו"ר הורביץ פרש באותה שנה לעבודה בקו 5 ואת מקומו מילא משה ספקטור, מנהל אגף הכספים. יש להניח — סכנת חברים ותיקים — כי היו"ר הורביץ מסוכך על גוניקמן מסיבות מובנות ואינו מעשה אותו, כנדרש, עד להעמדתו לדין.

הקרובים אל הצלחת בקואר
הפרטי הגדול דן, כמו מנהל-עבודה, רואגים קודם כל לעצמם. שכרם הנהא תופה יפה על-ידי רישום שעות-עבודה כחובות. יש דרכים רבות להעשרת הכיס הפרטי של חבר זה או אחר בדרך, אך מי יעלה על דעתו כי גם בארזים נפלה שלהבת?

לפני כמה חודשים חשף משה (מוקי) רוניק, חבר ועדת-הפיקוח מטעם האופוזיציה, דן שלנו, ראיות נגד מורשה האגודה מוניה גוניקמן, שגנעה זמן ניכר, שבגינו זכה גוניקמן בשעות-עבודה שלא היה זכאי להן. גוניקמן הוא האומבורסמן של דן רשות שירותית, המטילה את חיתתה על החברים.

רוניק אסף עדויות, בנה תיק והציג לפני יו"ר המכירות, יוסי הורביץ, שמירה להגן: "אלו הנורמות המקובלות באגודה".

רוניק פנה עם חברי סיעתו בהנהלה למזכירות ולהנהלת דן, אך האופוזיציה נדחתה ודרישותיה להעמיד את גוניקמן לדין לא נתקבלו. שני חברי ועדת הפיקוח האחרים, לצידו של רוניק, הם חברי הסיעה המתקדמת, שלה הי שילטון הבלעדי בדרך. הם מיהרו לזכות את גוניקמן, כמובן בלי מישפט, בעיר קר בשל יחסי חברות אישית שהם מקיימים עימו. הם טיהרו אותו במסמך שהוציאו כנגד איגרתו של רוניק, שאותה הפיץ לכל החברים.

מחלה קשה וממארת

רזניק לא הופתע מתגובת היו"ר הורביץ, אלא משני חבריו בוועדת הפיקוח, משה פוגל (ששם עצמו כיו"ר הוועדה) ורפאל אברהם. עכרם של שני "מפקחים" אלה בדרך אינו כליכר נקי, כנדרש מחברים בוועדת-הפיקוח.
זמן מה אחרי שנבחר כחבר בוועדת הפיקוח מצא עצמו רזניק במיעוט. מנטרלים אותו על ימיו ועל שמאל, כדי להסתיר מחברים ומעשים שיש בהם פגיעות בטוהר-המידת. הורביץ בהבדל לו בשיחה, שהיתה ביניהם אחרי שנכנס לתפקידו, כי יש חברים ש"עוברים בקו", ויכול להיות גם חבר ועדת-הפיקוח שיעבור בקו.

רזניק קלט מהר את הרמז העבה של היו"ר: עבודה ב"ק" פירושה שתוף פעולה עם היו"ר. עד מהרה למד רזניק כי אין ביכולתו להתרועע על מימצאיו. בפגישות משותפות עם חבריו האחרים בוועדת-הפיקוח הוצגו בדרך-כלל הדברים באור חיובי, ורזניק כיאה לוועדת-הפיקוח ממוסדת, המרכי נהא לפני היו"ר, כאשר ביקש רזניק לברוק מיסמכים באגף-הכספים, השמור היטב, למד כי ראשהאגף, משה ספקטור, אסר את כניסתו של

הסיבה לכך פשוטה בתכלית: גם הם נגועים במעשים לא כשרים.

המומיה אינה מעשנת

ב"מפקח על טוהר-המידת בדרך משה פוגל, יו"ר ועדת-הפיקוח, הוא מנאמני היו"ר הורביץ. מ"1962 עד 1984 היה חבר ההנהלה וסגן מנהל אגף-התנועה. בדצמבר 1984 נבחר לוועדת-הפיקוח. הוא תמיד בצמרת. ב"1982, כשהיה בוועדת-הפיקוח שה"ריעה על אי-הסדרים שנחשפו בפרשת המאריקים השחורים, היו לצידו או עוד שני חברים: מוניה גוניקמן ויוסף ויסוקר. האחרון הוא היום חבר-ההנהלה וסגנו של מנהל אגף כוח-אדם-יופנים. מעניין: השלישי, שבקשתה ב"1982 להקים ועדה מיוחדת לחקירת פרשת המאריקים השחורים לא נענתה. הסתד"רה יפה מאז. כך חוסם יוסי הורביץ פיות בדרך, מרכא כל אופוזיציה בפועל או בכוח.

פוגל הוא גם חברו הקרוב של השלישי בטריאומויראט הפיקוח: רפאל אברהם. את זה מכנים ותיקים במילה אחת: מומיה. הוא נוהג לחקות את התנהגותו של היו"ר הורביץ. גם הוא מיהר לחדול מעישון אחרי שכך החליט הורביץ.

פוגל את אברהם נהגו בדרך על פי "הנורמות המקובלות". הם הרפסו איש לרעהו כרטיסי-שעון, כשעברו כמנהל-עבודה ברחוב הגליל 3 בתל-אביב. איש ישוב בתחנה המרכזית חדר ליד חדר. חברים טובים שכאלה. איש דאג לרעהו להגדלת השכר בדרך לא ישרה. על חשבו כלל חברי המואר

מעשיו של האומבורסמן הם רק סימפטום, המעיד על מחלה קשה המכרסמת בעוצמתו של דן שנים הרבה. היא היתה לממארת.

בשובו של הורביץ בסוף 1982 להיות יו"ר המכירות, חשש משה ספקטור, שחזר לתפקידו באגף-הכספים, מניקמת הורביץ בגוניקמן, שלא נבחר מחדש לוועדת-הפיקוח. דאגתו הניכה פרי: הוא זכה במישרה המכובדת של מורשה האגודה.

לצידו של הורביץ פועלים בהגנה על גוניקמן שני חברי ועדת-הפיקוח האחרים: משה פוגל ורפאל אברהם.

"זאת לא חנות מכולת!"

מרוב "מפקחים" ומבקרין אין פיקוח ממשי על המתרחש באמת בקואופרטיב. יש בדרך גם מבקר פנימי, אלי לוקוב, אך גם הוא אינו עונה על התואר המכובד הזה. לוקוב הגיע למישרתו אחרי שזכה במיכרז לתפקיד מבקר פנימי, שפירסם דן בעיתונים, על-פי דרישת מישרד-התחבורה. קודם היה בגדות (החברה הפרטית-כימית). בדרך מועסק לוקוב בתנאים של שכיר. הבעיה: הוא כפוף ישירות ליו"ר המכירות, הפועל ללא הרף להסתרת ה"שחיתות ולא לחשיפתה הפומבית למען ידעו וייראו. אנו מוסד גדול. יש ביקורת מכל הכיוונים. אנו לא חנות מכולת. לפעמים מפספסים. זה נורמאלי". אומר אלי לוקוב.
מרוב ביקורת אין ביקורת ממשיה. מה גם שחברים, המכונים בוועדת-הפיקוח או בתפקיד מורשה-האגודה, ידיהם אינן נקיות. האסיפה הכללית של חברי דן, הבורחת בשלושה חברים ועדת-הפיקוח, אינה מודעת לעברם של המועמדים, הנדחפים על-ידי הסיעה השלטת של יוסי הורביץ. רק מבקר מן החוץ, שאינו כפוף לאיש בדרך ומשכורתו משולמת על-ידי מישרד-התחבורה, אולי יצליח לחדור לסודות דן הכמוסים, שמוגלה ונמק פשטו בו למכביר.

פרטיב. הרפסו שעון כאילו היו בעבודה.

מצאו כי פוגל רשם לעצמו שעות עבודה חופפות, המזכות אותו בתמורה של שעותיים על כל שעת-עבודה. ועדת-הפיקוח מטעם דן לא רנה ב"מימצאים החריגים" של פוגל, שבוצעו לפני 1978. כך זכה פוגל בחסיונות לא-מובנת, מפני שהיה באותה עת שפעלה הוועדה, חבר בוועדת-הפיקוח. הוועדה, שהחליקה, איפשרה ביוני 1979 לרפאל אברהם לצאת בוול: המרת קנס ועונש ב"סכום הולם" שיתרום לקרן-החינוך של דן. הנהלת הקואופרטיב אימצה את המלצת הוועדה, ובקיץ 1979 הסתפקה בנויפה ובאהרה, אולי בגלל הערת החוקרים, שהדגישו כי מעשיו היו בבחינת "נורמה מקובלת בין החברים הנוגעים בדבר".

פוגל ואברהם מגינים עכשיו על מעשיו של המורשה גוניקמן.

מורשה-האגודה מפגין חוסר מישמעת, מזלזל בהוראות. החברים רואים את מעשיו ופוסקים: האומבורסמן שלנו הוא מעל החוק. ביולי נטל חלטורה לירושלים, להסעת חוגגים לחתונה. הוא לא דאג, כנדרש, ליטול עימו כלי-עבודה. כשביקש, מאוחר גילה כי יש תקר באחד הגלגלים. הוא הזעיק עזרה מתל-אביב, אך סירבו לשלוח גרר לירושלים. הוא נטל אוטובוס-תיירים מיונייטד בירושלים (חברה בבעלות דן) להחזרת נוסעיו. כך גרם להוצאות כבדות לדרך בגין רשלנות.

לפני כמה שבועות נטל גוניקמן "ויזה" להחזרת ילדים מפארק הירקון, הוא איחר להגיע ובמקומו אסף את הילדים הממתנים נהג אחר מקו 4 כשהתייצב סוף סוף החלטוריסט האומבורסמן גוניקמן כבר לא מצא את נוסעיו, הילדים, שוב גרם הוצאות כפולות לדרך. הפעם נזהר, לא הגיש לפירעון את ה"ויזה" שלו — אך גם לא קנס על מעשיו, כפי שהוא נוהג כנהגים כאלה בשבתו בדרך יחיד, כמורשה-האגודה. לו מותר, הוא האומבורסמן. הוא מוגן על-ידי היו"ר הורביץ.

בחדש שעבר יצא גוניקמן ב"ויזה" לקיבוץ רמת-השופט, להחזיר צופים לתל-אביב. בדרך נשרף המנוע. שלחו אוטובוס אחר ואת שלו גררו למוסך. איש לא חקר את המורשה שמא עליו רובצת האשמה לאירוע. אולי לא ברק מים ושמן, כנדרש, לפני היציאה לדרך?

הכל שקר. משיב גוניקמן על שאלות העולם הזה. יש לו ביטויים עסיסיים: "שטויות במיץ עגבניות". כמו ליו"ר הורביץ, יש גם למורשה האגודה גוניקמן תשובה לכל שאלה וגם שער לעזאזל: "מילחמות פולי-טיות". הוא מספר כי מוקי רזניק נוקם בו על שום שקנס אותו ב"25 אלף שקל, סמוך לפירסום איגרתו על שהחנה אוטובוס בשבוע מחלטורה ליד ביתו של הנהג המקורי, תחת להביאו לחניון. רזניק, שעבר קורס מוריכר תיירות, מרבה בחלטורות. "למרות שקיימת החלטה מטעם ההנהלה האוסרת זאת", מעיר גוניקמן בהרגשה מילחמות-נהגים בדרך על גבו של הנוסע מייקרות את כרטיס-הנסיעה, מיישרד-התחבורה מאשר, כמצופה מ"מנו, את סלידת-שומות לקביעת התי-עריפים.

ב"1955 הצטרף גוניקמן לדרך. קודם היה שוטר בנציף-התנועה. בתפקיד סורי, בדרך-שלישי-ההורביץ אין מי שיעמיד לדין את האומבורסמן עצמו על מעשיו "היפים". נורמות כאלה באגודה יהיו לכולם.

ראשיעוריה עמית (עם רעייתו) לא ידענו...

"חבר, מה עשו לך?"

קואופרטיב דן תובע מאבי אבנית. עוזרו של ראש עיריית רמת-גן אורי (וולו) עמית, ומהבעלים של חברת פורז, משה שליו ומנחם פורטוגלי, להחזיר מייד לקופתו את 5,000 הדולר "תרומה" שהוצאה ממנו כאילו בשביל קרן רמת-גן. שאינה קיימת. ונמסרה למוציאים לאור של מקומונים. המשבחים ומהללים את ראש העירייה.

דברים אלה מתפרסמים באי-גודל. מה עשו לך? המוקדשת כולה לגילויי העולם הזה על המתרחש בקואופרטיב. האיגרת מוקדשת לשתי הכתובות הראשונות בסדרה.

אין באגרת אפילו הכחשה אחת לגילויים שנתפרסמו. אך הבוסים של דן לא חוסכים שיב"ס בהצלפה על העולם הזה ועל כותב הסדרה. תוך שהם מציינים כי את פרשת "התרומה" - שהייתה לתרומה - הם גילו מעל... דפי העולם הזה. גילויי העולם הזה נכבדים באישור מהנהלת דן. אך בדיעבד.

לאבי אבנית. שנטל מדן 5,000 דולר "תרומה" כאילו לקרן עירונית שלא קיימת. כדי להעבירה למו"לים פרטיים. כותב דן כי בדיעבד, מתוך הפירסום בעולם הזה, מתברר לנו שהכסף לא הגיע לקרן רמת-גן לפיתוח ועוד יותר מזה - שהקן לפי שעה טרם קמה... אנו דוחים מכל וכל את הטענה שפורסמה ב"שימך בעולם הזה" כאילו הס' כמנו. או אפילו ידענו, שהסכום נועד לאיזושהי מטרה אחרת פרט לתרומה לקרן רמת-גן לפיתוח. אנו זכאים להסבר מלא מדוע הורית להעביר את הסכום לפורז ונתת לנו להבין שהוא יגיע בדרך זו לקרן רמת-גן לפיתוח... רק חקירה מישטרית תפגע את התעלומה.

אל המו"לים של פורז כותב דן כי "מתוך פירסום בעולם הזה מתאריך 21.8.85 התברר לנו

הנימוק היה סעיף תקנוני, לפיו חבר רשאי להחזיר לאגודה כל מתנה שקיבל תוך 24 שעות. אומנם כך נהג גרינברג, אך רק אחרי שחבר ועדת הפיקוח רחמן לכד אותו בקלקלתו וככלל, מרוברר כסעיף תקנוני המתייחס לנבחר אגודה ולא לסתם חבר כגרינברג.

כשנוהל המישפט נגד גרינברג היה רחמן בחופשה בחו"ל. הכתיחו לו, לבקשתו, להמתין לשונו, אך כשחזר כבר היה מאוחר. חיסלו מחר את התיק, וגם האשימו את רחמן ב"זיופים", או "מחיקת" מעדותו של גרינברג, אחרי שחתם עליה. חושף הפרשה רחמן ננזף ואילו נוטל המצלמות יצא נקי וטהור. צעקותיו של האופוזיציונר רחמן על "זיופים" לא הועילו, גם כאשר ביקש להציג את עותקי החקירה, ששמר אצלו, כדי להוכיח כי דיו לא היו במעל.

לא חלף זמן רב ורחמן עצמו הסתבך — או סובך — בפרשה משל עצמו עם אותה צרכניה: החלפת מקדחה "ישנה", תוצרת בלק אנד דקר, בחדשה, אחרי שהציג תעודת אחריות "מוזיפת" בצרכניה, שממנה (כטענתו) רכש את המכשיר. השופטים קבעו, כי הוא ניצל את מעמדו לרעה. העונש שהטילו עליו: קנס בסך חודש משכורת והשתתפות בחלק מההוצאות בסך חמישים שעות עבודה.

אחד משני התובעים במישפטו היה אותו מוניה גוניקמן, מורשה האגודה.

שופטים רחמנים

בסדרת המצלמות אמר עורך הדין את הדברים הבאים על מורשה האגודה מוניה גוניקמן, ירדו של מוטי גרינברג: עיון במכתבו של המורשה מלמד שיותר משהוא עוסק בכדיקת העדויות הקיימות, מרבה הוא במציאת תירוצים וצידוקים לאופן התנהגותו של החבר גרינברג.

רחמן שילם ביוקר על "חיסוטיו" בצרכניה. בבחירות שנערכו בדצמבר 1984 כבר לא נבחר לקאנדנציה שניה בוועדת הפיקוח, אך מוטי גרינברג מר סיף לכהן בתפקיד סגן מנהל הצרכניה ומעמדו אצל הבוסים התחזק.

באפריל 1979 קבע מישפטי-חברים כי אותו גרינברג, שהיה רכזה רכב בחניוני דן, נהג חודשים ארוכים (ינואר-ספטמבר 1978) לאחר חצי שעה בממוצע בכל יום לעבודה ורכיסי-עבודתו היה מודפס על-ידי חבריו. יתרה מזאת: הוא נעדר פעמים רבות מהחניון בשעות הבוקר המוקדמות, בהשאירו את כרטיס-עבודתו בידי עובדי החניון, כדי שיופס בשעות יותר מאוחרות. לשון אחר: גרינברג קיבל כסף תמורת שעות שלא עבר. השופטים הטילו על גרינברג קנס

ולא רק למלאית-פקידים, מעיר בלעג רניק באיגרתו לחברים. הוא פנה בעניין גוניקמן למרכז הקואר פרציה, לברית-פיקוח ולהסתדרות. הוא מבטיח, כחבר (במיעוט) בוועדת הפיקוח הממסרת, לבקר באגף הכספים, בליווי שוטרים, אם ימנעו ממנו בדיקה, כי הם פועלים בניגוד לחוק.

מצלמות בתא-המיטען

פגיעות בטוהר-המידות יש גם בצרכניה הגדולה של דן. השוכנת ברחוב בצלאל 7 ברמת-גן. משהו מן המתרחש בתוככי הכולבו הגדול, המשרת רק את חברי הקואר פרטיב, חשף חבר דן, משה רחמן, ב-1983, כשהיה חבר ועדת-הפיקוח. הוא לא הצליח לפענח את "שיטות" העבודה של הצרכניה: העלאת-מחירים בלתי-מוסכמת, כי ההחלטה-קובעת ברורות שיש לשמור על מחירים יציבים עד חיסול המלאי שפזר על המרפס.

שינוי מחירים — קבע רחמן — יש בו משום פירצה הקוראת לגנב. הוא העיר על כך ליו"ר הורבין ולאחראי הישיר על הצרכניה, אלי הימן, מנהל אגפי כווארס ופנים. פרצו ויכוחים קולניים והתנצחויות, אך דבר לא השתנה. רחמן התריע על חברים נכבדים, ממיררים בקופה תלושי-קני במזומנים, אך ללא הועיל.

רחמן מצא כי סוכנים, המספקים סחורות לצרכניה, נהנים מחסדיה. פרסים, שמקצים מופעלים לצרכניה לחלוקה בין החברים, מוצאים את דרכם לבוסים. רחמן לא הבין מדוע הצרכניה קשורה רק בחברה אחת ליצור משקאות קלים. בהיותו איש האופוזיציה מסיעת דור ההמשך, הוא לא הצליח להווי דברים כשלידו שני חברים בפוזיציה, כמו אותו רפאל אברהם ואחר בשם צוק שלום.

בקץ 1983 הביא סוכן חברת המשקאות שתי מצלמות מסוג אגפא, להגדלה בין החברים הפוקדים את הצרכניה לקנייתיהם. מיד נטל אותם אליו מוטי גרינברג, סגן-מנהל הצרכניה. הוא הסתירם בתא-המיטען של מכוניתו. סוכן חברת-המשקאות היה בדכית בצרכניה. הוא פיתח קשרים עם גרינברג ואחרים. רחמן התעניין מדוע מתירם מנהלי הצרכניה לסוכנים ולא חרים לרכוש מוצרים בכולבו של דן, אך לא זכה בתשובה. גם אותו סוכן, שהפקיד את שתי המצלמות בידי סגן המנהל גרינברג, קנה בצרכניה מכל טוב, יחד עם מישפחתו, בעוד הכניסה אליה מותרת רק לחברי דן.

למחרת האירוע חקר רחמן את גרינברג על גזל המצלמות. להגנתו אמר גרינברג כי "פחד" להפקיד את המצלמות בכספת, כנדרש, שמא יחשדו בו כי קיבל אותן כשוחד. חלפו שעות רבות עד אשר מסרן לאגודה, כנדרש.

עורך-הדין רם כספי, פרקליט דן, הוכנס בסוד הדברים. בקץ 1983 קבע: "חייבים אנו להתעקב על העובדה, שאינה שנויה במחלוקת, כי החבר גרינברג הכניס את שתי המצלמות, שהובאו על-ידי המחלק של סחורות קריסטל, למכוניתו הפרטית, וכך הוצאו לכאורה מרשותה של האגודה. הדרך הנכונה והפשוטה לשמירת המצלמות היתה, כמובן, הכנסתן לכספת, המצויה בצרכניה, שבשכנותה נמרו המצלמות לידי החבר גרינברג... הודעתו הראשונה של החבר גרינברג על רכב קיומן של המצלמות ברשותו נמסרה, לפי דבריו, הוא, רק בשעות אחר-צהריים למחרת היום לחבר צבי הרמן (מנהל הצרכניה). יצו יין כי החבר גרינברג הגיע לעבודתו בצרכניה בשעה 7 בבוקר ואילו החבר הרמן הגיע עוד יותר מוקדם. ומיד נשאלת השאלה מדוע לא נצלו השי עות המוקדמות של הבוקר להודעה קצרה בעניין המצלמות..."

קושיותיו של עורך-הדין כספי נותרו ללא מענה. מישפטי-חברים מצא את גרינברג זכאי. הפרשה הוחלקה וטויחה.

באיגרתה מאשרת הנהלת דן את אשר כתב קוטלר בהעולם הזה: קיום קשר של שתיקה בתקשורת, שאינה חושפת את המתרחש בתוככי דן (כמו באגד או באירגונים כלכליים, משרדי-המשלה, הבנקים ומה לא). שום עיתון רציני ואחראי, הנהג לבדוק באופן מיקצועי את מהימנות החומר המגיע אליו, לא קנה את השמצותיה העלויות של האופוזיציה ולא פירסם אותן. פשוט מפני שלא היה חומר ולא היה מה לפרסם...

את פרשת "התרומה" ופירסו-מיה בהעולם הזה מכנה הנהלת דן "מישמה טכני".

את פרשת "המארכים השחור" ריס" מכנים הנהלת דן. התאמת החשבוניות עם חברת מאן, אך עד היום — כשלוש שנים אחרי שוועדת-הפיקוח בקואופרטיב חשפה משהו מן העסקאות הסתוריות עם מאן — מסרבת בעקשנות הנהלת דן להקים ועדה אדי-הוק לחקירת הפרשה. כתביעת "המ" פקחים" של 1982 ולא. חלילה, כדרישת האופוזיציה, "הטמאה" בלבד, רחמנא ליצלן.

פירסומי העולם הזה אולי יחזירו לקופת דן 5,000 דולר "תרומה".

מי יחזיר לחברים כספים ר"בים אחרים, שאבדו בדרך-לא-דרך בשל ניהול שלומיאלני ופג"ע בכוהר-המידות. בלשון המע"טה?

של חודש משכורת בפועל פלוס חודש משכורת על-תנאי למשך שנה, וכן השתתפות 250 לירות הוצאות למשך בתפקיד אחראי כלשהו במשך שלוש שנים מפירסום פסקה-דין.

לא חלף זמן רב והבוסים דאגו לו: הוא הגיע לעמדת-המפתח בצרכניה, לפני תום תקופת ההגבלה.

כאשר היה רחמן בוועדת-הפיקוח היה אשר שושני, חברו לסיעת האר פוזיציה דור ההמשך, אחד משני סגני מנהל הצרכניה. גם הוא ביקש להנהיג סדרים, אך נתקל — כרחמן — בחומה בצורה. הופעל לחץ לסילוק שושני, שבריקותיו זכו לכינוי "השתר" ללות. אמרו כי הוא מכניס דמור-ליוציה בקרב עובדי הצרכניה. בסוף הסכים שושני לפרוש לאגף-אירגון ותיכנון, ולאחרונה הועבר לאגף-התיירות. זאת עשה לא לפני שדיווח כי אחד החברים בצרכניה נהג ליטול קפה מבלי לשלם. אותו עובר היה גם ממונה על סלילי הקופה הרושמת. נערך מישפטי-חברים. השופטים הרחמ"נים קבעו כי בגלל "מצבו הנפשי" יש להסתפק בנויפה ובהוצאות מהצרכניה, אך כעבור חודשים דאגו הבוסים להחזירו לתפקידו.

(בתבה שלישית בסדרה)

פרקליט רם כספי (עם רעייתו) קושיות ללא מענה

רונים. התוכן של כולם: מחאה חריפה על יומה זו. מיכתב זה כתוב בגרמנית, והות הכותבת מיוחדת במינה. היא הורחתה בשם יעל-אליזבט שרדרינר, והעידה על עצמה שהיא גרמניה אשר התגירה, מתוך הורחות עם העם היהודי.

וכך כתבה:

לכבוד האדון ראש-הממשלה שימעון פרס.

ירושלים, ישראל.

הגדון: הטלת אחריות פלילית לי-מגעים עם חברי אש"ף.

אדוני ראש-הממשלה הנכבד מאוד, קודם כל אני מתנצלת על כך שאני

כותבת בגרמנית. אני עושה זאת מפני שאני מיטיבה להתבטא בשפה זו בצורה

מרויכת יותר מאשר באנגלית או בצרפתית. אני מקווה שיש בלישכתך

פקידים השולטים בשפה הגרמנית.

אני ילידת 1934, שופטת פלילית, חברה ותיקה במפלגה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית וחברת האגודה

המקצועית של עובדי-המדינה. התר בלה והתחבורה. מזה זמן קצר אני גם

חברה דתית של הקהילה היהודית בהאנובר.

מאז שמרתי על דעתי הפוליטית, אני פועלת למען הגברת הדמוקרטיה

בארצי, ולמען ההתפייסות עם היהודים והתמיכה בישראל. בדרך זו הפכתי

בסופו של דבר בעצמי ליהודיה.

אינני הרבה יותר צעירה מאשר אתה, אדוני ראש-הממשלה וחברי.

שנינו התנסו בנסיגות פוליטיות, והנסיגות שלך הם, מן הסתם, דרמא

תיים ומכאיבים יותר.

הרשה לי להעיר כמה הערות ה-מבוססות על הנסיון בארץ שלי כ-

דמוקרטית בהתהוותה, וכן על נסיוני המיקצועי. הדברים נוגעים להצעת

החוק ההופך — כך נמסר לי — את המגעים עם חברי אש"ף לעבירה

פלילית.

נראה כי הצעת-החוק אינה מפלילה מגעים עם פלסטינים וערבים אחרים

בכלל, אלא רק עם אותם המפיצים "טרור", כלומר "אימה". נראה כי

טמונה בכך המישאלה לצמצם את האימה עצמה. אתה יודע כמוני, כי אין

הדבר אפשרי בדרך זו.

מכיוון שזה כך, הרי התוצאה ה-

יחידה של החוק תהיה הטלת עונש על הדבר האנושי ביותר שיש בין בני-אדם

— המגע האנושי. אין זה ראוי לי-מדינת-חוק דמוקרטית בישראל.

לכך יש להוסיף: רוב בני-האדם בכל מקום אינם מחפשים, בדרך כלל, מגע

עם זרים, מפני שהור מפיח אותם. זה נכון שבצדדים לגבי ישראל, שבה היו

הפלסטינים והערבים האחרים לעיתים קרובות אויבים, ואחרים מהם גם

רוצחים. החוק יכול, על כן, לפגוע רק במיעוט האמין, המנסה לדבר עם

הפלסטינים כדי לקדם את ההתחלות המעטות שישנן לתהליך השלום.

מיטיב אתה לדעת ממני, כי מיעוט זה אינו מורכב מאנשים שיצאו לבגדוד

בישראל. האם אנשים אלה יישבו מחר בכלא?

אולי יש בקרב התומכים בחוק האומרים שמותר למיעוט זה גם להבא

לדבר עם פלסטינים. החוק חל רק על שיחות עם חברי אש"ף.

אתה בארץ-ישראל בוודאי מסוגל לקבוע יותר טוב ממני אם במקרה זה

נשארים בכלל עוד פלסטינים שאפשר לדבר איתם.

גם אילו זה היה כך, הרי שיחה עם חבר אש"ף אינה יכולה להיות עבירה.

חוכמה ישנה של המישפטים ה-פליליים אומרת שנשק החוק הפלילי מתקנה, אם משתמשים בו לפיתרון

בעיות-היום הפוליטיות.

בגלל כל הסיבות האלה, אני מבקשת ממך לפעול נגד קבלת הצעת

החוק הזאת.

באחרונים טובים רבים להצלחת פעילותך למען ישראל,

הריני, בהנקה רבה, יעל-אליזבט שרדרינר.

השופטת פוצץ את הפרשה — ועכשיו היא

הולכת ומסתבכת, וחושפת שלם ומדהים

תיבת בלאס

אך רק אחרי פגישה בארבע עיניים עם שימעון פרס. הם נפגשו לארוחת-צהריים בירושלים. פרס הוקסם מהצעיר — שלפי גירסה אחת הוא בן מעברה מנס-ציונה, שמזלו האיר לו פנים — ואמר עליו: "זהו גבר! זהו גבר!" בהמשך נראה בלאס כמה פעמים בבית מילגת-העבודה, ברחוב הירקון 110 בתל-אביב. הוא בלט בגלל

ביום השני שעבר ישב קצינה מישטרה לשעבר צבי וולף, אחד מעורכיה של אישה-עסקים דויד בלאס, עם עיתונאי והבטיח: "בקרוב תתהפך הקערה על פיה. אנו מכינים כמה הפתעות!" בתוך פחות מיומיים אכן התהפך הגלגל. המישטרה עצרה את נחום פז, הקיבוצניק מעיד-חרוד-מאוד, בחשד

בלאס: האם ניסה לשחד את מיכלגת העבודה?

חליפותיו השמרניות, שבהן היה חנוט, והותיר, משום-מה, רושם טוב על כל מי שראו אותו.

אחרי הבחירות הוא התגבר, בלי שמישהו ביקש ממנו זאת, לעשות לקירוב חלק מהמפלגות הרחוקות למערה, לשם הקמת קואליציה צרה בראשות פרס. יש הזוכרים שהוא הכי טיח להביא את ש"ס ומורשה, כאילו היו מונחות בכיסו. אבל נראה שבשתי סיעות אלה לא התרשמו מהבטחותיו לאנשי-העבודה.

איך הגיע האיש בעל הביגורפיה הבלתי-ברורה (פירוש שמו בגרמנית: "חיור") למערה?

למעשי-מירמה רציניים נגד התק"ם, קבלת עמלות בלתי-חוקיות מבלאס והברחת מט"ח לחו"ל.

לפני כן נחשב פז כמי שחשף את מה שקרוי "פרשת בלאס" — שבמרכזה קיבוצניק אחר, אליעזר (לייזר) עיני, בל, שכביכול קיבל שוחד אישי מבי-לאס. עכשיו, כל מי שמע או קרא בחורשים האחרונים על הפרשה, לא הבין מה קורה כאן, בעצם.

שוב הופנו הזורקים אל עבר בלאס.

אישה-עסקים המיסתורי, הלוכש גם בימי הקיץ החמים חליפות בורגניות כהות ועונב עניבה — מסרב בעקשנות

פז: איך הפך המאשים לחשוד המרכזי?

הקשר הראשון שלו היה עם ערי אמוראי, היום סגן-שר-האוצר. לפני כן היה ח"כ אמוראי — ביחד עם ח"כ עבודה אחר, מיכה חריש — יועץ כלכלי פרטי מבוקש. בלאס פנה אליו לשם קבלת ייעוץ. אמוראי טוען, שהוא שאל עליו בתק"ם ושמע רק טובות, ואז עבר איתו בפרייזקט מסויים, חרי פעמי.

עורך-דינו של בלאס במשא ומתן המתנהל בימים אלה עם התנועה הקיבוצית ובנק דיסקונט, על החזר חובותיו לקיבוצניקים ולבנק, הוא מיכאל פידון, בעבר מראשי תנועת

להיפגש עם עיתונאים ולמסור את גירסתו. עורכיה-דינו מבטיחים עוד הפתעות וגילויים, שיוכיחו את חפותו, את אשמת התק"ם ואולי אף את ההוכחות לכך שגורם פינאנסי גדול, אשר ראה בבלאס מתחרה מסוכן, ניסה לפגוע בו, אך ללא הצלחה.

שאלת השאלות היתה: האם בלאס נחקר במישטרה? רבים העלו חשש ששרה-מישטרה חיים בר-לב ינהג ברכות כלפי אישה-עסקים, בגלל היכרות קודמת. ערב הבחירות, כשבר-לב היה מוכ"ל מילגת העבודה, הוא קיבל מבלאס צ'ק שמן — עלי-פי

עינבל: האם חדרה השחיתות לחברה הקיבוצית?

אל"ף (אזרחים למען פרס), שהיתה אחד מצניורות הורמת הכספים למערכת הבחירות של המערך. מקור מהימן טוען, שהשניים מכירים זה את זה מאז שפירון קיבל צ'ק מבלאס לאל"ף.

גם בחירות יש לו חברים. נחום פז סיפר שהיה עדי-שמיעה לשיחה מפת"ר עה נחרו של בלאס, בבית משרדיו בקרן הרחובות שנקיף-שרדו-דויד-שילר בתל-אביב. בלאס שוחח עם מיי-שוה בטלפון, וסיפר אחר-כך כי בירשי-חו היה שרה-אוצר באותה תקופה, יורם ארידור. מיי-אחרי השיחה הוא ביצע

גירסה אחת: בן 200 אלף דולר — למימון מערכת-הבחירות של המערך. מערכת יחסיו של בלאס, שלפתע צץ בעולם-העסקים כאילו יש מאין, עם הפוליטיקאים היא חידה, גם עתה. אך לא-טלס מתחילים להתמלא החללים הריקים בלוח-התשבת (פאזל).

דתיים בכיס

ערב הבחירות האחרונות ביקש בלאס לתרום למפלגת העבודה,

פוליטיקה מועילה לעסקים. מזה שמונה חודשים אין יורד שמו מהכתורות (ראה מסגרת). אבל הוא מסתגר, ממאן לדבר, אנשי מפורזים רמזים עבים, כקורת בית-הכר, שבקרוב (המשך בעמוד 40)

שורת צעדים פינאנסיים, שהביאו לו רווח מידי. לגיוברי התנועות הקיבוציות נודע שבלאס שוחח עם פרס. איך יכלו שלא לדעת? הוא הזכיר עובדה זאת על ימין ועל שמאל. נראה שלמר מהר מאוד כי

מאמר זה כתוב עבור הרוגי המלחמה הבאה

המלחמה: הנדרון

נוחיות, ושימעות פרס יכול לחזור עליה מטעמים טאקטיים — אך מחיר ייאלצו גם פרס וגם רבין להסיק את המסקנות הנובעות ממנה. **הסיכמה הופכת מציאות פסיכולוגית, גית, זו יוצרת מציאות פוליטית — וכך הופך הדבר למציאות ממש.**

כפי שאמר הנביא: הוורע רוח, יקצור סופה. **לפני כמה שבועות התחילה הספירה לאחור של המלחמה הבאה, מלחמת-הירדן.** מי שרוצה לשים את המלחמה הזאת בהקשרה ההיסטורי, לא יתקשה לעשות זאת. מאז היום הראשון של קיומה, עומדת מדינת ישראל לפני הבעיה הפלסטינית — בעיה שהחלה עם כואו של המתיישב הציוני הראשון לארץ.

יש פיתרון לכעיה זאת. אך ממשלת-ישראל, והממסד הישראלי כולו, אינם מוכנים לו — אם מטעמים פסיכולוגיים עמוקים, אם מתוך מחשבה שהמחיר יקר מדי. השטחים הכבושים חשובים להם מן השלום.

באין שלום, יש מלחמה. יש מלחמה, יש מעירה מתמדת בין שני העמים (פיגור עים, "טורר"), ימנעם פורצות מיל-חמות גדולות בין ישראל ושכנותיה.

במהלך המלחמה צברה ישראל כוח צבאי אדיר ויקר. בהשוואה לכך הכוח הערבי הוא דליל. וגם כוח דליל זה הוא מפולג, שסוע ומסוכסך בתוך עצמו. כוח אינו נמרד בטונות של פלדה — טנקים, מטוסים, תותחים. כוח הוא סך-הכל של המשאבים הלאומיים, החומריים והנפשיים. העומדים לרשות המלחמה.

מבחינה זו, ישראל היא מיצבור של כוח צפוף, וסביבה יש ואקום — חלל כמעט ריק. על פי חוקי הטבע וההיסטוריה, הכוח הצפוף שואף למלא את החלל הריק.

במציאות המרחבית הנוכחית, מאז מלחמת-הלבנון, החלל הריק הסופג אליו את הכוח הישראלי הוא ירדן, המלך חוסיין מודע לכך מזה זמן רב, וכל מהלכי מוכתבים על-ידי הברה זו.

המלך הוא פסימי. כצאצא הנביא וכן מישפחת ההאשמים, שיש לה היסטוריה של אלפיים שנה, הוא רואה דברים בהקשר ההיסטורי. הוא מאמין שישראל תתפשט, כמו מדינת-הצלבים. עד אשר תגיע למיצוי כוחה — ואז יתהפך הגלגל, הכוח הערבי יגבר, וכסופו של דבר יהיה סופה של ישראל כסופם של הצלבנים, שאחורניהם נזרקו מן המזרח של עכו לים. אך תוך כדי כך יושמד המרחב כולו בסערה גרעינית.

חוסיין וערפאת משתפים ביניהם פעולה כדי לעצור את ההתפתחות ה-איומה הזאת — איומה לכל הצדדים — על-ידי משאומתן מדיני ופיתרון של שלום. אך שניהם פסימיים.

ש ש שנים לפני מלחמת-סיני כתבתי ספר בשם הצד השני של המטבע, ואת פירוקו האחרון הכתתי במילים: אל הרוגי הסיבוב השני.

שלושה שבועות לפני מלחמת-הלבנון כתבתי מאמר תחת הכותרת "המלחמה הדרויה", ובו כתבתי: "הרוגי המלחמה (הבאה) — חיילי צה"ל, לוחמים לבנוניים ופלסטיניים, ובעיקר אורחים חפים-מפשע בכפרים ובעיירות משני עברי הגבול — שומעים עליה מדיינים במהירות-החדשות, קוראים עליה בעיתונים."

עכשיו אני כותב שוב להרוגי המיל-חמה הבאה — וחלק מהם, הקוראים ברגע זה שורות אלה, אינם מעלים על דעתם שהן נוגעות להם מאודי-מאוד. אם לא נושית יד נחושה כדי לעצור את הגלגל, תפוז מלחמה כדי "להשמיד את תש-יתיהמחבלים", ולכער את מיפקדות המחבלים בירדן, שוב ימותו אלפים.

זה לא יקרה מחר. אולי גם לא בשנה הבאה, יעברו הדרשים, ואולי שנים. אבל ששון המלחמה הבאה כבר מתקתק.

תלויה במיספר הפיגועים, ואין היא נוגעת לפיגור עים בכלל, אלא להיפך. יאסר ערפאת יום מהלך פוליטי, שהביא ליוזמה המשותפת לו ולמלך חוסיין, מטרת היוזמה היא להביא להירבדות ירדנית-פלסטינית עם ארצות-הברית, ולאחר מכן עם ישראל, תחת חסות בינלאומית.

יוזמה זו מעוררת רגנה עמוקה מאוד בצמרת ישראל. ברור לחלוטין שאם תתפתח ותצלח, היא תביא למשאומתן שבו יהיה צורך לדון בעתיד הגדה המערבית ורצועת-עזה. ייווצר לחץ עצום על ישראל (ואולי גם בתוך ישראל) להחזיר שטחים אלה תמורת שלום. לכך מתנגדים כל חלקי ממשלת-האחרות, המערך והליכוד כאחד. **לכן מני וגמור עם הממשלה להחזיק התפתחות זו בעודה באיבה. כלומר: עוד לפני שתתקיים ההירבדות הירדני-מית הראשונה בין ארצות-הברית והמישלהת הירדנית-אש-סית.**

על רקע זה יש להאשמות החרשות משמעות רבה מאוד. איך אפשר להידבר עם מלך, המרשה את הקמתן של "מיפקדות המחבלים" על ארמתו? איך אפשר להסכים למהלך-שלום שבו שותף אש"ף, המפעיל את "מיפקדות המחבלים"? איך אפשר בכלל להעלות על הדעת שיגיושיה

להבטיח את הביטחון השוטף? אתם נכשלים: אתם רכרוכיים/בלתי-ימוכשרים/אש"ףיסטים/שונאי צריבים למצוא שעיר-לעזאזל.

הרי אי-אפשר להגיד לציבור זה את האמת: שאין תרופה לטרור, כאשר מונעים מאומה בת ארבעה וחצי מיליון נפש, או מאוכלוסייה מקומית בת מיליון וחצי, כל סיכוי להגיע לחרות לאומית. הטרור הוא מכשיר מדיני, ורק באמצעים מדיניים ניתן לחסל אותו: על-ידי פיתרון מדיני המספק את המאוויים הבסיסיים של העם הכבוש. בכל תולדות המאה ה-20 אין אף רוגמה אחת של ניצחון הכובש על הטרור של הכבושים, בלי פיתרון מדיני כזה.

לא, אי-אפשר להגיד את זה. הרי תהיה זו התאבדות פוליטית של כל מי שיעז לדבר כך. צריבים לגולל את האחריות על מישלה אתר.

הנה כי כן — יש! יש! "מיפקדות מחבלים", ומכאן המסקנה המתבקשת: כל עוד אין מחסלים את מיפקדות-המחבלים, לא ייפסקו הפיגועים. איש אינו אשם — לא ראשה-הממשלה, לא שר הביטחון, לא הרמטכ"ל, לא המושלים והמפקדים. אשמות ה"מיפקדות" בעמאן.

איומנם, כל ברדעת מבין כי אין בירדן כוחות

שה מאור לדעת מתי נולדת מלחמה. היסטוריונים יקבעו: כיום זהוזה, בשעה זו, התכנסה הממשלה והחליטה לצאת למלחמה. אך האם זהו המועד האמיתי?

מתי התחילה מלחמת-סיני של אוקטובר 1956? ברגע שבו יצאו הצנחנים לצניחה במית? לה? ברגע שדורד בגוריון כינס את הממשלה והעמיד את חבריה לפני העובדה שתוך כרוכך שעות תתחיל מלחמה, ומוטב להם לאשר אותה? ביום שבו הוסכם סופית בין ישראל, צרפת ובריטניה לצאת להרפתקה משותפת? ביום שבו החלו המגעים הראשונים בין ישראל וצרפת, כמעט שנתיים לפני כן? בפברואר 1955, כשחזר בגוריון משרד-הביטחון לתפקידו כשר-הביטחון ביום שבו פקד בגוריון על צה"ל לתקוף את מחנה הצבא המצרי כעוז?

כל אחד מן התאריכים האלה נכון. אך גם בהם אין התשובה האמיתית. כי המלחמה היא גם תהליך רוחני. כדי להביא עם לכך שייצא למיל-חמה, יש להכשיר את ליבו לכך במשך זמן רב מראש. יש לשכנע אותו, או לשטוף את מוחו. יש להביא לידי אמונה שנוצר מצב בלתי-נסבל, שאין מנוס ממלחמה.

כדיברי יוזף גבלס: מוטב סוף של אימה מאשר אימה בלי סוף?

ומתי פרצה מלחמת-הלבנון? ב-6 כיוני 1982, כאשר חצו כוחות צה"ל את הגבול? בלילה לפני כן, כאשר הוסכם בין הליכוד והמערך על הפלישה? בישיבת הממשלה, שהחליטה על כך? שבועיים לפני כן, כאשר נפגש אריאל שרון עם אלכסנדר הייג, שר-החוץ האמריקאי, וזה הסכים לתמוך במלחמה כתנאי שתקדם לה "פרובוקציה שרעית-הקהל העולמית תכיר בה"? ברגע שאנשי אבנידאל, שליחי סוריה, התנקשו בחיי השגריר ארגוב וסיפקו ברוב אדיבותם את ה"פרובוקציה" המבוקשת? שנה לפני כן, כאשר נמסר תפקיד שר-הביטחון בידי אריאל שרון?

כל התשובות האלה נכונות. אך יתכן כי נכון יותר לומר כי המות נגזר על 650 בחורים ישראלים (ועל אלפי לבנונים ופלסטינים) בשעה שרעית-הקהל הישראלית התחילה להשתכנע שאי-אפשר לסבול את "תשתית המחבלים" בלבנון.

אין זו שאלה אקדמית, למען עיונם של היסטוריונים כחרדי-עבודה ממוזג-אוויר באוניברסיטאות. זוהי שאלה מעשית מאוד, רלוונטית מאוד בשעה זו.

מפני שיתכן מאוד שהמלחמה הבאה כבר נולדה.

■ ■ ■

ה התחיל לפני כמה שבועות. מישוה אמר שהטרור ב"יהודה ושומרון" גבר בגלל שיבת מיפקדות המחבלים" לירדן. אחר-כך חזרו על כך קצינים שונים בצה"ל. אחר-כך שר-הביטחון יצחק רבין. אחר-כך ראשה-הממשלה שימעות פרס.

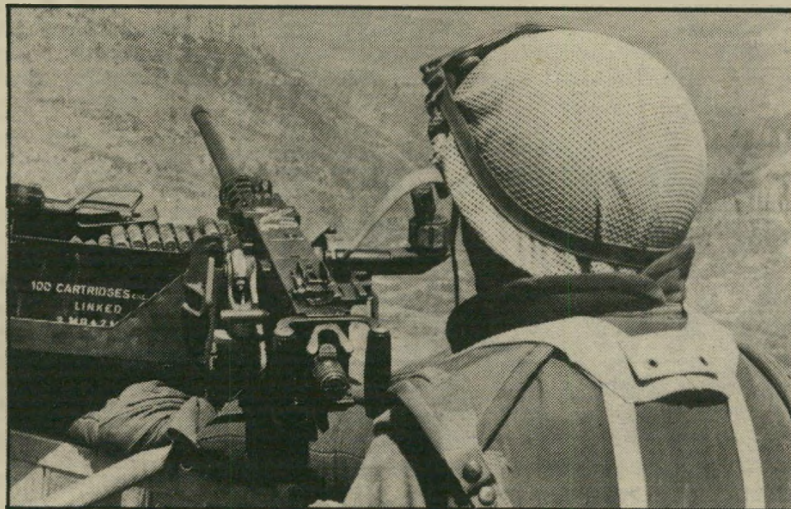
תחילה היו אלה ידיעות זוטרות. אחר-כך הן התחילו לחול לעבר ראש מהרורות-החדשות. השבוע הן הגיעו כבר אל הכותרות הראשיות השמנות של הצהרונים, ההופכים איומי-מלחמה למטבע עובר לסוחר. ראשה-הממשלה איים על ירדן וכו' וכו'.

כל זה יכול לגרום אצל הקורא בעלי-הזיכרון הרגשה של DEJA VU. כך זה היה לפני מלחמת-סיני. כך זה היה לפני מלחמת-הלבנון. אותו התהליך. אותן הכותרות. אותם העיתונים (או כניהם).

■ ■ ■

כ מובן, איש אינו מתייחס אל הדברים האלה כיום כרצינות יתרה. הרי הרצינות של בעלי-הדברים שקריים לגמרי.

קודם כל: יש פיגועים, בעיקר בגדה המערבית. ציבור מסויים מטיח האשמות כבדות בפני שר-הביטחון ו/או מפקדי-צה"ל: אינכם מסוגלים

כלשהו עם ערפאת, שהוא "מנהל באופן אישי" את הטרור? **משמע: כל הדיבורים האלה הם בגדר טכסיים טאקטיים.**

■ ■ ■

א פשר היה להתייחס אליהם כסלחנות, אלמלא עובדה חשובה: לרעיונות יש כוח. למילים יש הש-פעה מעשית.

יתכן שחלק מן המשמיעים את הדיבורים האלה — פוליטיקאים וקצינים — כאמת אינם מתכוונים אלא לשחק מישחק טאקטי. אם כן, הם משחקים באש מבלי לדעת זאת.

כל עתיק הוא: התעמולה משבנעת לפעמים את אוכלוסיית-היער. אבל היא משבנעת מ מ י ד את מנהלי-התעמולה עצמם.

פועל כאן מעין תהליך של אוטו-סוגסטיה. אתה חוזר שוב ושוב על סיסמה מסויימת, מתווכח עליה, מנסה לשכנע בה את בעליה-השיח שלך — ובסופו של דבר אתה מתחיל להוזהות איתה, להאמין בה ככאמת צרופה ולפעול על פיה.

נפלת קורבן לפסימה מסוברכת שאתה בעצמך המצאת אותה. אתה הופך קורבן לגולם שהקמת. זה נכון בכל מישטר, וזה נכון שיבעתיים בדמוקרטיה. במישטר כזה מוכרחים הפוליטיקאים לפעול על פי הרצונות והרגשות של הציבור. כל פוליטיקאי מתחנף לציבור-הבוחרים, על כן הוא משועבד לדעתו.

יצחק רבין יכול להמציא היום סיסמה מטעמי

צבאיים של אש"ף (להוציא את "צבא השיחור הפלסטיני", שאינו אלא יחידה סדירה של הצבא הירדני, תחת פיקוד המלך). לא יעלה על דעתו של המלך חוסיין, למוד הנסיון של ספטמבר השחור, לאפשר פעילות צבאית כלשהי של פיאדיון פלסטיניים משטח ירדן.

ה"מיפקדות" האמורות אינן אלא מישירי אש"ף ופת"ח, מישירים מדיניים של תנועה פוליטית, שהחליטה לעלות על ררך המשא והמתן המדיני. לתנועה זו יש שורשים עמוקים מאוד באוכלוסיית הגדה המערבית ורצועת-עזה — ומיקומם של מישיריה, בעמאן או בתוניס, אינו משנה הרבה. ואילו הפיגועים המתבצעים כיום כרחבי הארץ מכווצים בחלקם על-ידי קבוצות מקומיות ספונטאניות, שהכביש-שאיין לריסוף נמאס עליהן; בחלקם על-ידי גופים שמרכוס בדמשק; ובחלקם על-ידי פת"ח של יאסר ערפאת, הפועל בכל מקום, ולא חשוב אם ההנחיות באות מבירה ערבית זו או אחרת.

יצחק רבין אמר השבוע ש"מיפקדות המחבלים" בירדן מסוכנות יותר מכפי שהיו. מיפקדות המחבלים" בלבנון. אולי שבה רבין שהוא הצביע בעד ה-מלחמה. שנועדה לסלק את המיפקדות האלה, אתה ולתמיד. בעיקבות החלטה זו נהרגו 650 בחורים ישראלים. הרי זו עזרת חותבת לכך שאין פיתרון צבאי לבעיה!

■ ■ ■ **ש. במובן, סיבה פוליטית שקופה להשמעת הטענות והאיומים דווקא בשעה זו. אין היא**

מאת אורי אבנרי

הקשר העיראקי של פואד, המסורת החיפאית של גדי יגיל וקלחייתירס של תמי בן-עמי

אנשים

תמי בן-עמי הדוגמנית גבוהה-הקומה קצרה התפעלות מפייה של משה מנדלבאום, נגיד בנק ישראל, ורעייתו. שבאו לפתיחה החגיגית של שבוע-האופנה בירושלים. השניים, שחגגו בליל יום השלישי את יום נישואיהם, מנשו בדוגמנית התמירה והחשובה וסקרו אותה ביסודיות מלמטה-למעלה. מנדלבאום חובש-הכיפה סיכם את הפגישה: האפסים אומנם יורדים, אך הגובה נשאר!

מרתה לוי מנהלת התצוגות של חברת גוטקס היוקרתית היתה במצב-רוח קרבי בשבוע-האופנה. לוי, הונגריה דקיקה ונאה, מאיימת לצאת לחו"ל, מכיוון שבארץ - גם מי שעובד קשה כמוה אינו מגיע להישגים כספיים. בין מדידה למדידה וקניין לקניין, סיפרה לוי כיצד נשחקה בין גלגלי הבידורקסיה הישראלית, משרצתה לרכוש לעצמה דירה קטנה. לוי ויתרה על הרעיון וגרה בשכירות.

ניות החטובות, המאופרות והמ-תוסרקות בשבוע-האופנה, היתה דווקא **חנה וייס** ממישרדה תעשייה-המיסחר. וייס, שכבה ל-ביקור, בלוויית הממונים עליה, היא האחראית מטעם המישרד על הגעשה בשבוע-האופנה. היא הפגינה גיורה חטובה בחלי-פה לבנה, בעלת שסע מאחור. שיערה היה סרוק בהידור ופניה נקיים מקמט. לכל התווה על גילה של הגברת, הנה רמו: וייס היא סבתא לנכדים.

ריבוי הבאים לתצוגת-האופנה שפתחה את שבוע-האופנה גרם לרבים מהמומנים הכבדים להיוותר מאחורי דל-תות נעולות, מחוץ לתצוגה היוקרתית. בין המאוכזבים היו חברי-הכנסת **דן תיכון** ורעייתו הססגונית, **לודמילה**. אחרי מחאות נפתחו הדלתות, אולם הסתבר כי לא נותרו מקומות ישיבה. לודמילה, בשמלת-מישי כחולה והדורה, לא אבתה לוותר על חידושי האופנה. היא השי תרעה על הדשא הרטוב שהוצף במים, עלי-ירי צינור שהתפוצץ, בעלה, לעומתה, שכב ככיתו את מיקספיה-ראייה שלו, והתקשה

בחיפה. מדוע שם? מכיוון שיגיל הוא חיפאי במקור, והוריו עדיין מתגוררים בעיר השלווה. לכן עשה לעצמו יגיל מסורת - בלא להתחשב בהלצות על העיר, שכבר נכנסו לפולקלור - להופיע תחילה בחיפה.

כיצד הן עושות זאת? הת-פעלו העוברים והשבים בלובי של המלון הירושלמי, שבו הת-קיים שבוע האופנה. הכוונה היתה לגיזרותן של הדוגמניות, שהסבו בחלוקים, הדוגמניות ש-שוו במלון לרגל שבוע-האופ-נה, טרפו כמויות אדירות של סליטים למיניהם. סלט החסה הי-וה את הלהיט. את ההתפעלות המירבית קטפה **תמי בן-עמי**, שהסבה בלובי בחלוק-מגבת ר-רוד וזללה כמויות חסה אדירות. בן-עמי ספרה כיצד זללה תירס-חלי-אמש, ומשלא הספיקו קל-חי התירס, הביא עבודה במיוחד ויקטור, השף של המלון, קערה ענקית נוספת של תירס. תוכן הקערה חוסל עד מהרה, דיווחה בן-עמי החטובה ועוררה קינאה בקרב השומעות.

מי שבלטה בקרב הדוגמ-

הוא נשאל על עמדתו בפרשת תת-אלוף יצחק ("אציק") מר-דלי. בקטע זה איבד המרואיין את שלווהו והחל להגן על מר-דלי בשצף-קצף. כיצד נאלץ מר-דלי להמשיך ולתפקד בתפקידו הקשה והמחייב - קצין-צנחנים וחיל-רגלים ראשי - בעת הדי-קירה נגדו, וכיצד נאלץ להת-מודד בשתי חזיתות קשות בעת ובכונה אחת, כשלאחרונה נוספו על כך גם הפירסומים בעיתונות. ההתרגשות שבה דיבר פואד סחפה את הקהל, וזה קטע אותו כתשואות סוחפות. לאחרים בק-הל, שתמהו על פשר המעורבות הריגשית של חברי-הכנסת בפר-שה, הנה התשובה: פואד הוא חב-רו הקרוב של מרדכי. בצבא, כא-שר כיהן פואד כמפקד הגדה ה-מערבית, הסתובבו השניים יחדיו ונחשבו לחברים קרובים ביותר. שניהם יוצאי עיראק.

ישראל בן ושמאל ("שמוליק") כהן-אבירוב הם עוזריו הקרובים ביותר של אר-אל שרון. השניים גרים יחדיו בשכירות בדירה מרווחת. אבי-דוב, אגב, הוא בנו של מאיר, חברי-הכנסת החיפאיים-קצונים. ה-שבוע תרמו את דירתם לצורך עריכתה של סמינר-הפתעה ל-אחד שאול, עובד מישרד-התע-שיה-המיסחר. לא כל הנוכחים ידעו לספר מיהו אותו שאול, מה תפקידו ולרגל איהו מאורע הי-תה המסיבה, אך כולם דיווחו שהיתה עליה ומוצלחת.

ורד כהן, מי שהיתה מזכירתו הפרלמנטרית המפור-סמת ביותר של חברי-הכנסת **סינחם גולדשטיין**, נראתה לאחרונה בארץ, אחרי היעדרות-בת 10 חודשים. כהן, שהיוותה נושא לכתבה היתולית קטלנית כבמחנה, נאלצה לסיים את כהונתה בכנסת עם תום המושב הקורם, ונעלמה מהנוף החברתי-פוליטי בצורה מיסתורית ביותר. בהיותה פגועה מהכתבה הלג-לגנית, אף שיגרה לגולדשטיין מילות-תורה על התנהגותו בעת הפירסומים הבלתי-נעימים. כעת חזרה ארצה.

היכן בחר הברון גדי יגיל להציג את מופעו עובר ושבו?

■ חברי-הכנסת חיים קוסמן עמד במסדרון של מלון קרל-טורל-אביב הדיבר בטלפון ברמזים: "האיש הזה... במקום הזה... הזה..." השיחה המסתורית זכתה בתשומת-לב הנוכחים. הם לא ידעו כי מעברו השני של הקו היה השר דוד לוי. קופמן, איש מחנהו של לוי בחרות, נאלץ לשוחח עם לוי בדחיפות, אך חשש פן יגיע תוכן השיחה לאוזניים שלא להן נועד, ולכן נקט בלשוני-הסתרים.

■ בישיבת ועדת-הכספים של הכנסת, בשבוע שעבר, החלה מהומה: חברי-הוועדה התחילו ל-שוחח זה עם זה. מוקד המהומה והדברן הראשי היה יושב ראש סיעת-הליכוד חיים קופמן. יר-שביראש הוועדה **אברהם** ("אבי-רום") **שפירא** ניסה לקרוא את חבירה לסדר, וקרא בקוצר-רוח: "אני יודע שמעניין להקשיב לחיים קופמן, אבל מעניין להק-שיב גם לי..."

■ שני גברים נשואי-פנים הסתודרו השבוע בשולחן צדדי במסעדה. אחד מהם חר-כש כיפה, הסכו את תשומת-ליבם של שאר הסוערים, על אף מיקומם הצדדי. היו אלה **אבר-הם מאיר**, מנכ"ל בנק המז-רחי, ו**ישראל סחרוב**, יושב-ראש קרן ליבני. נושאי שיחתם עוררו סקרנות בקרב הסוערים, אולם רק אחד הנושאים נידון בעוצמת-קול גבוהה דיה כדי להגיע לאוזני היושבים בשול-חנות האחרים. היה זה התרגיל הפינאנסי המדהים שפורסם הש-בוע באחד העיתונים - כיצד להרוויח ריבית תפ"ס כפולה על-ידי הפקדת אותו הכסף עצמו כשני סניפים בבת אחת - תע-לול שהבנק של מאיר נפל לו קורבן.

■ אזורה לציבור הגנבים והפושעים למיניהם - ב-1987 מתכוון אירגון הבלשים הבינ-לאומי לערוך את הכינוס השנתי שלו בישראל. כך נודע השבוע מפיו של **גדי דובמן**, נציג הי-אירגון, המבקר בימים אלה בארץ.

■ למחאות-כפיים סוערות וזכה בערב ראיונות חברי-הכנסת **בנימין** ("פואד") **בדאליעזר**.

זאב, זאב

● ביום הרביעי, יומה השני של שבוע-האופנה שהתקיים במלון ירושלמי, ניכרה תכונה מיוחדת בקרב מארגני האירוע. הם סקרו ב-ארשת מודאגת את החדרים, שבהם סבבו דוגמניות ובלונדיות, רותי, ללא ממליה, ללא חמורי-סבר ואופנאים שווידאו כי הכל מתנהל כשורה.

הסיבה לתכונה היתה הודעה תמימה, שהתקבלה שעות אחדות קודם לכן, וזה לשונה: שר-התעשייה-המיסחר **אריאל שרון**, יגיע ל-ביקור בקומה השמינית של המלון (שם התקיים האירוע) ב-12.00 בדיוק!

לקראת השעה 12 רבתה המתרחות בקרב האורחים. מדי פעם הציץ מישהו מאחד החדרים ובירר: "מת? מת?"

בינתיים כיבד את המקום בנוכחותו סגן-שרי-האוצר, **עדי אמוראי**. הוא הגיע מלווה ברעייתו ובלונדית, רותי, ללא ממליה. ללא התראה מוקדמת ושאר סממנים המבשרים שירה, גם נגיד בנק-ישראל **משה מנדלבאום**, שביקר במקום לפני כן, לא גרם למתיחות שכזאת במקום.

בינתיים, התקבלה במקום הודעה נוספת: השר יגיע ב-16.00 לא ב-12.00! המתרחות התפוגגה והעליזות חזרה לשרור בקומה הציב-

עונית. מקץ שעה הגיעו אנשי-ביטחון לאזור והתחילו לפטרל. מדיהם האפורים בלטו על רקע קרנבל התלבושות. אופנת 1986/85 - סנוניות ראשונות המבשרות על ביקורו של השר. מקץ שעה נוספת - רמו נוסף. כוח-החלץ של מישרד התעשייה-המיסחר הגיע כדי לבדוק את השטח. הכוח הורכב מיהושע ("שוקי") פורר, מנכ"ל המישרד, יורם בליזובסקי, מנ-כ"ל מרכז-ההשקעות, חנה וייס, ממרכז הי-סקטטיל של המישרד, ובכירים נוספים. הדאגה שעל פניהם נעלמה נוכח תצוגת ביגדי-הים שאורגנה למענם - יבוא עס לילי או לבד? מה לילי תלבש? איזו אופנה תעדיף?

שוב הכנות נמהרות לכבודו של השר הממונה על האופנה. השמועה עברה מפה לפה. מחדר-תצוגה לחדר-תצוגה. גם הרכילות תפסה את מקומה המכובד - יבוא עס לילי או לבד? מה לילי תלבש? איזו אופנה תעדיף?

14.30 - אריק לא בא. הודעה נוספת - השר יגיע ב-17.30 בדיוק! זאב, זאב, הפעם לא התרגשו. הנינוחות נשתלטה על המקום. ערכו ספקולציות: יבוא! לא יבוא! צלמת-אופנה מטופחת התלבטה בקול: "לחכות! לא לחכות!" היא החליטה לחכות.

17.30 - אריק לא בא! הודעה סופית.

לורי צנטנר בתה היפה של הדוגמנית הוותיקה חניטה צנטנר, נישאה לבחיר-ליבה בליל יום השני. שתי היפות, האם והבת, לבשו שמלות הדורות. פרי תכנונו של המעצב עודד גרא. על אף הציפיות של כתיבה-רכילות, לא שפעה החתונה דוגמניות-צמרת. הנציגה הבולטת היחידה של ענף זה היתה הדיילת מיכל אדר (בתמונה משמאל). אדר נמצאת בחודשים אחרונים של ההריון. החתונה התקיימה בבית-הכנסת הספרדי. חניטה, ששמה המקורי הוא עמר, היא ממוצא בולגרי.

להגיע לחתונה. לבסוף הגיעה העוגה במשאית מיוחדת, בלישכת שטראוס ניצח על מלאכת הצבתה במרכז החתונה.

בסוקי השבוע

● **יצחק מודעי**, לאחר הריון עם שריהניר, בלישכת ראשיהמשלה: "זה היה ביזבו של יום!"

● **הנ"ל** לתלמידות בבאר-שבע: "למה אתן קונות כל-כך הרבה ספרים? בלאהכי לא יפ' תחו את שנת-הלמודים!"

● **ראשיהמשלה שימי עזר פריס**: בחלומותיי הגרועים ביותר לא העליתי על דעתי שבתוך מדינת העם היהודי יקום דבר כל-כך אנטייהודי כמו הדיכויים.

● **ישראל אלדד-שייב**: "כהנא הוא טיפש... שהורס רע" יונות טובים ונכונים!"

● **חסידי של הרב אלי-**

רתי לרמן, אולם אין ככוונה לפתוח בקריירת-המשך לאמה. נילי מתכוונת ללמוד הוראה בחיפה, בעוד בעלה הטרי ילמד מחשבים.

● השמירה המישראלית סי-ביב הפרדס בנס-ציונה, שם נערכה חתונתם של הזוג ברזילי-טופול, הרשימה ביותר. בכניסה לפרדס חנה ג'יפ של מישמר-הגבול, וכיתת שוטרים בחגור קרבי פיטלה סביב אתר-החתונה.

● חתונתם של **ענת טופול ויורם ברזילי** עלתה 9000 דולר, תישעה דולר למנה. הדיכויים — 1000 במיספר — התקבלו בקרקנות ובסלקי טיביות על-ידי נערה חנינית, שעמדה עם מונה קפיצי ולחצה עליו, מדי הגיעו של מוזמן נוסף.

● מי שהסתובב מודאג ב-חתונה העליונה היה **מייבאל** ("מיקי") **שטראוס**. הוא ראג שמא עוגת החתונה, העשויה 150 קילוגרמים של גלידה, תאחר

לחות בדוגמניות. תיכון הפגין מקוריות וגוועות לא פחות מאשתו. הוא לקח את המצלמה מצלמת-האופנה **שרה דווי** דוויין, הביט דרך הערשה הדיכויים וזכה ב-"קלואיאפ" בדיכויים ובקלביהם.

● האופנאי **גי פולוס** לא פוסק מדבר על בתו הקטנה. פולוס, שהתגרש לא מכבר מחווה לוי, אם בתו, סיפר עד כמה הוא משתגע אחרי הקטנה. "אני לא יודע מה אעשה לגבר הראשון שיתקרב אליה..." ועם בטרם עת.

● לשחקני הבימה, יעל פרל ומשה בקר, נולד בן בכור. מישל קלו של הרך בעת הלידה היה כמעט ארבעה קילוגרמים. הוא דור שלישי בתיאטרון — נכד **לסנינה פרח וישראל בקר**.

● השימחה שורה גם בביתה של שחקנית הבימה **מרים זורר**. היא השיאה השבוע את **נילי**, בתה, לבחיר-ליבה דויד. נילי הופיעה כנערות-מקהלה ב-הלילה ה-12 ולמדה ריקוד אצל

● **הנ"ל** על עצמה: "אני רוצה שאנשים יוכרו שתדעתי לעוצ' מתה הכלכלית של המדינה, כמו פינתס ספיר!"

● **יעקב סלם**, מפיק פסטי-בל-הכוכבים שנכשל: "גבון, הפ' סרתי מיליון דולר, אבל אני היום האמרגן הגדול ביותר במדינה!"

● **דסנה ברק**

עזר שך, בשרלם את רכס הי-שיש לכל ייפגש עם שימעות פריס: "האיש הזה נקרא על שמו של עוף טמא!"

● **השר גדעון סת**, על הסיכוי להקמת ממשלה צרה: "איך וירשוכסי ואלוני יישבו עם (אברהם) שפירא ובנו של הרב (עובדיה) יוסף?"

גליה טופול שפעה חיובים וזוהר בחתונת בתה הבכורה, ענת, לבחיר-ליבה, יורם ברזילי. טופול (בצווארון משופץ) התעכבה ממושכות ליד לאה רבין, שבאה באיחור ניכר לחתונה. בלוויית יצחק, בעלה, החתונה נערכה בפרדס שבנס-ציונה, ואת תשומת-הלב גנבה עוגת-החתונה גדולת-המימדים, שמישקלה היה 200 קילוגרמים. בתמונה משמאל: טופול האם והבת מתפעלות מהיצירה הקולינארית.

כאשר חשף העולם הזה את פרשת יעקב לוינסון, גילה קרנות סודיות

בחול, העברות כספים בלתי-חוקיות ועסקות מפוקפקות, שבהן היה מעורב צילו של לוינסון, הבנקאי חיים ברגשטיין. עתה מנסים חסידין של לוינסון להטיל את האחריות למעשי ברגשטיין על יו"ד ההנהלה של "בנק הפועלים", גיורא גזית, בעזרת מיסמכים "משופצים" וחבר-כנסת שהאמין להם

הרי שבסיבוב השלישי לא הסתפק הכותב האלמוני בכך. הוא אף טרח להדגיש שברגשטיין לא ידע ולא שמע על נושאים עליהם מסר גזית לח"כ רן כהן, ואשר גם אוזכרו בסיפור של אריה אבנרי, רצח אופי — ספר המגן בלחש רב על לוינסון.

מי יזם? מי דחף?

מתברר כי חלק מהמיסמכים שעליהם נשען וירשובסקי שופצו ותוקנו, ולכן הם מזויפים. גיליי העולם הזה מוכיחים, חר' משמעות, כי הרמות הדומיננטיות המס' תתרת מאחורי מיסמכי וירשובסקי אינה אלא פרגשטיין עצמו. ואם נעברו עבירות כלשהן, עלידי הבנק, הרי שגם ברגשטיין חייב להיחקר בעניין. קבוצת המיסמכים הראשונה שה' עביר וירשובסקי הלאה עסקה בשאלת ויסות מניות בנק הפועלים עלידי הבנק, שנעשו עלידי חברות-קש כשווייץ, באמצעות סניפו של הבנק בלוקסמבורג.

סיפר הכותב האלמוני: חברות אלה — ארניקה, דייזי

ח"כ מרדכי וירשובסקי: העתקי-צילום מיסמכים שהוצאו מהם פרטים

חוקרי היחידה הארצית לחקיר רות'הונאה התנסו כבר כסוגים שונים ומשונים של חקירות. אך דומה שהחקירה הקשורה באחת ההסתע' פיות של תיק לוינסון היא מסוג חדש לגמרי.

אחד האובייקטים המרכזיים לח' קירה הוא חיים ברגשטיין, לשעבר איש בנק-הפועלים ויד ימינו של יעקב לוינסון בימי עבודתם המשותפת בבנק. לפני חודשים רבים עקר כרג' שטיין ללונדון, שם הוא מרכז את פעילויותיו העסקיות המגוונות. נראה כי ביום מן הימים הוא יתבקש לבוא ארצה ולהשיב על השאלות שנתרו עדיין חסרות מענה (ראה מיסגרת).

אבל באופן מוזר ביותר, מזה כמה חודשים כבר מגיעות תשובות מפר' רטות לשאלות שהחוקרים היו בוודאי שמחים לשאול את ברגשטיין עצמו, אילו היה יושב מולם. התשובות מגיעות בצורה מסודרת ומפורטת, אך בדרך לא צפויה — מיכתבים ומיסמ' כים אנונימיים, על מעשים שלא ייעשו ועבירות שונות שכן נעשו כביכול בידי מנכ"ל בנק הפועלים הנוכחי, גיורא (ג'וריי) גזית.

מי דייף את המיסמכים?

בל ווטפורד אנטרפרייז, ליפוס וקסנדרה — נזהלו עלידי אנשי בנק-הפועלים-שווייץ, ולטר סימון, סון, מנהל הבנק בציריך, וסמי וייצמן, מנהל הסניף בלוקסמבורג.

"שיטת הפעולה התמקדה ברכישת מניות עליפי הוראות הנהלת הבנק בתל-אביב, בראשות גזית, עלידי אחת מהחברות הנ"ל, כאשר בנק-הפר' עלי-שווייץ מספק את האשראי לחברות כנגד ביטחונות, שהיו המניות עצמן."

כדי להסביר את אי-החוקיות בפ' עולת החברות האלה צירפו האלמונים מיכתב שנשלח בחודש מאי 1983 מבנק הפועלים, מהנהלה הראשית בתל-אביב, לסניף בשווייץ, המתייחס למיכתב מסוים של רשויות הבנק הפדרליות בשווייץ, הדורשות לדעת פרטים נוספים על חברות אלה.

התשובה, החתומה בידי אמנון שדה, מישנה למנכ"ל, מוכירה שחברות אלה נוסדו עלידי ועליפי בקשת הנהלת הבנק בידיעתם בין השאר, של הממונה והאחראי מטעם הבנק על פעילות בינלאומית.

מדובר בברגשטיין, ששמו המלא לא הוזכר במכתב. פרט מרתק הוא שרק בסיבוב השלישי של מישלוח המיכתבים, נשלח שהבואו לידיעת וירשובסקי, נשלח המיכתב המקורי, שבשטיו שיגר שדה את תשובתו. המיכתב המקורי עוסק בדרישה למידע של הרשויות הש' ווייציות לגבי חברות ליבריות. השווייצים ביקשו לדעת אם הנהלת הבנק בתל-אביב יודעת על קיומו של

לפקפק: אם בשני הסיבובים הראשונים רק נשמט שמו של ברגשטיין מכל התייחסות לסוג זה או אחר של עבירה,

עץ המישפטי למשלה, הפרופסור יצחק זמיר, אסופה שלישית במיספר של מידע מסוג זה, אי-אפשר היה עוד

המתבקשים כדי שהמידע ייבדק עד תום. השבוע, כשוירשובסקי שלח ליו

החומר המקיף הזה הגיע, משום מה, לח"כ שינוי, מירדכי וירשובסקי, שע' שה במיסגרת תפקידו את כל הצדדים

מיהו ברגשטיין ובמה הוא חשוד?

מחשבונו זה. שנוהל אישית עלידי סימונסון. הורה ברגשטיין להעביר כספים לגורמים שונים כעמלה או כהוצאות-אירוח.

● חשבון דייזי-בל — שממנו נטל ברגשטיין 25 אלף דולר במזומן. בנובמבר 1982, ושניתנו לו עלידי סימונסון, לטענת ברגשטיין, הכסף היה מיועד לעורך-הדין שטיפל בתאגיד דייזי-בל. עלי-מי סימונסון, שכר-הטירחה שולם עוד לפני כן, ולא במזומן.

● חברת זברה — שהופעלה עלידי ברגשטיין בתחילת שנת 1981 לשם רכישת מניות אמפ'ל בארצות-הברית. בדרך של משיכות-יתר מסניף הבנק בשווייץ, ללא ידיעת הסניף הראשי בתל-אביב. כאן נעברו עבירות על חוקי שווייץ, ארצות-הברית וגם ישראל.

● פעולות סיבוביות — ברגשטיין מכר את מניות אמפ'ל לבנק הפועלים בדרך ארוכה ביותר: תחילת הדרך בזברה שמכרה לבנק המיזרחי באיי קיימן, שמכר אותן לסניף המיזרחי בתל-אביב. שמכר אותן לבנק הפועלים במחיר גבוה, שהעניק רווח גדול לגורם זה. קיים חשש שהמיזרחי פעל כנאמן של גורם זה והרוויח בדרך הרבה כסף. על חשבון בנק הפועלים.

● יר-אס-איי — ברגשטיין עזר להעניק הלוואות גדולות, בסדר גודל של שני מיליון דולר, לשלושה ממשקיעי החברה, שהקים לוינסון בארצות-הברית, וכך מנע רווח מהסניף בשווייץ וגם מהבנק בארץ. ברגשטיין השתתף בהעברת מניות של חברת גרנית שרכשה את חברת הדלק סונול אל יר-אס-איי שלא היוותה חלק מקבוצת הבנק, הנזק נאמד בקרוב לשני מיליון דולר.

● ברגשטיין אמור היה להישאל עלידי חוקרי המיטרה לאן נעלמו כ-700 אלף דולר מחשבונו שונים בבנק הפועלים בשווייץ. בהתחשב בעובדה שהוא היה יושב-ראש מועצת המנהלים של סניף הבנק בחו"ל.

מיהו הבנקאי ואיש-המיסטריון חיים ברגשטיין? בסוף פעילותו הבנקאית בבנק הפועלים הוא היה הממונה על פעילות הבנק בחו"ל ויושב-ראש מועצת המנהלים של סניף בנק הפועלים בשווייץ. הוא היה מקורב ביותר ליעקב לוינסון וכונה "הצל של לוינסון". הוא אולץ לעזוב את הבנק בשלהי 1983, כשבדידי פיצוים מלאים, עבד זמן קצר בכלל ואחרי-כך יצא לחו"ל.

ברגשטיין הוא אחיו של איש-הביטוח איתן אבניאון. הוא בן 53 ולבנק הגיע לפני 20 שנה. הוא יליד פולין, נשוי לניצה ברטוב, אב לשלושה. המישפחה מתגוררת ברמת-השרון.

בעבר היה נציג הבנק בלונדון. בחורף 1977 הוא צורף להנהלת הבנק וב-1980 קיבל דרגת מנכ"ל. בעידודו של לוינסון, הוא היה המחליט הבלעדי בממלכתו.

אחרי שהשלמו חברי ועדת-השניים — שרגא רוטמן ועמרים סיוון — את בדיקתם בתיק-לוינסון, החליט מזכ"ל ההסתדרות דאז ירוחם משל להעביר את חומר החקירה ליועץ המישפטי לממשלה ול-מיטרה.

ברגשטיין נחשד אז בכמה פרשות. שעליהן אמרו רוטמן וסיוון בדוח המפרסם שלהם: "אומנם לא הוכח כי החברים לוינסון וברגשטיין נהנו באופן אישי או פרטי מהכספים, אך משום שלא מסרו הסבר סביר לשני דירקטורים של בנק הפועלים לגבי השימושים שעשו בכספים, בעיקר מנימוקים של סודיות בנקאית, נשאר הצורך בבדיקה מדוקדקת ויסודית של הנהלת-הבנק, אשר לא ביכולתה — ולדעתנו, גם לא מתפקידה — היה לבצע אותה."

המדובר בפרשות שונות בסניף בנק הפועלים בשווייץ, שמנהלו היה באותה תקופה ולטר סימונסון:

● חשבון סי-פי-די — שבאמצעותו הועברו כ-300 אלף מארק מבנק האיגודים המיקצועיים בגרמניה, כעמלה על עסקת מרצדס-אגד.

בנק הפועלים בע"מ

תזכיר פנימי 1400/1350

אל ח' א. שדה מאת

חנידון:

ניירות ערך

30.8.83

מצ"ב אני מציא לך התכתבות ביני לבין ח' סימוןסון המדברת בעדך והמראה את המצב ליום 17.8.83.

בנוסף לגופים הנ"ל מחזיקים שני גופים נוספים (באמצעות בנק הפועלים לונדון) ניירות-ערך שנרכשו בעלות כוללת של כ-50 מיליון דולר.

מזה זמן להוכיח כי למרות תפקידו בבנק, כמרכז הפעילות הבינלאומית מעבר לים, לא ידע על עסקות שונות בסניף בנק הפועלים בשווייץ. התזכיר עוסק בגופים שונים הקשורים לבנק ולהם ניירות-ערך בשווייץ ובלונדון. במיסמך המקורי התאריך נרשם במכונת-כתיבה בתחתית העמוד (מחוך לגלופה) - בשיפוץ הוא שינה צורתו לכתב-יד ונדד למעלה.

במיסמך המשו"פ (למעלה) ש"העבירו גורמים אנונימיים לידיו של ח' שינוי מר"דני וירשובסקי, הושמטו שמו של שולח התזכיר וחתימתו. מהמיסמך המקורי שהגיע לידי העולם הזה (למטה) נראה בבירור כי השולח, שהוא גם החתום על המכתב, אינו אלא חיים ברגשטיין, שחסידינו מנסים

מצא את ההבדל

הפעלים בע"מ

תזכיר פנימי 1400/1350

אל ח' א. שדה מאת ח. ברגשטיין

ידון:

ניירות ערך

מצ"ב אני מציא לך התכתבות ביני לבין ח' סימוןסון המדברת בעדך והמראה את המצב ליום 17.8.83.

בנוסף לגופים הנ"ל מחזיקים שני גופים נוספים (באמצעות בנק הפועלים לונדון) ניירות-ערך שנרכשו בעלות כוללת של כ-50 מיליון דולר.

בברכה,

חיים ברגשטיין

ומלאכתו נעשית בידי זרים. אבל דומה שגילויי העולם הזה, המעלים חשד סביר שמאחורי המכתבים האנונימיים עומדת כתובת אחת ברורה, תחייב את יחידתו של תת-ניצב יורם גונן לפעול. בנק הפועלים סירב להתייחס לגילויי העולם הזה. גיורא גזית עצמו נמצא לאחרונה בסיבוב שיחות אישיות עם עורכיה העיתוניים. באותן שיחות הוא נותן הסברים משכנעים לטענות השונות, שהועלו נגדו בשנה האחרונה. אין ספק שהמיסמכים, שהבנק הציג לפני הרשויות השונות, הופכים את הקערה על פיה ומחזקים את גזית. שעור נכונות לו השנה בעיות רבות, כמו רוח ועדת המפולת, למשל.

זה לגבי טיב ורצינות המיסמכים הנמצאים בידי וירשובסקי, ח'כים נוספים ועיתונאים רבים. נראה שבניגוד לריכר גליה מאור, בנק ישראל ידע גם ידע על פעילות חברות-קיש אלה בחו"ל, בעיקבות הסברים שנמסרו בזמנו לנגיד, משה מנרלכאום, בעל-פה. לא מכבר התבטא שריהמישטרה חיים ברלב, שחקירת תיק-לונדון הארץ זמן, משום שכמה מהנחקרים אינם שוהים בארץ. מישור במישרה הודרו להדליף - ואחר-כך להכחיש נמרצות - שברגשטיין מבוקש לד"קירה זאת. היום יושב ברגשטיין בלונדון

שונה מעל-דפי העולם הזה. מהמיכתב ברור שהשולח הוא ברגשטיין עצמו, שבוודאי חתום על התזכיר. אין כל ספק, אחרי קריאת מיכתב זה, שהוא ידע היטב על פעילות הבנק בחו"ל, ושיש מיסמכים בארץ, שלא נעלמו, והמוכחים זאת שחזר על גבי לבן. יש לזכור שבאותה תקופה היה ברגשטיין דמות-מפתח בבנק, שלט באופן בלעדי על הנעשה בפעילות הבנק מעבר לים והיה מעורב אישית בכל פעילות הבנק מעבר לים, שח'כים טוענים כי לא היתה חוקית. חקירת הגורמים השונים בתוך הבנק גילתה עוד כמה הפתעות מסוג

רבות, ידעתי כבירור שברגשטיין התנ"גד להסדר. הערכויות הוצאו כאשר ברגשטיין שהה בחו"ל. טואף (הכוונה לאפרים טואף, מנהל מחלקת סחר-חוץ בהנהלה המרכזית) קיבל הוראות כאלה במישרין. גם טואף לא היה מרוצה מההסדר, ועד כמה שידוע לי, בהנחיית ברגשטיין, כתב מיכתב לגזית והעמידו על חומרת העניין.

בהמשך מצויין שבנק ישראל ביטל את ההסדרים שאיפשרו את פעילות איפולים, ואז טיכסו ראשי התק"ם עצה עם גזית איר לעקוף את רועי הגזירה.

ממשיך הכותב האלמוני: "כדי להוכיח שאכן גזית עמד וניצח על המלאכה, אני מצרף כזה את מיכתב התק"ם המופנה אליו ומיר (מוזכר) התק"ם לשעבר) ולא לחיים ברגשטיין. ומיר פנה לגזית ולא לברגשטיין. אך יכול אפיה גזית להתנער מאחריות ולומר שלא הוא, אלא שבניין זה טיפל ברגשטיין, והוא אחראי על כל הרבר ולא אני, כפי שמסר גזית לח"כ רן כהן וכפי שאזכר בעמוד 441 בסיפור של אריה אבנרי, רצח אופי"ן כותב המכתב בקי בוודאי בסיפור של אבנרי, מגינו של לוינסון, וגם, ללא ספק, בסעיפים הרלוונטיים בחוק שכן מדובר בחשדות-לכאורה לעבירות מטבע, שעבר הבנק, כאשר הוקמו חברות זרות בחו"ל ללא אישור המפקח על מטבע-חוז, וכן עבירות לכאורה על חוקי מס-ההכנסה בארץ, שלא דובר על עבירות-לכאורה כי שווייץ.

אבל הוא לא בקי, כפי הנראה, כי מיסמכים עצמם שהוא הפיץ. לחומר אנונימיני זה נדרשו שלושה ח"כים. בראשם וירשובסקי, ואחריו כהן וח"כ חרות יעקב שמאי, ראש סיעת תכלת-לבן בהסתדרות.

מכיוון שהחומר הועבר לגורמים שונים, לא היה מנוס מפתחה בחקירה. המפקח על הבנקים, גליה מאור, ביקשה הסברים מהבנק, בכתב ובעל-פה. וירשובסקי שיגר תזכירים מפורטים לשופט העליון משה בייסקי, היושב עתה בראש הוועדה הממלכתית לחקירה עניין מפולת המניות הבנק איות, וכמובן גם ליועץ המישפטי לממשלה וליחזקאל קרתי, ראש אגף החקירות במטה הארצי.

אחרי קבלת חוות-ידעת של בנק ישראל, החלה המישרה חוקרת בעניין, ואז הופתעו כמה מהגורמים שפיששו בקרבי הבנק, לגלות שחלק מהחומר הממוסמך שהועבר לידיהם, באמצעות הגורמים האנונימיים, הוא משופץ, ובלשון מעשית - מזוייף.

פנימי, אישי

וממוספר

דיקת המיסמכים המקוריים הוכיחה, חרי-משמעת, שברגשטיין היה מעורב עד מעל לראשו בחלק, אם לא בכל העסקות של הבנק בשווייץ. במיסגרת תפקידו, שבו נהנה מאוטונומיה רבה.

השיא הוא בחשיפת התכתבות פנימית של הבנק מיום 30 באוגוסט 1983. לכאורה זהו מיסמך תמים לחלוטין, אך למעשה הוא מאשר את דבר החשד במעורבות פעילה של הנהלת הבנק בתלי-אביב בחברות-הקיש בשווייץ (ראה גלופה).

המיכתב, שהוא תזכיר פנימי, אישי וממוספר, מיועד לאמנון שדה, שם השולח אינו מופיע. התאריך כתוב בכתב-יד ולא במכונת-כתיבה, כמי קובל.

נאמר בו: "מצ"ב אני מציא לך התכתבות ביני ובין סימוןסון, המדברת בעדה והמראה את המצב ליום 17 לאוגוסט 1983.

בנוסף לגופים הנ"ל מחזיקים שני גופים נוספים, באמצעות בנק הפועלים בלונדון, ניירות-ערך שנרכשו בעלות כוללת של כ-50 מיליון דולר. המיסמך הוא מרשיע, אך מי שלח אותו מי חתום עליו?

הגורמים השונים, שביקשו את הסברי הבנק למיסמכי וירשובסקי, הופתעו לגלות את המיסמך המקורי (ראה גלופה) המתפרסם עתה לראי

חברות אלה, אם היא שולטת בנעשה בהן ואם הן פועלות באופן חוקי. בטלקסים. שצורפו למיכתבים הי שונים, מזכר שוב ושוב שמו של ברגשטיין כנמען לידיעה, אך הכותבים התעלמו משום מה מנוכחותו באותה תקופה. הם מציעים לחקור את כולם. אך את ברגשטיין - הם מלחוכי.

בסיבוב השני של המיכתבים האנונימיים היה הכותב בטוח יותר בעצמו. המטרה שלו היתה ברורה. כך הוא אמר: "השימוש בחברות-קיש על-ידי הבנק הפך לשיטה, שהלכה והשתכללה עם הזמן. היא בוצעה לא רק בשביל הבנק אלא גם בשביל סולל-בונה, התק"ם ומקורבים אחרים. המעניין בחברות אלה הוא שכולן הוקמו כיוזמת ובי רחפת יו"ר הנהלת-הבנק, גזית, כדי לקדם את מעמרו בעיני גופים בחב"רת-העובדים וכדי להוכיח שהוא מצליח יותר מהאחרים, ובמיוחד מקודמו (לוינסון) בתפקיד."

אך השיא היה באחרונה בסיבוב השלישי של המיסמכים. הפעם מדובר

לוינסון: חקירה נמשכת

גזית: עוד ניצחון נוסף

בחברת-קיש של התק"ם בשם איפולים, שיבוש שם בנק הפועלים. חברה זו נמצאת עתה בחדשות בגלל עניין אחר - בריקת הסתעפות יחסי אי-העסקים דויד בלאס והתק"ם חברה זו הוקמה בהולנד, ועל-פי הכתוב במיסמך לא היו לה נכסים והתחייבויות. התק"ם ניהל משאומות עם בנק הפועלים, שהבנק יתן את הכסף לאיפולים. כדי שזו תלווה את הכסף לתק"ם, וכך יתקיימו כביכול הוראות בנק ישראל להעברת כספים ארצה מחו"ל.

משופץ ומזוייף

אל כל מי נתן את ההוראה? נא לשים לב: טענותיו של גזית, כאילו הוא לא ידע, והעברת האחריות לברגשטיין, הרגיזה אותי במיוחד, שכן, כעורך בנושא שנים

המינויים הצפויים — כיסאות מוסיקאליים

הרחוב הכלכלי עוסק כל השבוע בניחושים. גורמים שונים מפיצים שמועות, חלקן נכונות וחלקן דימויי ניות. על מינויים צפויים בשני צומתי כלכלה חשובים.

● צומת אחד הוא משקיעהעובדים, שכמה מראשו אמורים להתחלף בחור רשים הקרובים, בדרך-כלל מסיבות ביולוגיות.

● הצומת השני הוא הנהלות הבנקים, שוועדת-החקירה לעניין מפר לט המניות הבנקאיות תחרוך את ריגן עד סוף השנה האורחית, או לכל המאוחר בתחילת שנת 1986.

מינוי מועצת-המנהלים חדשה לגמרי לבנק הפועלים, בהמשך להבטחת ישראל קיסר לאירגון מחדש של חברת-העובדים, הוליד גל של ניחור שים, שהשתלב היטב בגל הניחושים סביב הבנקאים.

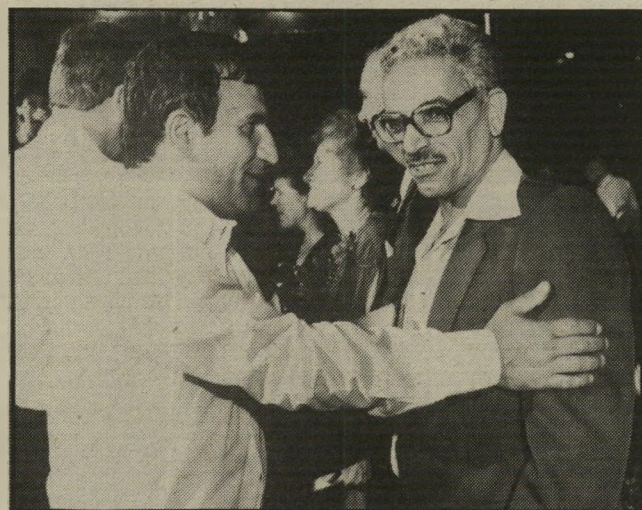
יהודה ח'שאי מנתניה, לשעבר ח"כ העבודה, מוזכר כמועמדו של קיסר לתפקיד מנכ"ל שיכון עובדים. התפקיד לא אויש מאז תחילת ח"כ רפי אדרי להסתפק בתפקיד יושב-ראש מועצת-המנהלים של החברה בגלל מה שנקרא כפלי-תפקידים.

האלוף (מיל') דוד מימון מוזכר כמחליפו של שרגא רוטמן, מנכ"ל סולל-בונה, האמור לפרוש מסיבות גיל.

אבל ההילולה הגדולה היא סביב תפקיד יושב-ראש הנהלת בנק הפועלים, שאותו ממלא כיום ג'ורא (ג'ורג'י) ג'וזי. עוד בטרם הודיעה ועדת-החקירה את דעתה עליו ועל שאר הבנקאים, כבר עטים רבים לחלק את עורו של הדוב שטרם ניצוד (ראה עמודים 14-15).

להלית השבועי היה מידע אינטרנטי מאד, שלפיו קיסר נפגש לשתי ארוחות-צהריים עם בינו צדיק, מני כ"ל בנק הבינלאומי הראשון, והציע לו את התפקיד. המקור אמר שצדיק, מנכ"ל מוכשר של הסתבר כמפולת הבנקאיות, עדיין לא השיב.

בדיקת העולם הזה העלתה, שאם אכן היה קשר כלשהו, לא יותר

מוזכר קיסר ובנקאי צדיק מי הציע מה?

בנקישראל, ששמו מוזכר תדיר כמי שחייבים לפצותו בתפקיד במשק העובדים: עמוס ערן, מנכ"ל מיטב חים ההסתדרותית, וגם עמרם סיי וון, יושב-ראש מועצת-המנהלים של תיעוש ההסתדרותית ואחד מחברי ועדת-השניים (ביחד עם רוטמן), שברק את יעקב לוינסון ומעשיו.

לזכותו של סיוון, על פני כל המועמדים האחרים, מוזכר שרם מיד רחי וזרם בעורקיו, וזה כנראה היום משהו בוועד הפועל.

שמות מוכוונים אחרים מוזכרים לתפקיד-מפתח שאולי יתפנו בבנקים הגדולים האחרים: מאלי הורוביץ מטבע ועד לפרופסורים לכלכלה מהאוניברסיטאות השונות.

שמות אחרים מוזכרים לתפקידים "זוטרים", כמו ראשי-טיבות בכור, שיטות בקרוב.

החורף הקרוב יוצף במועמדים, שרולות למען כל אחד מהם ובמאמרים שינסו למכור חומר נגדם. בקיצור, חורף רוגש מאד.

מטלפוני, בין המנכ"ל והמוזכ"ל, הוא קרוב לוודאי, בסוגיית שביתת עובדי הבינלאומי, אשר ררשו ועד מיקצועי, שנבחרו יקבלו משכורת עבור עיסוקם הציבורי פולטיים-ג'וב. צדיק מתנגד לסוג כזה של ועד, שנהוג כבר בבנקים גדולים.

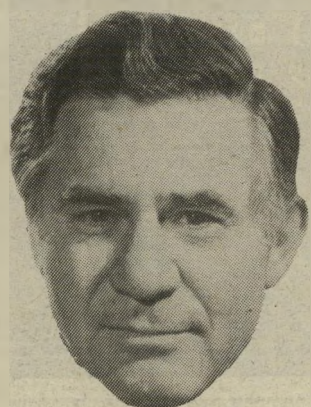
בינתיים נודע שהאלוף (מיל') מוקה לימון, נציגו של הכרון ארמוני דה רוטשילד בארץ, החל לתור אחרי מנכ"ל חדש לבנק כלכלי, אם המנכ"ל הנוכחי, ארנון גפני, נגיד בבנקישראל לשעבר, יאלץ ללכת, בעיקבות מסקנות הוועדה.

אבל מה שלא טוב לרוטשילד טוב לקיסר. גפני מוזכר במסדרונות הוועד הפועל, משום מה, כמועמד אידיאלי לבנק הפועלים. אך הוא יצטרך להתחרות בכמה קליברים אחרים, שהיו מי שנידבו את שמם למירוץ, שעדיין לא החל.

המדובר בנפתלי בלומנטל, יו-שבראש מועצת-המנהלים של כור. משה זנבר, גם הוא נגיד לשעבר של

יגאל כהן — צ'קים חוזרים

עסקן חרות מהמיגור החקלאי גירעון מצגה, ממושב עברון שבצפון, קיבל מח"כ לע"ם יגאל כהן,

ח"כ כהן החשבון נסגר

שעמד בראש רשימת הליכוד לוועידה החקלאית, צ'ק על סך 15 אלף שקל. הצ'ק הוצא רק ב-21 בחודש יוני, והוא היה מיועד למצגה, על חשבון עבודתו במערכת הבחירות האחרונה להסתדרות.

אבל הצ'ק — שהיה משוך לפקודת בנק המיזרחי המאוחד, סניף לב' דיאגוף בתל-אביב — חזר. מהבנק נמסר שחשבונו של המשלם נסגר. כהן עצמו מיהר לשלוח מיכתב

מישררו בכנין העיריה, ויפנה לעסקים פרטיים. הוא יפתח משרד פרטי לייצוג תיקשות וחסיד-ציבור, אחרי שגוף כלכלי מכובר, העוסק בייצוג כלכלי, הפנה אליו כמה לקוחות בטוחים לשנה הקרובה.

רימון (32) התחיל לעבוד בעיריית תל-אביב לפני חמש שנים, באמצע עשה הפסקה והיה ליועץ התיקשות של איתן אבניאן, בתקופה שזה היה מנכ"ל חברת הביטוח ההסתדרותית הסנה.

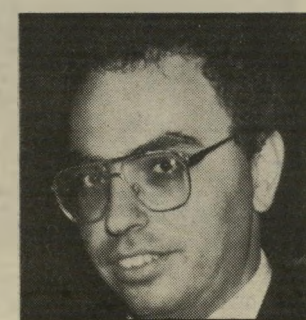
שלמה להט הטיל על רימון למצוא לו מחליף וחילץ מפיו הבטחה שהוא ימשיך לשמש כיועצו, בשכר של שקל אחד לשנה.

השבוע כבר פורסמה מודעה של העירייה לתפקיד המתפנה. רימון, לי שעבר כתב של גלי צה"ל ושל הארץ, עובר לתחום שבו יש כבר רימון אחר, אף הוא עיתונאי לשעבר, צבי רימון — שגם הוא עוסק בתחום ייעוץ בתיקשות לגופים כלכליים.

הישר למבקר

רבים ביקשו למצוא משמעות ברשימת חברי מועצת-המנהלים החדשה של בנק הפועלים. מרד זה מצא משמעות מקורית, והיא קשר ישר בין אחד התכנים במועצה ובין מבקר ההסתדרות: ריבקה גן, ראש אגף הכספים של מישען, שהיא עתה פנויה. עברה להתגורר בסמוך לאליעזר ולטמן, שהוא מנהל לישכת מבקר ההסתדרות, אף הוא פנוי. הפעם שבע עיניים יפקחו על הבנק ההסתדרותי.

בתחילת חודש נובמבר יעזוב רונן רימון, דובר עיריית תל-אביב ויועץ התיקשות של ראש-העירייה, את

דובר רימון עסקים פרטיים

קרב השמאים

בחדש הבא תצא לאור חוברת מחירי מכונות משומשות של השמאי אפרים מזור. היא תנסה להתחרות בחוברת היחידה המופצת כיום בקיוסקים ובחנויות, שאותה עורך שמאי אחר, יצחק לוי.

לוי כבר הוזכר פעמים רבות בהקשרים אחרים, לא תמיד סימפטיים. הוא הורשע, לא מכבר, על-פי הודאתו, בעבירה של קשירת-קשר למתן שוחד לעובדי-בכיר במישרד-הביטחון, כדי שהמשוחרר, לשעבר סגן-הממונה על יחידת-הרכש במישרד-הביטחון, ישא לו פנים במיסגרת עבודתו של לוי עם מישרד-הביטחון.

ההרשעה לא עשתה רושם על הגורמים שעימם קשור לוי, והוא ממשיך להיות מקובל על גופים גדולים בארץ. המחירון שלו מקובל על איגוד חברות-הביטוח וסוכני הביטוח.

השבוע יצא לאור מחירון חודש ספטמבר של לוי. המחירים בו גבוהים בעשרה אחוז בממוצע מאותם שבי מחירון של מוזה, שביתתיים מפרסם אותו בעיתונים שונים.

לכאורה, פער כזה במשומשות הוא סביר, והמחיר במחירון הוא אינדיקציה בלבד למחיר האמיתי של רכב ספציפי המיועד למכירה.

אבל בכל זאת יש שתי קושיות הקשורות למחירון של לוי. האחת עוסקת במחירי המשומשות בחודשים אלה, על-פי מוזה יש ירידה של עד 30 אחוז במחירים בחודשים אלה, שהיא פועל יוצא מהמצב הכלכלי הקשה ועליית מחירי הדלק, אצל לוי דבר זה כמעט שלא בא לידי ביטוי.

הקושיה השניה חמורה יותר, אם המחירון הגבוה של לוי מקובל על אנשי-הביטוח, פירושו של דבר שפר ליוסטר-הביטוח של הנהגים גבוהות יותר. עשרה אחוז זה אצלם הרבה כסף — מיליוני דולארים בשנה.

הפיצוי משלמת חברת הביטוח לנהגים שריכבם נזוק אינו מוצמד למחירי לוי, אלא למחיר השוק, שמפרסמת הלישכה המרכזית לסט טיסטיקה. כך שבעל הרכב נזוק בכל מיקרה, גם כספית, אם הוא רוצה להיות מוצמד למחירון לוי, עליו לשלם פרמיה נוספת.

הוצאת המחירון המתחרה תעמיד גם את חברות-הביטוח לפני מצב חדש לגמרי, שבסופו של דבר יהנה ממנו ציבור הנהגים.

אגב, פרט מרתק מהביוגרפיה המשותפת של שני השמאים: בתחילת שנות ה-60 עבד לוי אצל מוזה בירחון לתחבורה ולתיירות, שהפיק האחרון. מעניין איך תיראה עתה התחרות ביניהם.

הסבר לעסקן, שבו סיפר כי החשבון מס' 312554 נסגר על-ידו מפני שמכר ניות נפרצו ומתוכה נגנב תיק המיס מכים שלו, ובו פינקס הצ'קים של בנק המיזרחי.

לא במיקרה ביטל ח"כ כהן, ממושב תל-עדישים, את החשבון. זהו החשבון הפרטי שהוא פתח ושבו הפקיד כספים של סיעת תכלת לבן לוועידה החקלאית. כאשר פנו חברים טובים שלו למישרדו (העולם הזה 17.7.85), הוא החליט למחר ולטשטש את העיקבות.

כר בבר עם עבודתו של ועדת-טיח פנימית, שניקתה אותו מכל חשד לעבירה פלילית, הוא סגר את החשבון, שבו היו כמיליון וחצי שקל.

אבל כהן לא מכיר את המושבניקים של חרות. כתב לו מצגה: "ידועה לי הסיבה האמיתית לסגירת החשבון. אי לכך אבקשך לרואג לתשלום הצ'ק תוך עשרה ימים, ולא — איאלץ לפנות לערכאות."

הכסף, אגב, הוחזר לגיזכרות הלי-כוד. מאין יקח כהן כסף לשלם למצגה?

בחזרה אל הטבע

בנחלים נדרהם חקלאי, שחרש את שדה-הכותנה שלו במושב שממיר רח לפתח-תיקווה, לגלות, עת הפך את ריגבי השדה, שני ג'יפים צבאיים קבורים מתחת לתלמים, הועיק את המישרה, שהועיקה את המישרה הצבאית, שזיהתה את הג'יפים כגנובים ממחסן-חרום של צה"ל.

אוסר ועושר

בתל-אביב הראו מימצאי סקר על הנושאים החשובים ביותר בחייו של הישראלי הממוצע, כי חיי-מישפחה מאושרים חשובים לו מכל דבר אחר מכן, בסדר זה, באים כסף, "חיים נוחים", קריירה, מעמד חברתי וחברים טובים.

מעניה עצמית

בתניה ערכה המישרה חיפוש בכיתו של מלגון במבשלות-השיי כר המקומיות, גילתה 49 ארגונים של בקבוקי בירה מכבי, 26 ארגונים של פחיות בירה מכבי, 20 ארגונים של בקבוקי בירה נשר ושני ארגונים של פחיות בירה באדווייזר, לא השתכנעה מטיעוני המלגון כי כל המיבחר נועד להשתכרותו האישית, הורתה לעצור אותו להמשך החקירה.

רק כך

בתל-אביב החליטה מועצת הנר ער העובד לצייד את כל חברי התנועה במשרוקיות, כדי שאלה יפיעו לו את המשרוקיות במאורגן, בעת הור פועליהם של אנשי תנועת כך, וראשה, מאיר כהנא, במקומות מגוריהם.

עוסקים מורשים

בתל-אביב גילה מישאל כי המיקצוע המועדף כיום על הורים בארץ, החושבים על עתיד ילדיהם, הוא הנדסת-מחשבים. אחריה רפואה ועריי כתידין — כששרות במישרה הוא העיסוק הפחות מבוקש מן העיסוקים האפשריים.

ריאטת גרעינים

ברמת-גן החרימו פקטי-העיריה 200 קלחית-תירס מרכול חסר-רשי יון, ביקשו למסור את התירס לבית-היתומים המקומי, לא הצליחו לאתר את האחראי למיטבה בית-היתומים, עברו לגי-החיות המקומי, שבו הסביר להם האחראי על הונת החיות כי הק לחים יספיקו בריק למנת-אוכל אחת לאחר מפילוני הסאפארי.

קברנות בקבלנות

בתל-אביב הודיעה המחלקה בי-הסתדרות, המטפלת בהנהגת שיר טט שכר-העידוד (נורמות ופרמיות) במקומות-עבודה, כי הצליחה לעשות כך עד כה ביותר מאלף מקומות-עבור, בה בנינים מישרד-הפנים, שמאז הונהגה בו שיטת שכר-העידוד, התקצר בו מאד זמן-ההמתנה לקבלת דרכונים, אך הודתה שאיננה יודעת כיצד להיע נות ליוזמת החברה קדישא, אשר ביקשה ליישם את שיטת שכר-העידוד גם בבתי-העלמין.

האיש שאמר "ו"

(שהוא רחוק, אגב, מלהיות "שמאלני" או "יפהנפש") לא היה מוכן למסור על כך למישרה, בגלל אותה הסיבה. יכול להיות ששיטות חקירה אלימות משיגות תוצאות בטווח הקצר. אך הנזק הנגרם על-ידן למישרה עצמה, ולכל השוטרים הטובים וההוגנים, ולנכונות הציבור לשאת עימם פעולה בתפקידם החשוב, עלול להיות בטווח הרחוק חמור שיכתיים. התפללתי בליבי שהחילת תקבע שהאיש בתצלום אינו האנס הרצחני.

מצרי בשם משה

הייתי בן 20 כשנפל לידי בפעם הראשונה ספר של יוליוס ולהאוזן על ההיסטוריה של עם ישראל, שנכתב לפני מאה שנה. אני זוכר את עצמי שוכב בערסל בין שני ציידאורן, בחורשה הקטנה של בית-הקפה טאוורנה במרכז הכרמל. שכנתי, קראתי והבגשתי את ההרגשה הנפלאה, שיש לך לפעמים כשאתה קורא ספר: ההרגשה שהאופקים מתרחבים לפתע, שהמוח שלך הפך לחללית הזונקת לעבר כוכבים רחוקים שלא ידעת על קיומם. מישוהו — בעל הספר — הרס חומה שעצרה עד כה בעד מחשבותיך, ואתה רץ קרימה, לכבוש שטחים חדשים.

ולהאוזן הנוצרי היה גדול מבכירי-המיקרא. הוא לא יצר את תורתו יש מאין. קדמו לו אחרים. אך היה לו הכישרון המיוחד ליצור שיטה שלמה חדשה. הוא התייחס אל התנ"ך כמו אל תל ארכיאולוגי, שיש בו שכבות-שכבות, שניתן לאתרן ולחשפן בעיקר בעזרת ניתוח השפה. בכל תקופה היו לתנ"ך עורכים אחרים, ששפתם הייתה קצת שונה משפת קודמיהם, ושטיפסתם הרתיבת-רעיונית הייתה שונה מזו של קודמיהם. ומכאן: הבנה של התפתחות הדת היהודית, מהתקופה הראשונה של דת שיבטית-אלילית ועד לדת האוניברסלית, ההומאניסטית, של היהדות ערב לידת הנצרות מתוכה. פאנורמה אדירה ונהדרת של הגאון היהודי. אילו הייתי בן להגדיר את עשרת הספרים שהשפיעו באופן מכריע על התפתחותי הרוחנית, הייתי כולל בהם בלי היסוס את הספר הזה של ולהאוזן. הוא השפיע, כמוני, על דורות של חוקרי המיקרא בעולם. כשם שאי-אפשר לחשוב על תורת-המלחמה בלי קארל פון קלאוזנביץ, על תורת-החברה בלי קארל מארקס, או על תורת-הנפש בלי זיגמונד פרויד — כך אי-אפשר לחשוב על התנ"ך בלי ולהאוזן — ולא חשוב אם מקבלים את תורתו בשלמותה, בחלקה או בכלל לא.

ואילו על חובבי-המיקרא בארץ לא השפיע ולהאוזן כלל. גרמה כי רבים, ואולי רובם ככולם, כלל לא שמעו עליו, ולא היו חשופים לדבריו מעולם. מטעמים רתיים נדחה ולהאוזן לגמרי. חשבתיו על כך כאשר האזנתי בסלוויה לויכוח על משה רבנו, שערך ירון לנדור למען מאיר שלו. כל חמשת המשתתפים לא הזכירו את ביקורת-המיקרא בכלל, והיא לא באה לידי ביטוי כלשהו במחשבותיהם ובדבריהם. ארבעה מבין החמישה דיברו על התנ"ך כמו שהוא כיצירה שהיא מיקשה אחת, ושיש להבין מתוכה.

זה עתה סיימתי את קריאת סיפורו של שלו, תנ"ך עכשיו. ונהייתי מכל עמוד. שלו מביא עימו גישה רעננה, ישראלית, חילונית, אנטי-מסורתית, גישה של שביית-פסלים. הוא מתאר את משה כעריץ מודרני (מעניין לזכור כי משה התחיל את הקריירה שלו בגיל 180, את אלוהיו של משה כזעף-עריץ המבצע לא פעם רצח-עם בקרב בני-ישראל. עזרא מתואר כרב ראשי המשליט את הכפייה הדתית, נתן הנביא כתכנן חסר-מצפון, וכן הלאה. זה מעניין, זה משעשע, זה מפרה את המחשבה. אולם גם שלו מסתכל בתנ"ך כמו שהוא, ומשתמש רק במה שיש בו כדי להגיע למסקנות חדשות. אין הוא נעזר בכל-יורו חיצוניים, כמו ביקורת-המיקרא, שהיא לחס-החוק של כל חוקר לא-יהודי.

לפני דור העז רודף בן-גוריון לכפור בעיקר. באחד הימים הקים סערה ציבורית, כאשר טען כי הסיפור של 600 אלף בני-ישראל שיצאו ממצרים הוא עורבא פרה, וכי בסך-הכל יצאו ממצרים 600 מישפחות. כלומר: שבת בדיווי גדול, שיכול היה להתפרסם במידבר, ולא עם שלם, שאין לו כל אפשרות להתקיים שם. כך גם הסביר את העובדה ששום יציאה ממצרים לא אחרת אינה מכירה, ולוא ברמה. את המאורעות הדרמטיים מועזי-העולם שתוארו בתנ"ך, יציאת מצרים, אם איתה בכלל, הייתה מאורע קטן. כיבוש כנען בוודאי לא היה כמתואר בספר-יהושע, וכן הלאה.

מוסקבה? כי כיום היה מעז פוליטיקאי ישראלי כלשהו להשמיץ בציבור דיעות כאלה. מה היה קורה אילו הביע שימעון פרס, למשל, את הדיעה כי משה רבנו לא היה אלא אציל מצרי, וכי תורתו צמחה על עץ ההתפתחות הרתיבת-רעיונית של מצרים? זוהי דיעה מקובלת בעולם. הרי שום אדם שקול אינו יכול להא- מין ברצינות לסיפור הנחמד על התניוק בתית-הגומא, שנמצא במיקרה — ולמרב המול — על-ידי בת-פרעה. סיפורים כא- לה מצויים בשפע במיתולוגיה של מיקרם. קל יותר להניח כי בת-פרעה (וגם אמו של שימשון הגיבור, לפי גרסת זאב ז'בוטינסקי) הרתה שלא בעיתה, והיתה זקוקה לתירוץ נוח להסברת הפ- רשה המביכה.

החרם המוחלט המוטל אצלנו על ביקורת-המיקרא האמיתית הוא אחד הגורמים להתפשטות הכפייה הרתיבת-רוחנית. הוא גורם להחרות הדת היהודית ליסודות הפרמיטיביים של דת אלילית-שיבטית, נוסח גושי-אמונים ומאיי-כהנא.

הוא שלף את פינקסו הקטן המפורסם. קראתי באוזניו את המיספרים, הוא רשם, חיבר וסיכם. הסיכום היה כפי שאמרתי. "מה אתם רוצים?" שאל.

"שתבטלו את הצעת-החוק. קחו אותה בחזרה." "אתה יודע שאנחנו לא יכולים לעשות את זה?" התריס. "בסדר," ויתרתי. "אתם פשוט לא תביאו את הצעת-החוק להצבעה עד אחרי הבחירות הבאות."

"זה סביר," הסכים. "אני ארד לגולדה ואסדר את זה איתה." הוא ירד ולא חזר. עברה רבע שעה, חצי שעה. נאמתי שוב ושוב, וספיר לא בא.

לבסוף ראיתי אותו עולה מלישכת ראש-המשלה (והשוכנת בקומה שמתחת לקומת המליאה). מעולם לא ראיתי שינוי כה גדול שחל באדם תוך זמן כה קצר. הוא היה שפוף, כאילו יצא ממנו האוויר.

הוא לא בא אליי, וגם לא הסתכל בי. הוא ניגש לאחד הטלפונים

אורי אבנרי

ודיבר. כפי שהסתבר לי (מישהו עמד בקירבה והקשיב) התקשר עם ח"כ מנחם פרוש מאגודת-ישראל, והציע לו מה שהציע כדי שינטוש את החזית שלנו ויצביע בעד קציר. אני מניח שזה עלה לעם-ישראל ביקור.

כעבור זמן קצר הודלף לעיתונות מה אמרה גולדה לספיר. היא נזפה בו קשות, ואמרה לו: "אבנרי ותמיר לא יקבעו מי יהיה נשיא המדינה!"

מול גולדה מאיר התקפל ספיר כמו ילד קטן ונוזף. למען הצדק יש לציין שאותו הדבר קרה גם למשה דיין וליגאל אלון. כוחה המיסטורי של גולדה, הנגנת הלאומית, הפך את כולם לתינוקות רבית רזן. וזו גם התשובה לשאלה מדוע לא הפך איש מהם — וגם לא ספיר, ממליד-המלכים — לראש-המשלה. גם פרשה זו לא הפריעה לי לחבב את האיש. השבוע, במלאת עשר שנים למותו, אפשר לומר עליו את המחמאה הגדולה ביותר: לא נמצא איש שימלא את מקומו. מאז ספיר לא קם שר-אוצר בישראל.

עניין של מצפון

השבוע הייתי במצוקה נפשית קשה. אחרי פירסום הקלסתרון של אנס החילת, מעשה ידי הצייר מנשה קדישמן, התקשר עימי חבר-מערכת לשעבר של העולם הזה ואמר לי שפנים אלה מזכירות לו מישוהו. אותו מישוהו צולם לפני שנים על-ידי העולם הזה. במסיקרת כתבה מסוימת. "אני חושב שצריכים להודיע על זה לחוקרים. אך אתה יודע מה קורה עכשיו? לאנשים חשודים הנופלים בידי המישרה, מכים אותם מכות-דחצ עד שהם מורדים. אני לא יכול לקבל את ההחלטה על מצפוני. לכן אני מודיע את זה לך. אתה תחליט."

קיללתי את האיש בליבי, והתחלתי להתווכח עם עצמי. מה לעשות?

כאורה טוב, חובתי הייתה למסור את החשד מייד למישרה. על זה אין ויכוח. מה גם שמדובר בפשע אכזרי כל-יך.

אך אני יודע מה עלול לקרות לאדם הנופל בידי סוג מסויים של שוטרים — בייחוד כשהוא חשוד במעשה כמו זה. עלולים לענות אותו. אם הוא יהודי מיוחד, הסכנה גדולה כפליים. ואם הוא ערבי, על אחת כמה וכמה.

האם אני מוכן להפקיר אדם לגורל כזה, כשאני בטוח כלל שהוא איש מספיק? כשכל מה שיש הוא רמיון מסויים בין פניו ובין הקלסתרון?

ביליתי לילה של נדודי-שינה, הפכתי את הדבר בראשי שוב ושוב, ולבסוף עשיתי פשרה עם עצמי. הודעתי למישרה שיש בידי תצלום של אדם הדומה לקלסתרון. העברתי תצלום זה לחוקרים, מבלי למסור פרט כלשהו על האיש המצולם. הובטח לי שהתצלום יוצג לעיני החילת — ושרק אם היא תזהה את האיש, נדון על המשך הטיפול.

מדוע אני מספר זאת? כדי להאיר את הצד השני של מטבע האכזריות המישרתית.

אילו הייתי בטוח שכל חשוד מוחזק במישרה כחף-מפשע, עד אשר יורשע ברין; שישמרו על זכויות-האדם שלו; שהחקירה תנוהל בצורה הוגנת — הרי לא הייתה לי כל בעיה מצפונית. אך איני בטוח בכך כלל. וגם האדם שמסר לי לראשונה על החשוד

אי-אפשר היה שלא לחבב את פינקס ספיר.

במשך שנים רבות התקפנו אותו קשות. גניינו בחריפות את שיטתו — את הדיקטטורה שלו בשטח הכלכלי, את נכונותו לקדם ולטפח אנשים מושחתים, את שיטת הפתקים והפרוטקציה. אך אי-אפשר היה שלא להעריך את כוח-העבודה שלו, את מסירותו המוחלטת לתפקיד, את זיכרוננו הפנומנלי, את נכונותו לקבל על עצמו אחריות ולהת

ליט החלטות. שיטתו הייתה פסולה, אך היא השיגה הרבה הישגים. היא הייתה תפורה לפי מידותיו.

כשבאתי לכנסת, קיבל אותי כידיר ותיק, התווכח איתי ביד-דום, גם כשהתקפתי את מעשיו מעל הדוכן במלים בוטות.

(באחד הימים פתחתי נאום במלים "אדוני, שר-הטימיון" ביור הישיבה, יצחק נבון, הפסיק אותי ותבע ממני לחזור בי. מפני ש"שר-טימיון" אינו מילים פרל-מנטריות. שלחתי בו מבט תמים

ותמה, ואמרתי: "אדוני היושב-ראש, אתה בוודאי יודע שהמליה טימיון באה מן היוונית, ופירושה קופר. השר ספיר מופקר על קופת-המדינה, ועל כן ההגדרה נכונה." משה דיין קרא ממקומו: "חבר-הכנסת אבנרי, לאן נגיע אם כל אחד מאיתנו יגיד מה שהוא חושב על השני?" פעם דיברו כך בכנסת.)

תמהתי לא פעם על יחסו הירידותי אליי. הסקתי את המסקנה שהאיש, שהיה מוקף תמיד חנפנים ודורשי טובת-עצמם, חיבב אותי מפני שמעולם לא התנפתי אליו, ומעולם לא ביקשתי ממנו בקשה כלשהי. לא היו לספיר הרבה מכרים כאלה.

פעם באתי אליו בקשר לעניין מסויים. הוקצבו לי 15 דקות. את העניין עצמו (אני זוכר מה היה) סידרנו בארבע רקות. הוא שאל שתיים-שלוש שאלות אינטליגנטיות, שהבהירות לו לחלוטין טין במה המדובר, והחליט מה שהחליט. את שאר 11 הדקות הקדיש לרכילות. הייתה לו סקרנות עצומה לדעת מי עושה מה, ולמי.

הוא החליט כל דבר בו במקום. ה"כן" שלו היה כן, וה"ו" שלו (הוא לא היה מסוגל לבטא למ"ד) היה לא.

אחרי מלחמת ששת-הימים היה מקובל להניח שהוא מלך היונים. הוא חשש מפני החזקת השטחים הכבושים, מפני שסבר כי זרימת כוח-העבודה הוול משם למשק הישראלי תגרום להרס כלכלי וחברתי, תמנע את הכנסתן של שיטות חדשות ותביא להתנוונות. הוא צדק.

התפתיתי לחשוב שיש לגישתו שורשים עמוקים יותר. אבל פעם, כשהגיע אליי מידע סודי חשוב על כוונותיו של גמאל עברד-אל-נאצר לגבי השלום עם ישראל, ביקשתי להתקבל אצלו. ביליתי עימו שעה. מסרתי לו את המידע (שיחה מוקלטת עם עברד-אל-נאצר, שבה הביע את נכונותו לכרות יחסים דיפלומטיים ומיסחריים עם ישראל, תמורת פינוי השטחים הכבושים). וגם ניסיתי לצייר תמונה כללית יותר על המתרחש בעולם הערבי. נדהמתי להיווכח שמסר לי לא שום מושג על כל העניינים האלה, ושגם לא התעניין בהם כלל. לעומת זאת היה חשוב לו מאוד להרוס את מעמדו של משה דיין, שהיה אז מלך הניצים. התרשמתי שזה היה המניע העיקרי של יזוניותו. אמנן וזכרוננו, שהשתתף בפגישה, התרשם כך גם הוא.

מאז למרתי להבדיל היטב בין מה שנאמר "יונים", חניכי ספיר, המשמיעים סיסמות יפות ולעולם אינם מוכנים להסיק מסקנות של ממש מסיסמותיהם, ובין אנשי-שלום אמיתיים, העומדים על בסיס רעיוני מוצק. הרצון שלי היה ערבים במדינה? אינו בסיס מספיק למדיניות-שלום. הוא יכול להוביל, בנקל, לכהניזם. האיש שפע תחושת-כוח, לא היה לו צורך בשום סממנים חיצוניים של שליטון, שום טקסים לא עניינו אותו. נעים להיזכר בו, כשרואים כיים את האפסים הנפוחים, התופסים מקומות כה רבים ליד שולחן הממשלה.

אך הייתה לי גם ההודמנות להיווכח במיגבלות כוחו ובשיטתו העצמי.

זה היה בעת הוויכוח הסוער על "חוק באר-רעופר" — הקנוניה של אבהם עופר זל ויוחנן ברר יבל"א, שבאה לגוול מנדאטים מן הסיעות הקטנות ולהעבירם לידי הסיעות הגדולות, בעזרת התחכמות מאתמטית. אירגנתי אז חזית מאוחדת של כל הסיעות הקטנות, מימין ומשמאל, וניהלתי מאבק חריף. בשיאו ניהלנו פיליבאסטר. כלומר, השתמשנו בסעיפי התקנון כדי למשוך את הישיבה המכרעת כמשך שעות ארוכות, עד הבוקר שלמחרת. באותו לילה נאמתי כעשרים פעם.

בין נאום לנאום תפס אותי ספיר ורמז לי לבוא עימו לאחת הפינות. הוא היה מורא. באותה שעה התנהל גם מאבק על כס נשיא-המדינה. אחד המועמדים היה אפרים אורבך, פרופסור נחמד, דתי והומאניסטי. מולו שלפה גולדה, ברגע האחרון, את הפרופסור אפרים קציר.

מכיוון ששני המועמדים היו סבירים במידה שווה, הודענו בשם כל הסיעות הקטנות שנצביע בעד אורבך, נגד קציר, אלא אם כן יבטל המערך את מומתו לחוקק את חוק באר-רעופר. הקולות שלנו יכלו להכריע.

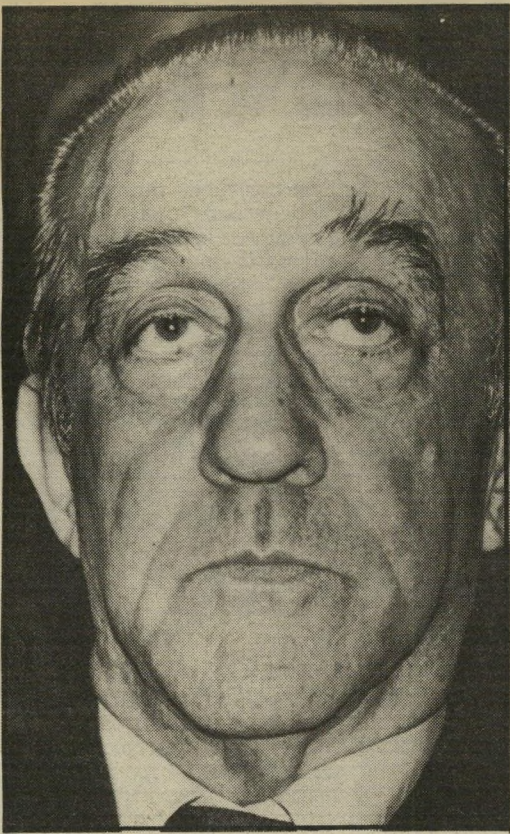
"אורי, בוא נדבר תאכלס", אמר לי ספיר. "כמה קולות יש לך?" "עשרים ואחד," אמרתי. זה היה (אם אינני טועה) סך כל הקולות של הסיעות הקטנות, החל באגודת-ישראל והליברלים העצמאיים וכלה בתנועת העולם הזה — כוח חדש ומק"י. גם המרכז החופשי של שמואל תמיר היה במניין. "תווכי לי!" פקד ספיר.

ספיר

שלו

יגאל הורביי:

„אין לי זכות להתערב בשיקולי הרמטכ״ל!“

קצין ליבני חוגגת חמש שנים להיווסדה. לידתה, בעידן מנחם בגין כראש-ממשלה ורפאל איתן כרמטכ״ל, היתה שנויה במחלוקת. היו שחלקו על יכולתו של הצבא להתמודד עם נערים טעוני טיפוח והשכלה, שלמענם הוקמה הקרן. יותר מאוחר היו שתחו כיצד הפכה ליבני מקרן חינוכית גרידא לקרן-התרמה למטרות צבאיות טהורות.

פניתי לישראל סחרוב, העומד בראש הוועד הציבורי של ליבני, כדי לברר כמה תהיות לגבי הקרן ודרכי תיפקודה.

● **נתחיל מנתונים חיוביים: מנה, בבקשה, את הישגי הקרן במשך שנות קיומה.**

הקרן אספה יותר מ-50 אלף דולרים במשך חמש שנות קיומה. בממוצע עשרת אלפים דולר בשנה. המיספרים הם קבועים פחות או יותר. לאחרונה חלה עליה קלה. את התרומות הרימו — מאה אלף תורמים ישרים, מלבד ודערי-עובדים, המוני תורמים רבים נוספים.

פרט לכך, אנחנו מקבלים תרומות מחוץ-לארץ, ללא בקשתנו, פן נהווה תחרות למגבית היהודית. רק לאחרונה הופתענו לקבל שתי תרומות, כל אחת בסך 100 אלף דולר. אחת מהן ניתנה לנו בעילום-שם.

● **הביקורת העיקרית על דרך תיפקודה של הקרן היא שאין פירסומים על המטרות שלמענן נוצלו התרומות, ואין פיקוח מספיק על התרומות. האם הביקורת הזאת מוצדקת?**

לגמרי לא, ויסודה בטעות. יש עלינו ביקורת של מבקר המדינה וגם של מבקר משרד-הביטחון. אנחנו לא מעבירים את הכסף ישירות למטרות הסופיות, אלא לבנק. משם פודה אותו הצבא.

● **כלומר: הפיקוח הבלעדי על הכספים הוא בידו שילטונות הצבא?**

לא, חסיחלילה! העמדנו להם תנאי, כי אנו קובעים את המטרות. הצבא קובע את האחווים, לפיהם יתחלקו הכספים בין המטרות השונות: חינוך, אימונים, פיתוח אמצעי-לחימה. השלמת ציוד רפואי ועוד. בדרך-כלל, מוקדשים 65 אחוזים מהכספים למטרות חינוך.

● **ומה קורה אם חורג הצבא מהחלוקה המקובלת? אין לי זכות להתערב בכך. הרמטכ״ל יודע טוב יותר ממני את צורכי הצבא?**

● **כלומר: אני יכולה לתרום כספים למטרות חינוך, ועלולה לגלות שבכספי הלך לפיתוח אמצעי-לחימה?**

יכול להיות. אבל אם את מתעקשת, את יכולה להכתוב שתרומתך תיועד אך ורק למטרה פלוגית, ולחייב עלייך כך את שילטונות-הצבא. כן, זה כבר בפיקוחי. התרומה מחוץ-לשעליה סיפרתי, היתה ספציפית, ואין מה לעשות — צריך לכבד את הוראת התורם.

שושי קולאס:

„חוסר הוודאות סביב שנת-הלימודים מרגיזה!“

„החופש הגדול הסתיים, תודה לאל!“ כך התבטאו הורים רבים ביום הראשון. אומנם על ריגשות ההקלה האלה ריחפה סכנת השבתת בתי-הספר והגנים, אולם גם סכנה זאת חלפה בינתיים. החופש הגדול מת — יחי החופש הגדול של ההורים!

שוחחתי על כך עם שושי קולס, אם צעירה למיכל בת ה-4 וחצי וטלי בת ה-8. שושי, רעייתו של אלי, יושב-ראש הוועדה לחוקי-משפט בכנסת, נאלצה להתמודד עם החופש הארוך של ילדיה כמעט בגפה. עקב עיסוקיו של בעלה הפזורים בין תל-אביב לירושלים, הרחק מקריית ביאליק, מקום מגוריו.

● **את מרגישה הקלה עם סיומו של החופש הגדול?**

האמת היא שהחופש-הגדול אינו אסון כה גדול, אם יודעים כיצד להתכונן אליו. איני שמחה במיוחד, מכיוון שהייתי מוכנה היטב לחודשים האלה. בחודש הראשון ממש לא הרגשתי כיצד חולף הזמן. החורש השני היה קשה יותר, אולי קצת משעמם עבור הילדות. זה נגמר בדיוק מתי שהיה צריך להיגמר. זה כמו נסיעה לחוץ — את נוסעת לכמה שבועות, ומשמתקרב הסוף, את מתגעגעת הביתה. את יודעת שכך צריך להיות לפי התיכנון. זה פשוט עניין של תיכנון.

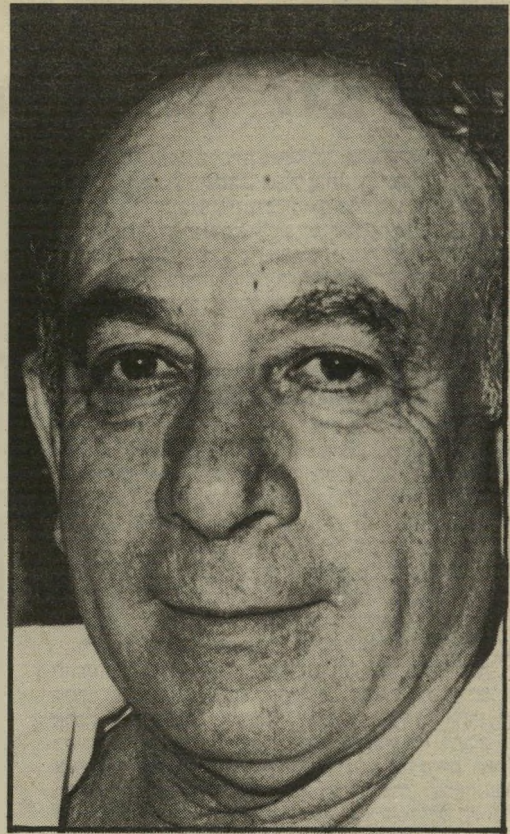
● **כיצד תיכננת את החופשה עבור בנותיך?**

טיילנו הרבה עם הילדים, כשאלו שהה בבית. שהינו כל המישהפה, שבוע שלם יחדיו — וזה נדיר אצלנו. הייתי עם הכנות בירושלים. חלק אחר של החופש הן בילו בקייטנה. אני חושבת שהן נהנו. על אף הקשיים, גם אני לא סבלתי במיוחד.

● **את מרגישה את המושג: תיכנון. האם האיום בשביתה לא שיבש לך את התיכנון המדויק? לא היית מודאגת?**

בוודאי. זאת היתה הקלה עצומה עבורי, כשהסתבר שאין שביתה. חוסר-הוודאות הזה, שליוו אותי בסוף השבוע שעבר, הרגיו נורא, שיבש את כל תוכניותיי ואפשרויותיי להתארגן. בכל זאת, הייתי אופטימית, אם כי המיקרה שלי — אינו חמור כשל אמהות העובדות מחוץ לבית.

● **מה עכשיו? חל החופש-הגדול שלך?**
איפה: כיומיים-שלושה הקרובים אהיה, בוודאי, צמודה למיכל, בימיה הראשונים בגן-החובה. אחר-כך, אם לא יפרצו שביתות והפתעות אחרות, נראה...

יגאל הורביי:

„ירדתי מהרעיונות בדבר פתיחת הכספות!“

מדי פעם, בפרט כשהמצב הכלכלי מידרדר לשפל, צצות ופורחות השמועות על פתיחת הכספות של האזרחים, שבהן — כך אומרות השמועות — טמון ההון השחור של המדינה. בתחילת השבוע התפרסמה גרסה מקורית למדי של השמועה המסורתית. מסי-הכנסה, כך פורסם, יעקוב אחר האזרחים הפוקדים את אוצרם הטמון בכספותיהם בבנק.

מעבר להיבט הבלשי, מתעוררת הדילמה — עד היכן מותר לפלוש לפרטיותו של האזרח, או לחליפין — האם ראוי אזור להעלים רכוש תחת מסווה של רשות הפרט? לאור ההיסטוריה שעוררה הידיעה, פניתי לאחד משני התומכים היחידים בתולדות הכנסת בפתיחת הכספות — השר-בליתיק יגאל הורביץ (השני היה חבר-הכנסת ל-שעבר אורי אבנרי), ושאלתי לתגובתו על הידיעה ה-מרעושה.

● **יודע לך אם יש אמת בחדשה המסעירה הזאת? לא נכון. זה נראה לי סתם קישקוש, ידיעה חסרת בסיס.**

● **אתה יודע או שזאת רק הבעת דיעה? זה לא נכון. כשביל מה להוסיף על כך?**

● **לאזרח, המכונה „קטן“, חשוב לדעת.**

טוב, אז ידוע לי שאין זה נכון. נכון, יצחק מודעי טרם הכחיש זאת, אך אין זאת אומרת שיש אמת בידיעה.

● **אתה עדיין תומך בפתיחת הכספות, או באפשרות דומה?**

לא. ירדתי מזה: גם אז לא הייתי כל-כך בעד העיקרון, כמו בעד האפקט שזה ייצור. העליתי בזמנו את הרעיון, כאמצעי-לחץ. בפירוש כך — כדי ליצור לחץ לכיוון מסויים.

אני מעוניין לפרט בנושא ולהרחיבו. מה שחשוב הוא שאין אמת בידיעה ואני תומך עוד בתוכנה. ירדתי מזה!

שרה אלספקטור: „כל חבר הסתדרות יוכל להציע הצעותיו!”

הוועידה ה-15 של ההסתדרות תיערך בנובמבר, ובוועד המועל כבר התחילו לעבוד. הפעם הוחלט על חריש עמוק בתוך מועצות-המועלים המקומיות דווקא. יור צוות הניוט של הוועדות המקומיות היא שרה אלספקטור, ואותה ביקשתי שתספר כמה תהיה ועידת ההסתדרות ה-15 שונה מקודמותיה.

אני חושבת שהחידוש הגדול הפעם הוא בכך שבכר ההחלטות וההצעות בוועידה היו עליי הערכה מה הצרכים בשטח, בעוד שהפעם השטח ידבר בעד עצמו ויאמר מה הצרכים שלו.

● איך זה מתבצע בפועל?

יש 65-60 מועצות פועלים מקומיות. כל אחת מהן תערוך ועידה מקומית, וההחלטות של הוועידה הזאת יועברו כחומר לרינוי הוועידה ה-15.

במילים אחרות: כל חבר הסתדרות, מאילת ועד קריית-שמונה, יוכל להגיע עם הצעותיו עד לוועידה עצמה, גם אם הוא לא נבחר כציר.

● די מפתיע שעד היום הדברים לא נעשו כך.

זה רעיון חדש של מוזל ההסתדרות עצמו. אני לא יודעת למה זה לא היה כך בעבר, אבל ברור שעכשיו, גם אצל החברים וגם אצל הפעילים, מרגישים צורך בשינוי, בריענון ובהתחדשות.

● עד כה הגיעו ההצעות רק מן המייסלגות עצמן, ובאמצעות נציגיהן. כיום, לפי התוכנית החדשה, בוודאי תהיה לכם אינפלציה של הצעות. איך תסטיקן לרזן בכולן?

ידיו הצעות שמועצות-המועלים המקומיות תוכלנה לפתור. הצעות אחרות, כענייני איגוד מיקצועי, תרבות, עזרה הדדית וכו' יועברו לוועדות-מישנה, וההצעות הכלליות יופיעו בוועידה עצמה. ברור שתהיה יותר עבודה, אבל אנחנו מאוד מקווים שהפעם נוכל לוותר על הניסוחים הכלליים ברוח „נשאף לקדם” ונרד לרמה המעשית.

● אולי תרשי לי שאלה אישיות. בהסתדרות אין הרבה נשים בתפקידים בכירים, איך את הגעת?

במיקצועי אני עובדת סוציאלית, וב-13 השנים האחרונות אני בהסתדרות. 10 שנים מתוך זה בנעמתי ובשלוש השנים האחרונות אני מתעסקת בענייני איגוד מיקצועי.

המעניין הוא שכל הצוות שלי הוא על טהרת הגברים, ובכל זאת אין שום בעיות מיוחדות.

שלמה הלוי: „יהיו הרבה יהודים שלא ירצו להזדהות כיהודים!”

המחשבים מקיפים אותנו מכל עבר. מחשבים למישחק ומחשבים ללימוד ומחשבים לקידום-המדע. חברת מל"ם מערכות החליטה לרתום את המחשב לטובת היהדות. הרעיון הוא להכניס למחשב את עם ישראל על תפוצותיו. ביקשתי מיו"ר הדירקטוריון של מל"ם, שלמה הלוי, שיסביר לי איך עלה הרעיון להכניס את כל העם למיסגרת ממוחשבת.

אנחנו מפעילים, בין השאר, מערכות מיחשוב במירשם-התושב בים. מכאן צמח ועלה הרעיון לנסות ולהגיע לרישום של כל בני ישראל הפזורים בעולם.

● לאיזה צורך?

לצורך איתור קרובים, שושלות-יוחסין, מעקב אחרי הגירה של קהילות.

● כמה יהודים חיים היום בעולם?

ההנחה היא שחיים כיום 14 מיליון יהודים מחוץ למדינת ישראל. כשנים עד ארבעה מיליון מהם בגוש הקומוניסטי.

● ואתם מתכוונים להגיע לכולם ולרשום את כולם?

זה יהיה יומרני מאוד להגיד שנגיע לכל היהודים בעולם. על רישום היהודים בגוש הקומוניסטי אין מה לחשוב בשלב זה, ואני בטוח שיהיו גם הרבה מאוד יהודים שלא ירצו להזדהות כיהודים.

● וכיצד תגיעו אל אותם שיהיו מוכנים להזדהות ולהירשם?

אנחנו מתארגנים לזה עכשיו ועורכים מיכתנים מוקדמים. אנחנו נמצאים בקשרים עם גורמים בחו"ל, ובכוא הומן נפרסם מודעות בעיתונות הזרה.

● מי יממן את המיבצע?

זה העניין. אנחנו רוצים שהפרייקט יממן את עצמו, ואפילו יהיה רווחי. הכוונה היא שכל גרשם ישלם תמורת הרישום שלו. למרות שלדעתנו הפרייקט הוא בעל חשיבות ממלכתית, אנחנו לא מצפים שהמדינה תתמוך בו כספית.

● עניין השלום בוודאי יוריד עוד כמה וכמה יהודים מרבים, שאולי היו נרשמים אילו זה היה בחינם.

יכול להיות. אבל אנחנו מאמינים שבכל זאת רבים ירצו להירשם.

שוקי רון: „אנשים אוהבים לתת מכות וגם לקבל מכות!”

אריק, אפשר לזקוף קומה ולהתחיל להרגיש כמו עם תרבותי, תאיי-בוכס (איגרוף תאילנדי) הגיע גם אלינו. השבוע תיערך בתל-אביב התחרות הבינלאומית הראשונה בספורט זה. מצד אחד יופיעו שישה הולנדים ותאי אחד, ומהצד השני נבחרת ישראל.

בבורותי המדהימה שאלתי את שוקי רון, מאמן נבחרת ישראל באיגרוף תאי, אם גם ואן-אריק האלוהי יופיע.

אני רואה שאת ממש לא מבינה כלום. ואן-אריק מופיע בקטש. אנחנו מדברים על איגרוף תאילנדי, וזה משהו אחר לגמרי.

● אולי תסביר את ההבדל.

בקטש הכל מבוים. זה שואו אחד גדול. מרי פעם יש איזה מכה ספונטנית, אבל השאר ידוע ומתוכנן מראש. כולל מי ינצח.

● ואצלכם?

אצלנו זה כאסח, הכריזאסח שיכול להיות. מכות מכל הסוגים והמינים. זה נקרא „קרב שמונת האיברים”. מותר להרכיב בכל מקום ובעזרת כל איבר. מי שמרכיב יותר חזק הוא המנצח.

● אין חוקים?

כמעט שלא. יש טכניקה. המטרה הסופית היא לחסל את היריב. וזה שהוא יכול לגמור בבית-חולים — זה לא הבעיה שלך.

● למה אנשים רוצים לעסוק בספורט בליכך אליהם ומסוכן?

תאמיני או לא, יש אנשים שאוהבים להרכיב מכות ואפילו לקבל מכות. ככל ארם יש יצרים אלימים חבוים, וכאיגרוף התאילנדי הם יוצאים החוצה.

● אתה חושב שהספורט הזה, שהוא חדש בארץ, יתפשו את הישראלים?

עוד מוקדם להגיד. אבל אני חושב שאם לא יתפוס אותם להתעסק ממש בספורט, אז, לפחות, זה יתפוס אותם כקהל. כלומר יבואו, יתיישבו, יעשנו סיגריות ויראו איך אחרים מרכיזים כאסח.

● הנבחרת הישראלית מונה שישה גברים. כמה עוסקים אנשים אלה בחיי היומיום?

אחד מהם סטודנט, אחד עמיל-מכס, אחד עובד ביהלומים, אחד גולש מיקצועי ואחד תלמיד.

● ואיזה נבחרת יש להולנדים?

הכייטובה בעולם. בכלל, הולנד היא המרכז של תאיי-בוכס. מכל העולם באים ללמוד שם ושני אלופי-העולם הם הולנדים דווקא.

● אז מה הסיכויים של הנבחרת הישראלית לנצח את ההולנדים?

סיכויים טובים מאוד.

● איך?

החום הנוראי בארץ יהיה לצידנו.

27"

להשיג בכל חנויות השקם
ובמת"מ.

טלוויזיה גדולה...

מץ 27"

באספקה מיידית!

לבעלי כרטיסי אשראי
ו"יזה" "ישראכרט" ו"דיינרס"
ניתן להשיג בחנויות החשמל
המובחרות ובבית מץ
ב-12 תשלומים שקליים צמודי דולר.

גדול

חינם: מערכת אזעקה ביתית
מקטרון 3000
לאחד מכל 3 קונים.

ההרכבה עצמית.

ההגרלה תתקיים ב-15.10.85 כפוף לתקנון החברה.

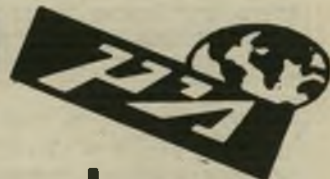
ניתן להזמין טלטקס לטלוויזיה

TV יצרני בע"מ (ישראל)

טלטקס

טלוויזיות ומכשירי חשמל (ישראל) בע"מ

טלטקס

להשיג בחנויות החשמל המובחרות • לפרטים נוספים בית מץ, מודיעין 19 ב"ב, טל 03-799114

מבט אל עולם אחר

גם כן דיעה

ידוע לכל שנהגיהמוניות בארץ הם הציבור הכריאנטליגנטי במדינה. יש להם כל הפיתרונות לכל בעיות הארץ והעולם, והכל פשוט, חד וחלק, כלי הרבה פלברות. את אלה לגרש מכאן, את ההם להרוג, את האחרים לאסור — ותוך שלושה ימים תקום פה מדינה חזקה ומתקנת לתפארת. כבר היו לי עשרות שיחות — או, יותר נכון, הקשבות — בענייני כלכלה, ביטחון, חברה, דת ומדינה, והייתי בטוחה שאחרי מה ששמעתי אף נהגיהמוניות בארץ כבר לא יפתיע אותי.

ובכל זאת, ההוא שהסיע אותי מרחוב כריהודה לרחוב לינקולן, בשבוע שעבר, הוכיח לי, שכרגיל, אני טועה. נושא השיחה היה, הפעם, חינוך ותרבות והשכלה גבוהה. לא את כל הנאמר הכנתי עד הסוף, אבל תמצית העניין היתה שצריך לסגור את כל האוניברסיטאות בארץ, וזאת בגלל שתי סיבות עיקריות. הסיבה הראשונה היא כלכלית — כלומר, אין למדינת ישראל העניה מספיק כסף בשביל להשקיע בפרויקטים שרק יושבים וקוראים בספרים ארבע-חמש שעות ביום, במקום שילכו לעבוד. הסיבה השנייה היתה שהאוניברסיטאות מטמטמות את הנער, וכאן אני מביאה ציטוט פחות או יותר מדויק: "בבוקר אוכלים ארוחת-בוקר, נוסעים בפרייבט לחניון של האוניברסיטה ומתיישבים בחדר גדול ממוגאוויר. כא לפנייהם בראש אחד מלומד ושלוש שעות מספר להם סיפורים. מה הם לומדים מזה? כלום! יעני, יושבים

לעג לרש

זו כבר ממש התעללות. אני לא יודעת מה אלה ממשדריהאוצר מבינים בכלכלה. מה שברור לי, שהם מבינים בפסיכולוגיה. תפסו אותנו באמצע הכבשן הלוהט הזה, כשהגוף מאבר נזולים בלי הרף וחוסרהתנגדות היא המוטו שלו, ואז מכריזים על העניין הזה של השקל החרש ומחזיקת האפסים.

לא קל פה. קילו עגבניות עולה 10 אלפים לירות, נסיעה באוטובוס עולה 4,000 לירות, חשבון חשמל 620 אלף לירות וכוס מיץ 7,000 לירות. אבל מה לעשות, משכנו בעול שילמנו מחירים מופרזים, כי ידענו שיום אחד זה ישתלם לנו. ואומנם, זה לקח כמה שנים טובות, אבל הנה, סוף-סוף, אנחנו נמנים עם המיליונרים בעולם. מה ההבדל בינינו לבין הרוקפלירים, הגטיס, הקנדרים ושאר עשרי-עולם? כלום. הם מרוויחים מיליונים ואנחנו מרוויחים מיליונים. החבר הכי-עני שלי מרוויח חצי מיליון לירות לחודש. זה רע, חצי מיליון

ואו, באמצע החמסין, הם תופסים אותך, מחזיקים לך שלושה אפסים ושמים אותך בעשירון התחתון. צוחקים על האנשים, מזלזלים בהם ומורידים להם את רמת-החיים לאלפית ממה שהיתה. זה נראה לכם בסדר? לא כדאי איזה הפגנה קטנה באולם ממוגאוויר? אני לא מבינה בכלל למה אני מתעצבנת, הרי ממלא אין לי גרוש, שלא לדבר על לירה.

המין החזק

אני מתה על גברים. גברים הם היוצרים הכי בלתי-מתקבלים על הדעת, הכימצחיקים והכי ילדותיים שברא אלוהים. וכמה שהם יותר חכמים ואינטליגנטים ומאצ'ואים, ככה הם יותר מפתיעים ומצחיקים. הנה, למשל, חבר טוב שלי, שהוא איש מבוגר וחסם ומתקדם וחזק, וכל שאר התכונות שיש לגבר רציני.

לחבר הזה יש רישיון-טיס, ובגלל רישיון הטיס הזה הוא צריך ללכת פעם בשנה לרופא מיוחד של טייסים, כדי שיבדוק אותו ויגיד לו אם זה בסדר שהוא עף בשמיים. בכל שנה, חודש לפני האירוע, האיש נכנס לדיכאון גדול ועמוק, כי לפי דעתו כל אדם שמסכים ללכת לרופא (ולא חשבו למה) הוא אדם חולה מאורמאור, ולאדם חולה מאורמאור לוקחים את רישיון-הטיס. אבל אין לו ברירה, והוא הולך לרופא כל שנה, וכל שנה הרופא אומר לו שהוא בריא כמו שור והכל בסדר, ואז הבדאדם נרגע ל-11 חודשים.

בשנה שעברה, כשהלך חברי לרופא, שוב אמר לו הרופא שהכל בסדר, אבל כדאי שהוא ישתה כל יום כוס של מיץ אשכוליות בגלל האשלגן או הפוספאטים או איזה אוצר-טבע אחר. ככה עברה שנה. הרופא נשכח וגם מיץ האשכוליות נשכח יחד איתו.

הנה הגיע חודש הבדיקה השנתית וידידי התחיל להשתגע שוב. כל יום הוא שאל את אשתו ואת ילדיו אם הוא נראה טוב ואם הם חושבים שהוא בריא. כשהגיע יום הבדיקה השנתית, כל המישפחה עמדה על הרגליים ונתנה עצות לבך אדם ההיסטרי. היתה התייעצות אם כדאי לספר לרופא שהוא נורא מתעצבן מהטלוויזיה או שכדאי לא להזכיר את זה בכלל. היה יכוח נוקב בשאלה אם כדאי לו להרכיב מישקפיים בזמן הבדיקה או לא. בשעה 7 היתה אמורה להיערך הבדיקה הגורלית. ב-6 עוד היתה כל המישפחה

בעיצומן של העצות וההרגעות. ואו, בהבוק של גאוניות, פתר האיש את כל הבעיות הרפואיות שלו. "תעשי לי מהר כוס מיץ אשכוליות!" הוא אמר לאשתו. אבל במחשבה שניה הוא הוסיף ואמר, "אולי בעצם אני אשתה את המיץ רק ב-6:30, כדי שההשפעה של האשכוליות תיראה בבדיקה".

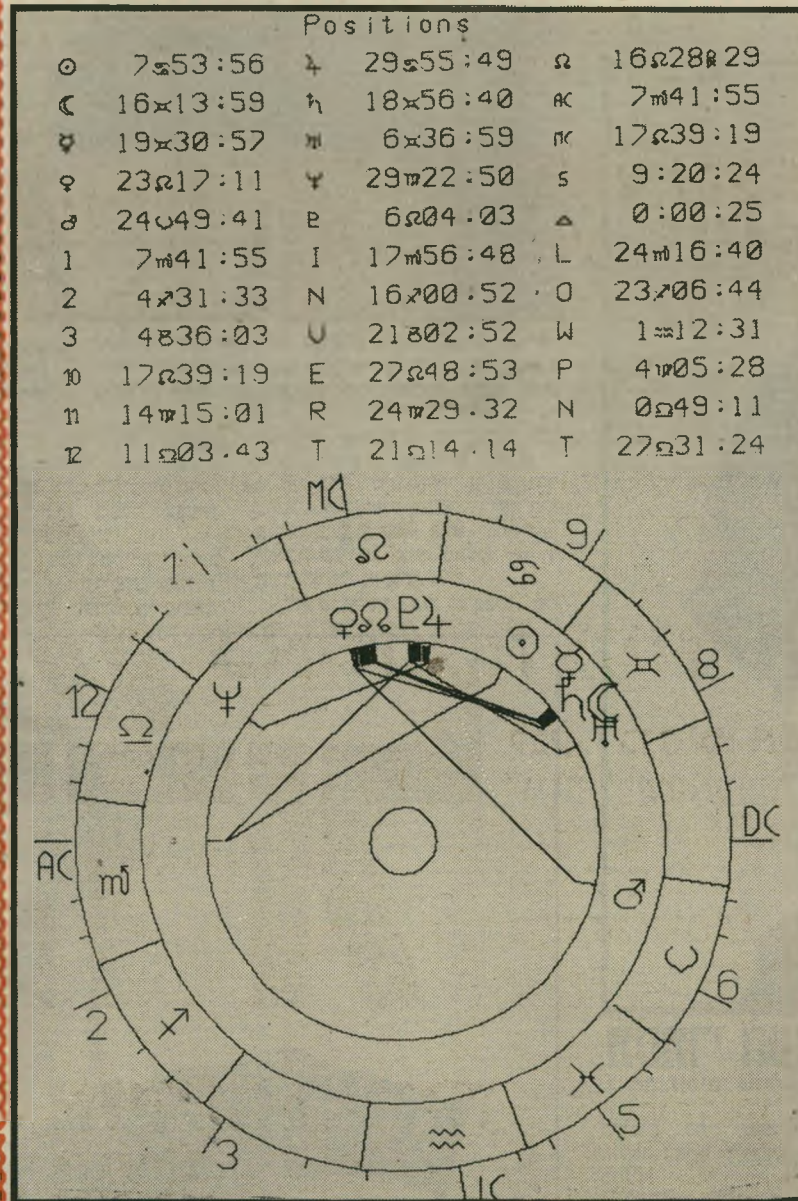
אני ממש לא מבינה למה נותנים למטורפים רישיונות-טיס.

ומנוונים את המוח שלהם ואחר-כך הולכים הביתה בשביל לישון, כי הם עייפים מוות מהבילבוליימות של המלומד. תורו שגם אתם לא הייתם מתאפקים מלשאול את ידידי המלומד, איך הוא חושב שעם אוניברסיטאות סגורות יהיו לנו אנשים בעלי השכלה בשטחים שונים, אחרי כמה שנים. שאלתי, והנה התשובה: צריך לסגור את כל האוניברסיטאות ובאותו זמן לשים על העם את כל הגזרות הכלכליות והמיסים שמודעי יכול להמציא. 300 דולר מס'נסיעות, 60 אחוז מס'הכנסה 20 אחוז מס ערך-מוסך, ביטוח לאומי, איסור על החזקת מטבע זר ועוד ועוד ועוד.

בקיצור, תן לנוער חומרים אמיתיים להתעסק בהם, ואז תראה איך תוך שלוש שנים ימציא המוח היהודי פיתרונות שאף גוי בעולם לא חשב עליהם. זה נקרא אצל ידידי, "לחדר את המוח ולהמציא המצאות מדעיות שהעם זקוק להן, ולא השטיות שמלמדים אותם היום, כמו באיזה שנה היתה המלחמה העולמית הראשונה או מה רצה הפסל להביע כשעשה את הגרזטאה הזאת." (ככה הוא אמר.)

לסיום, הסביר לי כישיחי, שמהחידוד של המוח ילמדו הצעירים איך מתכננים את הגויים, והם יצליחו לסדר את הכלכלה הישראלית שתיראה כמו הכלכלה האמריקאית בתוך זמן קצר מאוד.

עכשיו תארו לעצמכם שהנהג הזה יסיע יום אחד את שריהאוצר ויספר לו את הסיפור שהוא סיפר לי. שריהאוצר הרי נמצא במצב שהוא מוכן לקנות הכל כדי לצאת מהבוקר. תנו לשרים את הוולוואים שלהם. תאשרו להם קילומטר! תנו להם תלושי-דלק כמה שהם רוצים, רק שלא יסעו במכוניות, חלילה.

קוריקולום ויטה

פעם בכמה חודשים אני מקבלת את אחד המכתבים המצחיקים האלה, האומרים: בחייך, תשימי תמונה שלך בעיתון, שנראה איך את נראית וגם תכתבי קצת על עצמך (כאילו שאני יודעת בכלל לכתוב על משהו אחר). הם מבקשים לדעת עליי פרטים אישיים, איזה אפי יש לי וכמובן, בת כמה אני.

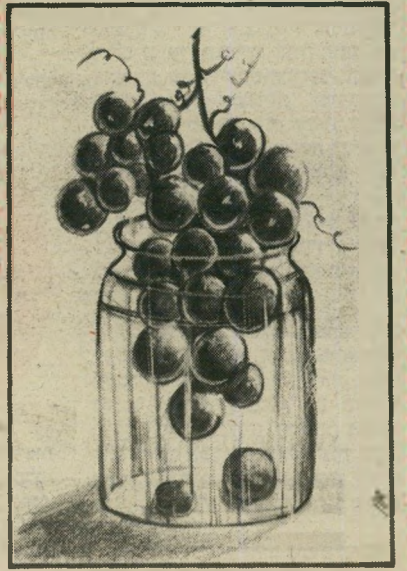
פעם עניתי במרוצו לכל הקוראים האלה, הסברתי שאין לי שום נטיות חשיפה ואם הם רוצים לדעת עליי שיפנו למרשס-התושבים. אחר-כך היה שקט מהכיוון הזה כמה זמן, ולא מזמן זה התחיל שוב.

האמת היא שזה דרמטי. קשה מאוד לכתוב לקוראים ותיקים ונאמנים ולהגיד להם: חברה, תלכו לעזאזל ואל תבלבלו יותר את המוח. מצד שני, גם לא בא לי אינטימיות כל-כך גדולה עם הקוראים שלי. אז חשבתי וחשבתי מה עושים, והעזרה באה לי מאת קורא ותיק, עורך-הדין עמוס שיאון מכאר-שבע, שהוא גם עורך-דין וגם אסטרולוג. הוא התגרב לעשות לי מפה אסי טרולוגית מקיפה, שממנה אפשר לדעת עליי ממש הכל, עבר, הווה ועתיד.

אז בבקשה, הנה המפה והנה סיפורי-חיי. יותר מזה לא תשמעו ממני בעניין זה.

פינת הקמצן

ביררתי מה הפרי/ירק הכיזול עכשיו בשוק, והסתבר שאלה הם העגבים. 650 שקל ישן. מייד טילפנתי למועצת הפירות ושאלתי אותם מה

פינת בניהודה

שלום תלמידים, נא להוציא את מחברות. למד לשונך! ולהעתיק מהלווח את המילים הקשות הבאות:

מקול — מכשיר המשמיע צלילים מעל גבי תקליטים (יעני פטיפון, גרמפון); מטול — מכשיר-תאורה בעל עוצמה חזקה, המטיל אורו למרחק (יעני פרויקטור); משושה — תיל לקליטת גלי הרדיו ולשידורם (נו, מה זה לא יודעים? פשוט אנטנה). אתם מתבקשים ללמוד את המילים החדשות בעליפה וגם לכתוב מיששטים שיכילו אותן. להשתמע בשיעור הבא

אפשר לעשות עגבים מלבד לאכול אותם ליד הטלוויזיה. נתנו לי כמה וכמה מתכונים מעניינים, אבל בחרתי עבורכם דווקא ריבת-עגבים, כי ריבת-אפשר לשמור הרבה זמן, וזה הולך טוב עם קמצנות.

ככה עושים: מבשלים עגבים (כמה שאתם רוצים) על אש קטנה עד שיתרככו. מוסיפים אותם דרך מסננת. לכל כוס רסק כזה מוסיפים 3/4 כוס סוכר ומעט מיץ לימון. מבשלים על להבה גדולה עד שנוצרת ריבה. מעבירים לצנצנות-זכוכית ושומרים ליום גשום, שבטעם עוד מעט יגיע.

מה הולך? הכנ הולך!

מסמרי הערב דגם העשוי ניטים, בצבע כסף, בגדלים שונים. חניטים הם תלחית האמריקאי, שהגיע הקיץ לארץ. ניטים, פאייטים ואבנים נוצצות כמעט בכל מקום על הבגדים.

את החליפה הפירחנית אפשר ללבוש כחליפה או להפריד את חלקיה וללבוש חולצה חלקה, בגזון תואם, עם החצאית. את ה'אקט החדשני, הארוך והרחב, בעל הכתפיים המודגשות, בצבע די ניטרלי, ניתן לשלב כמעט עם כל פריט שבארון, אם זאת השימלה הקטנה והאדומה מהשנה שעברה, או אם זאת שימלת הסריג.

את ה'אקט אפשר ללבוש בזכות עצמו, ללא חולצה מתחתיו, ומעל מיכנסיי'ערב הולמות או חצאית ארוכה וצרה בעלת שליק.

גם זה פיתרון. וכמובן, יש בעלות אופי כליכר חזק, המתאפקות וחוסכות וחוסכות כל הקיץ ורק בסוף העונה לגמרי, כשהמחרים יורדים ובעליהן חנוניות מתים להיפטר מסחר רתם כמעט בכל מחיר, מריצות קניה טובה ומכוברת, שתשמש אותן לקיץ הבא, עד מכירת סוף-העונה של השנה הבאה. גם זה פיתרון בייחוד בימים טרופים אלה, של מחירים מטורפים.

יהלומים, סתם שחור-לבן, חצאית וחולצה, ז'אקט ומיכנסיים, קלאסי, יפה ומחנף.

ארבעה פריטים. עם מיכנר משתנה כזה כדאי תמיד שלא לרוץ

לקנות בתחילת העונה, כדאי לעשות חושבים ולהחליט, למשל, על שימלת סריג אחת, חליפה פירחנית אחת, חולצת אבנים וניטים אחת וז'אקט אופנתי בגזון חלק. ארבעה פריטים שיעזרו לעבור את הקיץ.

משופעות אבנים כאלה, בגדלים שונים, ואפילו חגורת העור מעוטרת באבנים האלה, שכבשו את האופנה בסערה. חווה לוי אוהבת את המראה הנוצץ הזה.

יהלומים בגב בצורה מוצלבת - אבנים טובות, נוצצות, ובחוקות בשלל צבעים, תכלת, ורוד, צהוב, כתום. גם הכתפיים

מנוקדים, משוכצים, מפוספסים בצ' בעים ליהטים או בפסטלים עדינים. ואז, כמה ימים אחרי זה, מתברר כחגיגות שהאופנה בה"א הידיעה היא בגדים כשחור-לבן, אותו שחור-לבן שאינו מתיישן, אינו מתבלה, תמיד חגיגי ותמיד אופנתי. גוונים חלקים, בלי הרפסים ובלי

סריגים, המילה האחרונה באופנת הקיץ, סריגים מכותנה ומשי, סריגים שאינם מחממים, אינם מתקמטים ואינם מתכווצים. סריגים בשלל צבעים, כגורות שונות ומשונות. לבסוף גם צצה סידרת בגדים נהדרת אחרת - חליפות, שמלות, חולצות וחצאיות מברז פירחוניים.

אין אפשר לדעת מה אופנתי, כשכל שבוע מחליפים בעל-החנויות את הקולקציה? שבוע אחד כל חלון-הראווה כבגדים נוצצים, חולצות טריקו, בשילובי אבנים נוצצות בשלל צבעים, חצאיות ומיכנסיי'נס, מעור טרים בניטים כסופים וכוהקים. שבוע לאחר מכן חלון-הראווה שכול

בגדלים שונים, מעטירות את קו המחשוף ואת הכתפיות. זאת שימלה לכל שעות היום, גם ספורטיבית וגם מתאימה לאירועים (עם סנדל כסוף על עקב גבוה).

כתפיים נוצצות מדגימה עדיה, בשימי קטי וזוובסקי, מסריג טריקו קיצי, כשאבנים נוצצות,

ז'אקט מקורי מבד-כותנה לבן משובה, בסיגנון הפראק ה-חושפני, עם מחשוף נדיב, טבור כמעט חשוף. חולץ טוב עם מיכנסי-ערב שחורים או חצאית צרה (עיצוב: רזיאלה גרשון).

אומנה צעירה ומאוד מחמיאה לשטוחות חזה וישבן, אחרת הבגד לא יעלה עליהן. לחשלמה אפשר גם לחדש חולצה ישנה על-ידי תפירת פאייטים ציבעוניים עליה.

ג'ינס סקס עיצבה ומדגימה חווה לוי (מ-שמאל). הג'ינס הוא בגוון תכ"ל והניטים הנוצצים הם בגווני שונים ותואמים.

סריג לכל עת עיצב רפי יעקבזון. שימלת-סטרפלס נוחה ללבישה ונעימה למגע. החגורה מאריג שונה, אך תואם, ומדגישה את איזור המותניים או הירכיים. עם ז'אקט-מעיל.

סאטן לערב עיצבה ניצה שוחט, בגוון אפור עם ציורים ומשולשי סאטן בשחור מימין: שימלת שני-חלקים, המחברים בשרוכים

עדנה פיינרו מדווחת מפסטיבל לוקארנו: אהבת אח ואחות, אהבת נשים והסרטים אשר זכו בפרסים

הכעל הנעלם ויוצאת לחפש אותה כהרים. הסרט כולו רווי באותה אווירה נכאים, פחד ובדידות נוראה הנגזרים על בניאנוש בחלקם ככורח הטבע ותנאי החיים ובחלקם מרצון של חברה בעלת אופי ברלני ומתנשא. ואין זה כי אם משהו רקוב בחברת שפע זו, ורקוב הרבה יותר מן הגלוי לעין. מקצה אחר של העולם הגיע לפסטיבל הר של חברה מרוחקת, הנמצאת גם היא במשבר — הכוונה לטאיוואן. שני הסרטים שהוצגו בפסטיבל ואחד מהם זכה לפרס המבקרים — סיפור טאיפה (הכוונה לבירת טאיוואן) — מצביעים על משבר זהות ומשבר קידמה הפוקדים ארץ זו היום. גיבורי סיפור טאיפה הם שני צעירים, נאהבים משחר נעוריהם, ה מתכוונים זה שנים להיות ביחד, אך

בסרט, הסבתא, אימה של האם, לגבי הסבתא האחרת (אימו השתלטנית של האב), כי אין זה מיקרה שהזוג הצעיר קיבל ליום-החתונה במתנה מישקפת. המישקפת היא המגע היחיד שיש לי מישפחה עם בניאנוש אחרים, כשה רים מפרידים ביניהם, ודרך המישקפת עקבה הסבתא השתלטנית אחרי בנה ובני מישפחתו גם כשניסה להינתק מהשפעתה. התגובה הטיבעית המצופה משוויי צים למראה סרט כזה צריכה היתה להיות זעם וסלידה. אבל מחיאות הכפיים האדירות שהידורו בפאצה גראנדה, הכיכר הגדולה של לוקארנו, כשהוצג הסרט לראשונה, ואחר כך, בערב האחרון, עת חולקו הפרסים, העירו שלפניו, לפחות בארצו, עוד קריירה ארוכה. בשורה טובה כשלעצ

הסרטים ה-38 של לוקארנו השווייצית. בין סרטים אלה בלט סרטו של בימאי צעיר, גונבי הזמן, המספר על חבורת נשים מוזרה בשולי החברה הברלינאית.

נשות ברלין נשים רבות מכל הסוגים ו מכל הארצות היו במוקדיהם של רבים מן הסרטים שהוקרנו בפסטיבל-

אמנון ותמר בשבל

החוששים להינשא זה לזה בטרם הכשירו את הקרקע לכך. הוא חולם על הגירה לצורכי עשיית ממון קל בעסקים באמריקה (כמו הרבה צעירים אחרים בארצו). היא מחפשת עבודה חדשה, אחרי שחברה בינלאומית ענקית בלעה את החברה שבה עברה בתפקיד ניהולי בכיר, והיא מגלה שאין לה סיכוי להתקדם כיאות במסגרת החרשה.

בתוך סיפור פשוט זה, המורכב מחיי יום-יום, משיחות חולין על פרנסה ועל כסף, מרגעים קטנים של שימחה ומרגעים קטנים של עצב, ממזוקה של חולין ומנשיקות של חג, מתגלה תמונה מפורטת, מרתקת ונאמנה של עיר הפושטת צורה ולובשת צורה חדשה. מיקרשים עתיקים וארמונות מסורתיים מפנים מקום לבתים מודרניים ולגורדי-שחקים טרומיים. האדם

מה לגבי בימאי, שהסרטים הנסיוניים עששה בעבר לא יירשמו כהיסטוריה.

סיפור פשוט

מ עניין לציין שבשנה האחרונה זהו הסרט השווייצ השני, המוצג בפסטיבל בינלאומי, הדן בכירור בקי פאון ובכדירות המרעילים את החברה השווייצית השאננה. הראשון, מפולת, שנעשה על-ידי פרנסיס רויסר, שווייצ מן החלק הצרפתי של שווייץ, סיפר גם הוא סיפור קורד ומור על נערה בכפר הררי מבודד, שבעלה הצעיר יוצא עם עדרו לפסגות מבו רדות ונעלם תחת מפולת בהרים. הנערה, היולדת בינתיים את ילדם המשותף, נדרפת על-ידי רוחו של

ואחותו. לאמיתו של דבר, אלגוריה על החברה השווייצית של היום וביקורת חברתית נוקבת של הבימאי, פרדי מורר, בן שווייץ גם הוא, על הוריו, סביבתו, החברה שבה הוא חי ועובד והרצון לנתץ ולזעזע סביבה זו. האב והאם חייבים להיעלם, ויחד אתם, לדעתו של מורר, צריך להרוס גם את המסורת הפוריטאנית והצדקנות המעושה, העושה את החברה השווייצית לסגורה, פרובינציאלית ומתחסדת. המרחק הפיסי שבה חיים האנשים מביא בעיקבותיו גם קשיחות, שינאה לזרים, סגירות בפני כל רעיון מתקדם או איורור רעיוני ותרבותי. השווייצים חיים במגדלים של כדירות, במינסטרופיות חולגות ובכר לנות העשויה להתנקם בהם ולגבות תשלום יקר כמו זה הנגבה בסרט. ההערה המרירה של אחת הרמויות

עם סביבתו והרממה הנצחית האופפת את עולמו — בהתקפידותם ובהתפרצויות אלימות נוראית, שבאחת מהן הוא מדרדר את מכסחת-הרשא במורד ההר, ונמלט מועם הוריו, על הנוק הכספי העצום שגרם, אל פיסגה אחרת. שם, כשהוא מעסיק את עצמו בכניית מדרגות מגושיאבן שהידורו לכל עבר ומכלה את זעמו כעבודה פיסית מאומצת, מבקרת אותו אחותו, והבלתי-נמנע מתרחש: תחת כיפת השמיים, על הסלעים, מתחת לשמיכת פוך שהביאה מהבית לאחיה, חוזר החטא הקדמון של אמנון ותמר. אך הרבר נעשה בצורה התמימה ביותר והטיבעית ביותר שאפשר להעלות על הרעת, כשהשניים מתמזגים עם הנוף הפראי כשתי חיות אנושיות, שהן למעשה בעלי-חיים היחידים הנמצאים במשטח של קילומטרים על קי לומטרים.

סדן שחור

כ שהנער חוזר הביתה ואחותו הורה לו, מתגלה תגובה שונה אצל ההורים. האם אומרת: הרי ידעתי ואת מזמן, ואינה מסתירה את שימחתה על מה שקרה. האב, השבוי ברפוסים המסורתיים הפוריטאניים של המסורת הנוקשה שעל ברכיה חונך (הוא לא יכול היה להינשא מוקדם יותר, כי היה הצעיר מבין אחיו, והמסורת כחבל ארץ זה אוסרת על הצעיר שבאחים להינשא בלי הסכמת אמו, כל עוד היא חיה), מנסה לדרוג את בנו. ההתנקשות מסתיימת בתאונה — האב נהרג מכדור שנפלט מרובהו שלו. האם, שהיתה חולת אסטמה קשה, נופחת נישמתה בהתקדל. שני הילדים היתומים, שהם הורים לעתיד, מסתגרים בביתם, כשבחזק משתוללת סופה של שלג. גופותיהם של האב והאם, המונחים בעריסה של שלג מחוץ לבית, יחכו כך עד שתשכך הסערה והאנשים שבעמק או על ההר השכן יגיעו לקבורה, אחרי שיבחינו בסדן שחור אשר נתלה על חבל-הכביסה כאות המבשר על כך שיש מת בבית. זהו הסיפור. לכאורה גירסה חוזרת של חטא קדמון. סיפור על ניאופי אח

ישראלי לעולם לא יבין זאת. בנר אדם נולדו בארץ שכבר 700 שנה לא ידעה מילחמה; שהבנקים שלה יציבים כסלעי הרייהאלפים שלה; שהכלכלה שלה לא יורעת משבר מהו; שנהגיהאוטובוס שלה לעולם לא יכרח דקה לפני הומן ושטעם הפראנק הסולידר שלה מוכיר את השוקולד שלה — אתה יכול לבטוח בו כשם שנסטלה או קאיה או סושרארד הם תעודת-איכות לנצח.

הייתכן שאתם בניאדם, שנולדו בגנדרן נפלא ושליי שכוה, אינם מרוצים בחלקם, בנימול או מאושרים? אכן, מתברר, שבעולם הזה לא כל הנוצץ זהב הוא ולא כל שוקולד הוא באמת מתוק. די להתבונן בלהט בגבהים, הסרט שזכה בפרס הראשון בפסטיבל הסרטים הבינלאומי (ה-38 במיספר) בלוקארנו, כדי לראות כי גם השווייצים אינם משוחררים מבעיות וכי גם השלווה איננה אלא אשליה שקללה בצידה.

להט בגבהים הוא סרט שווייצ אופייני: איטי, אפילו איטי עד להרגיז, כמעט לא מרבר, קאמרי — ארבעה משתתפים, שאחד מהם חרש-אילים ועוד שניים, המופיעים לחמש רקות מתוך הסרט כולו.

הסיפור מתרחש על אחת הפסגות באזור שווייץ הגרמנית שם גרה מישפחה: אבא, אמא (לעולם אין קוראים בשמותיהם בסרט, כאילו אין הבימאי להרגיש שהמישפחה אינה אלא סמל לחברה (שלמה) ושני ילדים. הנער הוא חרש-אילים, והאשמה לכך, כך נרמז בסרט, היא בעובדה שהוריו נישאו מאוחר ביותר, אחרי שהיו מאושרים במשך 15 שנה (כי אמו של האב סיברה להיפרד מכנה).

הבת במישפחה, היחידה המופיעה בסרט בשמה בלי, היא הקשר היחיד של המישפחה והתיקוה היחידה למגע עם העולם החיצון, כי למרה בבית-ספר ורצתה להיות מורה, אך עזבה את ה לימודים כדי לעזור בעבודה הפיסית הקשה של עיבוד ההר והפקת אמצעי מחייה ממאבק חקלאי מייגע בסלעים, והיא זו שמלמדת את אחיה קרוא וכתוב.

הנער, הצעיר מאחותו בשנתיים, מגיב על המעבר שבין ילדות לבגרות ועל התיסכול — שבחוסר מגע נורמלי

והמפתחות ביניהן יחסי-אהבה. גיבורת הסרט, הלן שייבר, קיבלה על מישחקו בסרט, לבבות שבורים את פרס-המישחק של פסטיבל לוקארנו 1985.

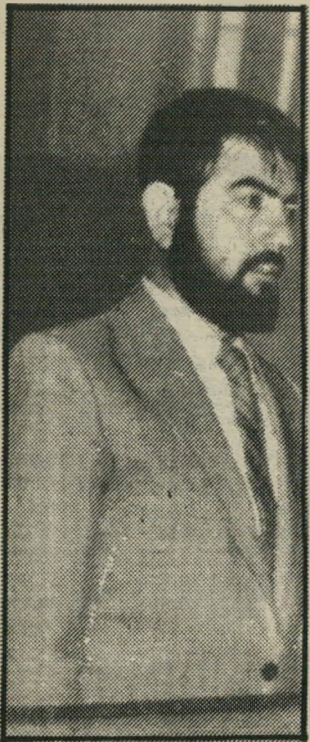
לסביבות הן פטרישיה שארבונו והלן שייבר, המצמות לגט שלהן בעיר-הגירושין האמריקאית רינו

הנזע בחדרה וזכויות האדם

נפטרה ♦ בת-לאביב, בגיל 72, חיים שימחה נחמני, יליד חדרה ושופט בדימוס, שהיה המורה הראשון בנתיניה, אך נודע במיוחד בשלושת הספרים שחיבר, שניים מהם — הרפתקות ששון וגורא והנחל היה הגבול — על חייהנוער בחדרה בראשית המאה, שימשו חומר-גלם לאין ספור תסכיתים בקול ישראל והשלישי, זכויות האדם במיקרא, בא להוכיח, כי ראשית ההכרה בזכויות האדם מצויה בתנ"ך.

מבגדאד ער בית אלפא

נפטרה ♦ בעת שחייתה היומית בסחנה (ג'ה-שלושה) שבצמק יורעאל, בגיל 83, שרה גולדנברג, ילידת ראשון-לציון וחברת קיבוץ בית אלפא, את מתפרתו ניהלה עד יומה האחרון. גולדנברג, גננת לשעבר (שרכשה את מקצועה בבגדאד ובפאריס) היתה אימם של שלושה (שתי בנות ובן), שהי

מטיף דמירקאן
לנקר את עיני המצינים

פורסם בהם הוא מאיר הרציון, צנחן, שהוענקה לו, על-ידי מי שהיה אז הרמטכ"ל, משה דיין, רגת-קצונה בשוהידקרב, מבלי שיעבור בית-ספר לקצינים. הרציון חי היום בחוותו שעל פסגת הר בגליל, אחוזת שושנה, הקרויה על שם אחותו, שנרצחה בראשית שנות ה-50 על-ידי כדורים בקירבת ים המלח, וכמה מהם הרג הרציון, לאחר מכן, במסע-עונשין אישי.

הילדים של עמק יזרעאל

נפטרה ♦ בנהלל, בגיל 94, צבי ליבנה, מחברם של 30 סיפורי-ילדים, שהידוע בהם הוא עודד הנודד (כשם בנו של ליבנה, שמלבדו היו לו גם שלוש בנות). ליבנה, יליד כפר אוקראיני, היה מראשוני נהלל ואיש המשביר המרכזי, שביקש לשפר את חומרי-הקריאה של ילדיו ולעשותו ארצישראלי יותר, וכך כתב את סיפורי הילדים הראשון שלו, גיבעת הילדים, על ילדים בעמק-יזרעאל, המייסדים משק משלהם.

תשע הנשים של הנביא

הועמד למישפט ♦ בפני בית הדין לביטחון-המדינה באנקרה, בירת תורכיה, עלי ריזא דמירקאן, 39, מטיף במיסגד בקושטא, על פירסום סיפורי חייהמין לפי האיטלאם (ש"ד) אותו פירסם בהמשכים ביומן תורכי, ואשר הפך, לאחר מכן, לרב-מכר, בו הטיף דמירקאן לשיבה למקורות, בהם תמך על חייהנישואין של הנביא מוח'מר, עם תשע נשותיו. דמירקאן, הנשוי לאשה אחת בלבד, שילדה לו תישעה ילדים, מציע עונש-סקילה לנואפים; עונש-מוות להומוסקסואלים ולשוב-בים עם בהמות; מלקות ללסביות ונקירת-עיניים למציצנים. בינתיים צפוי הוא עצמו לשבע שנות מאסר וחצי על "השמצת והעלבת האיטלאם והנביא מוחמר".

מחירי-ספרים במונחי-סיגריות

נחוג ♦ בלונדון, יוסי-הולדתה הי 50 של הוצאת-הספרים פינגווין, אם כל הוצאות סיפריהים בעולם. פינגווין, שסיממת מייסדיה היתה "ספרים אינטליגנטיים לאנשים אינטליגנטיים במחיר סביר", מכרה את ספריה הראשונים במחיר שישה פני הספר (כמ' חירה של חצי חפיסת-סיגריות, באותם ימים), אך נאלצת לגבות, כיום, כשתי לירות סטרלינג עבור כל ספר (כמחירן של חפיסת-סיגריות וחצי). בשנה האחרונה הוציאה לאור פינגווין, שרבי המכר שלה בכל שנות קיומה היה חוות-החיות של גורג אורוול (6.8 מיליון עותקים), כ-1200 ספרים חדשים, אותם מכרה ביותר מ-50 מיליון עותקים בעולם כולו.

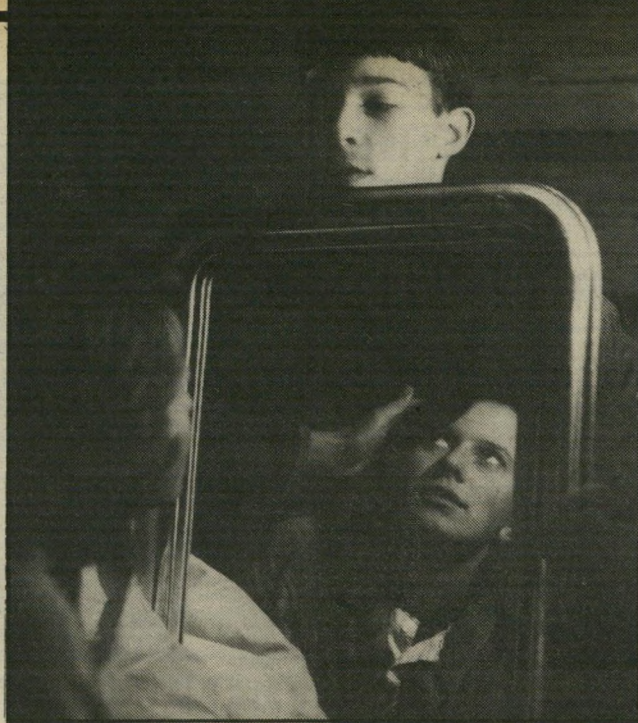
קרובי-הקבע של הרמטכ"לים

נחוג ♦ במקום גלותו, בקניה, יוסי-הולדתו ה-60 של אסולו מילטון אובולטה, מי שהיה נשיאה השני והרביעי של אוגנדה, ואשר הודח ממישרתו לראשונה, לפני 14 שנה, על-ידי אידי אמין, או רמטכ"ל צבא אוגנדה ובשניה, לפני חודש ימים, על-ידי רמטכ"ל הצבא גם כן, הגנרל טיטו אוקלו. אובולטה הוא בן-איכרים, שהיה רועה-צאן בילדותו ואשר למד מישפטים בהתכתבות ואף הספיק להיות עיתונאי לפני שפנה לקריירה הפוליטית.

היסטוריון, ח"כ ומייסד יומון

נפטרה ♦ בבדפסט, בירת הונגריה, שבה שהה בחופשת-החלמה, אחרי שורת ניתוחי-קיבה בארץ, בגיל 63, ד"ר אמיל תומא, מראשיה הי ערביים של ר"ח, אשר יסד את ימונה הערבי אל-איתיחאד (האחדות) לפני 41 שנה. תומא, יליד חיפה, שנישא ליהודיה, היה היסטוריון בהשכלתו (שאותה רכש באוניברסיטת קמברידג') ומוסקווה, אשר פירסם 13 ספרים על נושא הסיכסוך הערבי-ישראלי וגם הספיק לשמש, בקדנציה אחת, כחבר-בנסת.

* אמולו הוא פאול בלשון אוגנדה ומילטון הוא שם שאובוטה נטל לעצמו בגין חיבתו למשורר האלגיות האנגלי העיוור ג'ון (ג'ה-ען האבוד) מילטון (1608-1674).

גילוי עריאת בין אח ואחות. מתחת לשמיכת-פוך (בתצלומים הסרט השווייצרי להט בגבהים, שזכה בפרס הראשון, ברדלס-הזהב.

על טרוריסטית יפהפיה, הרוצחת ברם קר לא רק שופט מכובד, כי אם גם את חברה לפעולה, טרוריסט צעיר, שאר מדי-ליבו לא עמד בו לבצע את המשימה שהוטלה עליו.

מיפלצת חסרת-פשרות

תוך כדי עלילה כעלת חשיבות מיתמזת במישפט אחד בלבד, מצלם ברטולוצ'י יחסי אמהות ובנות בחברה האיטלקית של היום: אם אחת אינה מסוגלת להבין כלל את מה שעושה בתה; אם שניה חיה על אולימפוס משלה ומנסה להתאכזר מתוך אנוכיות מזוהרת. בלי נסיון כלשהו להתקרב לבתה ולהסביר לה את מניעיה; אם שלישית עסוקה כל כך בחייהנישואיה ובקריירה שלה, שהיא משלה את עצמה שילדתה הקטנה אינה מבינה שום דבר. כל זאת בעוד שברור למדי כי אותה ילדה תגדל למין מפלצת חסרת-פשרות, שתהיה מסוגלת לעשות כל דבר כדי להתנקם בחברה הדקדנטית שבה גדלה.

הסיבות המניעות את הטרור הנשי אינן חשובות בעיני ברטולוצ'י. החשוב בעיניו, לדבריו, הוא לציייר תמונת מצב שבו, כנראה, אמהות אכלו בוסר ושיני בנות תקהינה. מה שבכל זאת חשוב היא הכתובת שמצייר הקולווע של היום על הקיר — לאותם אנשים המביאים ילדים לעולם — האם חשבו גם על האחריות וההתחייבות, על העולם שאותו הם מציעים כעריסתו של התינוק החדש הבא לעולם?

נשחק וזהותו כמעט מיטשטשת, כמו זהות הבניינים החרשים שהוא בונה. המבוכה והבילבול, חוסר הסיפוק וההתלבטות, מטיילים צל כבד על עתידם של הצעירים בארץ זו, ואין ספק שמצוקתם, מצד אחד, והידע הטכני שלהם להתבטא בצורה קול-נועית, יצמיתו קולנוע חדש שעוד נשמע עליו רבות.

לא במיקרה השחקן הראשי כי סיפור טאיפה, הו קסאקסיאן, הוא גם הבימאי של סרט אחר שכא מטאיוואן, סרטי-ילדים המיועד למבוגרים, שמו ביקור אצל סבא, והוא מתאר חופשת-קיץ של שני ילדים הנשלחים לבלות אצל סבם בשעה שאמם עובדת ניתוח בבית-חולים ומחלימה ממנו. עולם המבוגרים עובר ניתוח לפרטים דרך עיניהם הרגישות ושלעולם לא-מכובות של הילדים.

כתוך כך נראה העולם של היום כאדיש, חסר-רגישות ואטום. למבוגרים, המסתובבים תמיד בפנים חתומות, אין זמן כדי להפיק מן החיים הנאה כלשהי. גם הפיתרונות שהם מנסים למצוא לבעיות האנשים הקרובים אליהם נעדרות כל השראה או נסיון לחדור לתוך הנפש האנושית. הפער בין הדורות הולך וגדל וההבנה בין אב לבנו, בין אדם לרעותו, קטנה והולכת. היחידים שעדיין מפיקים חום אנושי ומסוגלים לתת ביטוי לריגשותיהם הם הילדים. חבל רק שגם הם מתבגרים מיום ליום, וכך נגזר על העולם להיות מריר וחסר סובלנות וסבלנות.

טרוריסטית יפהפיה

ה תוצאות של החיכוכים בין הדורות? הרסניים ביותר: את אלה אפשר היה לראות בסרט אחר, מחלק עולם אחר, אבל תחת אותם שמיים.

באחד הערכים היותר מוצלחים והיותר עמוסים הוצג סרטו של ג'וזפה ברטולוצ'י, סודות, סודות.

ג'וזפה, אחיו הקטן של ברנארדו (1900) ברטולוצ'י, עשה סרט שכל גיבורותיו נשים, וביניהן המפורסמות והיפות שבכותבות ארצו, איטליה. החל כאלידה ואל, ררך לאה מאסארי, ריואנה פודסטא ומריאנג'לה מלאטו וכלה בכוכבות חדשות ששמן אינו מוכר בישראל כלל, מספר ברטולוצ'י

סרט סיני המספר על חיי העוני והרעב ועל מינהג-פולחן קדום מים בסין שלפני מילחמת-העולם השנייה, אדמה צהובה, זיכה את יוצריו בפרס השני של פסטיבל לוקארנו, ברדלס-הכסף.

באנגליה הסתער קומנדו על משחטה יהודית. חובבי־חיות? אנטי־שמים? „העולם הזה” הלך לבית־מיטבכיים כדי לבדוק את השאלה: האם השחיטה היהודית היא הומאנית או אכזרית?

הפרה. הראש. שלא ניתק מהצוואר, והרגליים מפרפרים פירפורים אחרונים. השוחט מתרחק לאחור. פרה נוספת נקשרת.

הפרה השחווה נתלית כשראשה כלפי מטה. הרם ניגר מגופה. ראשה ורגליה נחתכים. אחר־כך פושטים את עורה ומוציאים את איבריה הפנימיים. אחרי בדיקה וטרינרית היא עוברת לרשותו של סוחר־הבשר, על חלקיה השונים.

הילדה פרידשטיין, יו"ר אגודת צער־בעלי־חיים: „עמי העולם, שאינם מצוים על השחיטה הכשרה, מהממים את הפרה בעזרת אקדח חשמלי או מכת פטיש, ורק אז הורגים אותה. הרבנים מתנגדים להימום. הם טוענים כי בעת ההימום עלול בעלי־החיים להיפגע. וכעל־חיים פגוע אינו כשר. וכך, בשם הדת, מניחים לפרה האומללה להתענות עד לרגע מותה.

„בארצות־הברית יש רכנים הסבורים כי הימום הפרה לפני השחיטה אינו פוגע בכשרותה. מרדכי שלם נאמן את דעתם?”

טיימס הלונדוני במאמר מערכת: „חברי המועצה לרווחת־החיות, ב־רוח שלהם, מגלים כי פרות שנפגעו בעת שהתהפכו על גבן, בתא השחיטה, נחשבו ככשרות. כלומר, לא כל פגיעה גורמת לפסילת החיה מבחינת ההלכה.”

טעון

חומר־נפץ

ה שוחט, הרב אדמון שעיו, מוחה בהיסחידה את כתמי־הדם שעל

כך או כך, קורה שהפרה מתמהמהת בפתח חדר־השחיטה. בעזרת מוט חשי מלי מאיץ בה סוחר־הבשר לעשות את המוטל עליה: למחר ולהיכנס לחדר ההוא. משם תצא כעבור כמה דקות בצורת חלקי בשר טרי, רוטט, נוטף־דם. בחדר השחיטה נכלאת הפרה בתוך תא קטן. היא בועטת וגועה. רגליה נקשרות. בתנועה סיבובית הופכים אותה על גבה והיא מושלכת אל אלונקת־מתכת צרה.

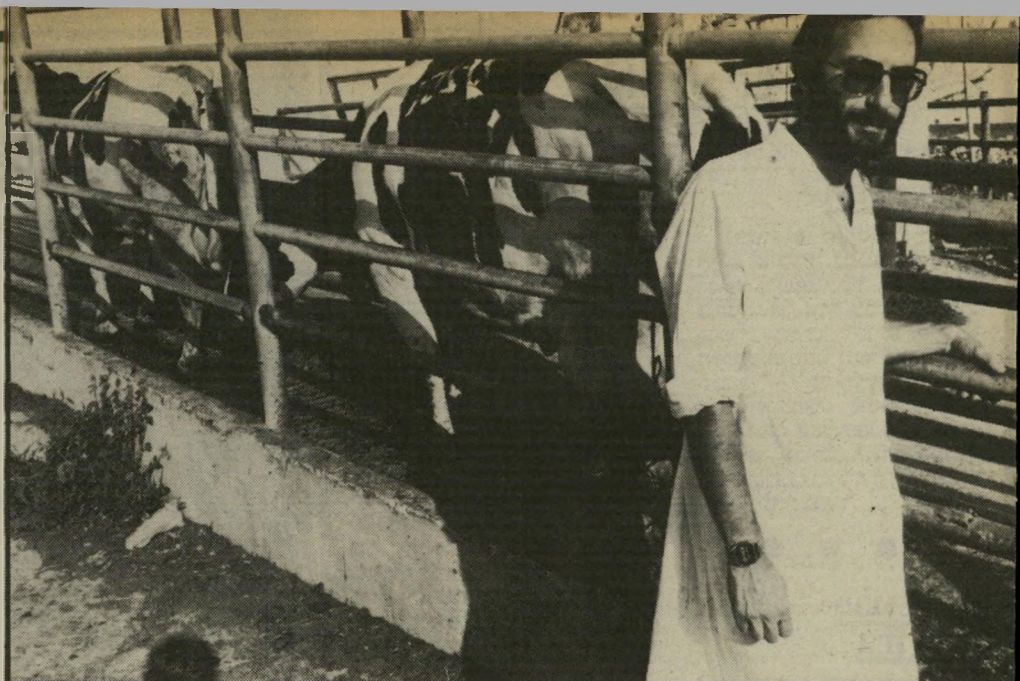
השוחט כורך את סכיו־הפלדה,

על השחיטה

שאורכה חייב להיות כפול מרוחב צוואר הבהמה. 12 פעמים הוא מעביר את אצבעותיו על הסכין לוודא שאין בה פגם — בליטה או שקערורית הפוגעים בחדותה.

הפרה, השרועה כל אותה עת על גבה, כשרגליה קשורות, גועה ומנסה לחלץ את רגליה מחבל־הקשירה. ואז נקשר גם ראשה בלולאת־מתכת ומים מותזים על צווארה.

„ברוך אתה ה' אלהינו, שציונו על השחיטה.” ממלמל השוחט. בתנועה מהירה וחזרה הוא חותך את צווארה של

אל המוות: בדיקת הוטרנר במיכלאה והכרות מתחילות את דרכן לאיטליה

על הסכין: חדות הסכין נבדקה 12 פעמים באצבעותיו של השוחט

האחו, מועלית על משאית ומובלת אל מיכלאת השחיטה. „הפרה מרגישה שקורה לה משהו משונה. היא אינה יודעת שהיא מתחילה את צעדת־המוות שלה, אבל היא כהת־לט מבינה שסדר־החיים הרגיל השתבש.” כך ר"ר ארנולד קוסין, הוטרנר של בית־המיטבכיים הירושלמי.

במיכלאת המשחטה שווה הפרה כמה ימים, או כמה שעות. כמות הבשר הדרושה לאיטליות היא הקובעת את תוחלת־החיים במקום זה.

ביום שבו הוחלט לכצק את גזר־הרין, צועדת הפרה מהמיכלאה אל חדר־השחיטה במסלול ארוך וצר, מגור דר משני צידיו. יש הטוענים כי בחושה החייתית מבינה הפרה שבקצה המסלול ממתין לה דבר־מה נורא. אחרים סבורים כי הפרה טיפשה מדי, ואינה קולטת מה מתרחש סביבה.

ראגה כנה לבעלי־החיים. לעיתים מתלווה אליו נימה אנטי־שמית. רבות מאגודות צער בעלי־החיים אינן אלא אירגונים אנטי־שמיים. במסווה של רחמים הם מבקשים לערער את לבליבו של אורח־החיים היהודי־רדי. כך, למשל, נאסרה השחיטה הכשרה בארצות הברית.

בישראל, כך יודעים כל הקשורים לנושא, אין טעם לעורר את הויכוח. השחיטה הכשרה היא חלק בלתי־נפרד מכל בית־מיטבכיים וממשלה קואליצ־יונית.

עינוי עד

לרגע־המוות

ת הליך־השחיטה מתחיל ברגע שבו עוזבת הפרה את הרפת או

„עץ מתי נניח לברברים האלה לשחוט בלונדון” שאלו וטרינרים בריי טיים בירחונם המיקצועי, והתכוונו ל־שחיטה היהודית הכשרה.

מייד אחר־כך פירסמה המועצה הבריטית לרווחת־החיות דוח, שבו היא קוראת ליהודים לבחון מחדש את מינהל־השחיטה שלהם. מאמר־מערכת ברוח דומה פורסם בטיימס הלונדוני, בסוף חודש יולי.

ואז הגיעה העת לפעול. קומנדו של החזית לשיתור בעלי־חיים פרץ למחסני משחטה כשרה ליד לונדון, והשחית בשר בשווי של יותר מ־8000 לירות סטרלינג.

הפולמוס הבריטי אינו חדש. מזה 400 שנים מתנהל ברחבי העולם ויכוח מר ונוקב לגבי מידת רחמנותה של השחיטה היהודית. לעיתים יש בוויכוח

המציצים: אבדנים המבקשים לרכוש מיקצו

בפעם הראשונה, כשראיתי שחיטה, הרגשתי קצת רע. אבל מתרגלים. עכ" שיו גם אני יכול לשחוט.

"שוחט זה מיקצוע מסובך. צריך ללמוד הרבה דינים והלכות, וגם להיות ירא-שמים. מהבחינה הזו, של יראת שמים, השוחט נחשב אצלנו כבן-אדם מכובד. מבחינת הפרנסה, לא בליכך. כלומר, אם למישהו אין פרנסה אחרת, אז הוא בא לכאן ושוחט."

כשאני אתחנן ואורקל לפרנסה, אחפש עבודה אחרת. אם לא אמצא, אבוא לשחוט. צער בעלי-חיים? השחיר טה שלנו היא המיתה הכריפה וקלה לבהמות!"

שחיטה הומנית? מיתה יפה? ד"ר אנדריי מנשה, הווטרינר של אגודת צער-בעלי-חיים, אינו יודע אם לצחוק או לנסות ולהשיב על השאלה ברצינות. כל שחיטה היא אכזרית! הוויכוחים האינסופיים והמחקרים על כך פשוט מגוחכים.

"העובדה שהחיה מטושטשת לפני שהורגים אותה, כמינהג הנוצרים, אינה הופכת את המוות ליפה יותר."

"מצד שני, המראה של פרה גועה ובוטעת ברגליה, בנסיון נואש לברוח מתאיהשחיטה, אינו מחוזה נעים. מי שרוצה להתייחס לחיות בצורה הומנית, מוטב שיפסיק לאכול אותן!"

וטרינרים ישראלים, העוסקים בנוי שא, מסרבים, בדרך כלל, לחוות דיעה. רובם עובדי-מדינה החוששים למישור, ואף לחייהם. הד"ר יצחק קלינגר מהמכון הווטרינרי בבית-דגון: "אני לא רוצה שהדתיים ישרפו לי את הבית."

הד"ר ראובן קטה, האחראי הארצי לשחיטת עופות מטעם משרד-החקק לאות: "זה נושא עדין, טעון חומר-נפץ."

מיתה יפה וקלה!

הוויכוח המדעי אינו מעניין את השוחט או את חבורת מתלמדיו. אברכים מצויינים, כולם תלמידים ישיבה, השוקרים על לימודיהם ואינם מחסירים דבר. הם מתגוררים בפתח חדרהשחיטה.

בציחקוקים ובמבטים נרגשים הם מלווים את הפרה השרועה על האלונקו: "מיצווה! מיצווה!"

"התורה ציוותה עלינו לשחוט את הבהמה", אומר תלמיד ישיבת קול תור. "אני רוצה להתעמק בכל ההלכות שבתורה, ואיפה אפשר ללמוד הילכות שחיטה, אם לא בבית-מיטבכיים?"

כפות ידיו. את הלכות-השחיטה למד בשיבת פורת יוסף. למושג צער-בעלי-חיים יש לו פירוש משלו. "שחיר טה כשרה היא מיצווה גדולה מהתורה. ברור לה מיתה יפה, אומרת הגמרא. אני שוחט את הפרות במהירות, בעזרת סכין חדד מאוד. כך החיה מתה מייד, מיתה יפה, בלי להרגיש כלום!"

מחקרו של הד"ר יוסף לוויןגר מאר ניברסיטת בראילן, אחיו של הרב משה לוויןגר, מאשר את דיכוי השוחט. לפני 15 שנים גילה הד"ר לוויןגר כי בעת השחיטה נחתכים בכת-אחת שני עור-קים ראשיים, הנקראים וגות יגולא-ריות. כתוצאה מכך יורד לחץ-הדם, נעצרת אספקת הדם למוח והמוח מתרוקן מדם. כמצב גופני כזה אין החיה מרגישה דבר, והיא נחשבת כמתה. פירפורי הראש והרגלים אחרי השחיר טה אינם אלא רפלקסים של מערכת העצבים.

וטרינרים בעולם הנוצרי ערכו מחקר שגילה את ההיפך הגמור. הם קשרו את שני העורקים הנחתכים בשחיטה, ונכח חו לדעת כי כאשר שני עורקים אלה אינם מתפקדים, מועבר דם למוח דרך כלים-חליפי, הנקרא ארטריה ורטרי בליס. כלומר, אחרי השחיטה החיה עדיין אינה מתה. פירפורי גופה הם אותות-חיים.

חפיסח-הצוואר: השוחט מכין עצמו לפעולה

רגע השחיטה: סכין הפלדה שוספת את הגרון

הריאות: משגיחי-הכשרות בודקים חלקי-פנים של הבשר השוחט המרי

הלשונות: שלוחות ונוטפות-דם, בדרכן מבית-המיטבכיים לשולחן הסועדים

כשאנחנו "מסדרים" אותך, אתה מרוויח

ביצוע מהיר,
של עבודות רחופות!
עיצוב וביצוע גראפי
ציוד חדיש!
הטיה לשני הכיוונים
הרחבה, הצרה

גרפיקאי, פרסומאי, בעל עסק:
בפעם הבאה כשתזדקק לשרותי
סדר צילום פנה אלינו. אין לך מה
להפסיד מלבד תעריפי-סדר גבוהים!

צפריד רוני, סדר צילום בצפון העיר
רח' בובליק 15 ת"א, 447363; וגם ברעננה, אחוזה 142, 052-447985

הזמן כבר עתה מקום
למודעות בגליון
ראש השנה
המוגדל והחגיגי של

העולם הזה

שיופיע ב-11.9.85

זיוה תלם ZIVA TELEM

זיוה תלם מזמינה אותך
לחדר התצוגה בביתה בהרצליה פיתוח
חדש בארץ:

תצוגת דגמי עור נפלאים תוצרת "אופנת עור זיוה תלם"
* צבעים מרהיבים גם לקיץ
* דגמים מקוריים
* ניתן להזמין בכל הגדלים ובכל הגוונים
השקיעי בבגדי-עור ולא תתחרטי!!

אביזרים: מחרוזות, תיקים, חגורות
תואם לבגדי-עור וכמו כן תואם לבגדי הקיץ של:

♦ תמרה יובל ♦
♦ "ורוד" ♦
♦ רפי יעקובזון ♦
♦ חוה לוי ♦
♦ "פיצי" ♦
♦ רזיאלה ♦

M/N
אל תחמיצי את התצוגה!
המכירה תתקיים ביום שישי 6.9.85
וביום שבת 7.9.85
בין השעות 10-14 16-19
דור המלך 10, הרצליה פיתוח

להתראות זיוה

זקוק דחוף למודעה?

מודפס

לשרותך 24 שעות ביממה

38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי הדברת מזיקים

בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 5-6-790114 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

שולה

השתלת ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית — בידים
וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.
גם ציפורן טבעית סרוקה או
שבורה מתוקנת אצלנו, ונהיית
— כחדשה!

תל-אביב, המלך גזרני 72
טל. 282969, 284919, 295318

סקס ועסקים
בלי שותפים
סמויים

* מכשירים למניעת
ציתות בטלפון
* שירות לגילוי
מיקרופונים מושגלים
* מגלי-מתכת
* מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ
רחוב שלום עליכם 18
תל-אביב - טל. 286444

בית הספר לאמנות קמרה אובסקורה

שעות הלימודים

הלימודים בקמרה אובסקורה מתקיימים
במשך כל שעות היום, בוקר, צהריים ואחה"צ
וערב. נושאי הלימודים מופיעים כל אחד מספר
פעמים ובשעות שונות כך שהסטודנט יכול
להרכיב את מערכת השעות בהתאם ליכולתו.

פרטים והרשמה

המעוניינים להשתלב בלימודים יפנו למזכירות
בית הספר בין השעות 10.00-20.00 לקבלת
טופסי הרשמה ולקביעת מועד לוועדת קבלה.

תחומי הלימודים

קמרה אובסקורה מרחיבה גם השנה את למודי
האמנות המעשיים והתיאורטיים ומאפשרת
לימודים מלאים בתחומי האמנויות
הפלאסטיות (רישום, ציור, פיסול) בנוסף
ללמודי הוידאו והצילום

קורסים בודדים

במקביל מציע בית הספר קורסים של צילום,
רישום, וידאו ותולדות האמנות במסגרת
לימודים של שיעור אחד בשבוע.

תוכנית הלימודים

קמרה אובסקורה היא המסגרת היחידה בארץ
המציעה תוכנית לימודים ברמה אקדמאית
המותאמת אישית לכל תלמיד. תוכנית זו,
שזכתה להכרה בין-לאומית ע"י מוסדות ידועי
שם כמו ה-Pratt inst. ו-S.V.A, מ-N.Y., מקנה
את הכלים החשובים לסטודנט שנות ה-80.
כדי לענות על הצרכים הנובעים מפיתוחה
של תוכנית הלימודים, אנו מוסיפים
מקום לסדנאות הפיסול והציור ומרחיבים
את הסטודיו המקצועי לצילום.

אמנות...

אם אתה חושב כמונו שאמנות היא דרך
אחרת לראות בה את סביבתך, שמעבר
ליופי שבה, האמנות קוראת להתמודדות
עם נושאים מרכזיים בחיינו, אם אתה
מוכן לפענח את המציאות בשפה חדשה
ולגלות מרחב אחר — בוא ללמוד עם
אנשים המרגישים כמוך
בקמרה אובסקורה.

קמרה אובסקורה בית הספר לאמנות

תל-אביב — אלנבי 57 טל: 298191, 298291 שלוחות: ירושלים — עמק רפאים 64 טל: 668269, 660007 חיפה — הנביאים 13 טל: 662773

נורית הירש מספרת על ילדותה, על בדידותה עד שהגיעה לגיל 33, על הדרך שבה היא נוהגת לכתוב מנגינות ומדוע אינה כותבת מילים למנגינות שהיא מחברת ואינה שרה, את שירה, על האיזוויזיון, על בעלה וילדיה ועל חייה באמריקה

"עברתי שינוי רציני באישיות שלי. נהייתי הרבה יותר חברותית, זה שינוי אדיד בגיל כל-כך מבוגר"

"לא הייתי ילדה משוונה, אבל הייתי ילדה בודדה, מרצון. לא הייתי חברותית, לא היו לי חברים וחברות"

"אחרי שאני כותבת מנגינה, אני מאושרת. אני מרגישה קלילות, קלות, אני מרגישה מרחפת"

"אבא שלי היה מוסיקאי, כנר וזמר אופרה. המוסיקה הראשונה שלי זו אופרה ומוסיקה חסידיית"

"אחרי שלושה-ארבעה ימים אינני, שבהם אנו שואלת את עצמי מאין אני באה כיחאום אני מתחילה להלחין"

"למדתי לנגן על פסנתר מגיל 7. אני דרשני, כל הזמן לחצתי ודרשתי"

ראינה ענת סרגוסטי

לפני כל שיר

דע לי מאוד!

כשהיו תלמידים בבית-ספר תיכון. הם התחתנו אחרי הצבא. עליו היא מסרבת לדבר. הוא אינו אוהב כשהיא חושפת אותו. היא גם לא החליפה את שמה לרוזנפלד. מכיוון שהתחילה לכתוב ולהתפרסם עוד לפני שידעה שתחתן איתו. וכך נשארה הירש. היא מוכנה רק לומר שהוא עוסק במחשבים ושהוא מהנדס אלקטרוניקה. תיק התמונות שלה אינו משופע בתמונות מישפחתיות.

היא מדברת בטון גבוה ונשמעת כמו ילדה נאיבית. היא גם נראית צעירה יותר משנה לשנה. ואינה מוכנה להסגיר את גילה.

היא גדלה בתל-אביב. בבית של זמר-אופרה ועורכת-דין. היתה ילדה שונה מכל שאר הילדים. כבר מגיל צעיר נידנדה להוריה שהיא רוצה לנגן על פסנתר. בבית לא היה פסנתר. והיא היתה הולכת להתאמן אצל השכנים שבקומה העליונה. כך היתה יושבת שעות בכל יום ומתאמנת. כשכל הילדים האחרים שיחקו והלכו לים, נחו וטיילו, נורית הירש ישבה ליד הפסנתר ונייגנה. ילדה בודדה. "אבל מרצון!" כמו שהיא מכריזה.

את בעלה, יורם. שהוא בנו של שלום רוזנפלד, עיתונאי בכיר במעריב, הכירה

שכתוב מנגינות. זה החמיא לה. ולא יכולתי לסרב. היא אומרת. אז תחת להכין שיעורים למורה שלה לקומפוזיציה באוניברסיטת ניו-יורק, היא ישבה בחדר-העבו' דה שלה. על השטיח. ליד השולחן או ליד הפסנתר, וכתבה כמה מנגינות ללהקת הנח"ל, והיא השתתפה בהופעה המחודשת של שרה'לה שרון בטלוויזיה. לפני שבועיים, והיתה מלאת פעילות. השיעורים יכולים לחכות עד שאחזור לניו-יורק. אמרה. שרה'לה שרון הציגה אותה ואומרה עליה: "הנה מלחינה שהיא ממש מתנה למדינה!" ונורית חיכה באושר.

שביקשתי לראיין את נורית הירש. היא אמרה שהיא לא מבינה מה פיתאום. שהיא בכלל לא מיוחדת. שהיא בסך-הכל נשואה באושר כבר המון שנים ומגדלת שני ילדים ועושה את העבודה שלה. אחר-כך נעתרה.

היא היתה בארץ בחופשת-מולדת. את השנה האחרונה בילתה בניו-יורק, ביחד עם יורם רוזנפלד. בעלה מזה שנים רבות. ועם שני ילדיה, דני (15 וחצי) ורותי (9 וחצי).

מובן שמרגע שדרכה כך רגלה על אדמת ארץ-הקודש. התחילו הטלפונים והבקשות

(המשך מעמוד 29)

חישוב גס אחרי השיחה איתה מראה שהיא מבוגרת מ-35 וצעירה מ-38.

לפני שלוש שנים וחצי קנתה המישיפחה בית ומטע מקאנים במושב גניעם שבאיזור השרון. שם יש לה חדר-עבודה קטן. נפרד מן הבית, ובו היא מבילה שעות על גבי שעות. בחדר יש פסנתר-קיר, שולחן-עבודה ועליו ערימות של ניירות ותווים. ספה צרה ושטוחה. על השטיח הזה היא עושה תרגילי יוגה כשהיא מציגה שהיא צריכה להתרכז. או כשהיא רוצה לנוח מן המאמץ. על הקור מעל הפסנתר תלויות, בתוך מיסגרות, שלוש תעודות-פרס מתקופות שונות, וזה בערך הקישוט היחיד שיש בחדר הקטן. מן החלונות נשקף דשא ועצים ירוקים ושקט. והיא צריכה שקט לעבודה שלה. עכשיו הבית מושכר, עד שישבו מאמריקה.

נורית הירש התחילה לכתוב מנגינות כבר בגיל 16. אבל התחילה להתפרסם רק אחרי שהשתחררה מהצבא. מאז כתבה כמה מאות לחנים. לפני כמה שנים הוציאה ספר ובו תווים של כמה עשרות שירים פרי עטה. מבט מהיר מגלה שרובם ככולם מוכרים ואהובים.

אולי בניגוד למלחיני-פזמונים אחרים, היא ממשיכה ללמוד כל השנים, גם נושאים שאינם קשורים בהכרח לתחום הפזמונים שבו היא עוסקת. היא למדה תזמור וממשיכה ללמוד עכשיו. כשהיא שוהה בניו יורק ומתעסקת בקומפוזיציות, היא אינה מתכוונת לשנות את כיוון המוסיקה שלה. רק להעשיר את עצמה.

יורם טהרלב; הכניסיני תחת כנפך - למילים של חיים נחמן ביאליק, אני שומעת צעדים - מילים אהוד מנור; זמר שכזה - מילים יעקב רוטבליט; מלאך מסולסל יעקב - מילים יורם טהרלב; ללכת שבי אחרייך - מילים אהוד מנור; הבית ליד המסילה, בן יפה נולד - מילים אהוד מנור.

בספר-השירים יש שיר אחד בלבד שכתב נורית הירש בעצמה, וזה השיר היחיד שכתבה מעולם. הוא נקרא אם אומר לך: אם אומר לך, אם אומר לך / צלילי פעמון בקולך / צלילי פעמון מתנגנים בקולך / התשירי שירך / צלילי פעמון מתנגנים בשירך / התשמיעי את קולך!

אך כותבים לחן? את יושבת ליד הפסנתר ופיתאום יוצא שיר? כבר שאלו אותי, אבל אף פעם לא היתה לי תשובה לזה. אני יכולה להגיד שאני מודעת שזה מצב-רוח מיוחד. יש מצב-רוח מיוחד לפני כתיבה. אבל מזמינים אצלך שירים. אז לא תמיד כשמוזמנים זה יוצא, זה לא תמיד הולך.

ומה את עושה אז? הרברים לא בוערים בשירים. בדרך כלל יש זמן - חורש, חורש וחצי. אם יש רעיון, או לפעמים זה כמה דקות או שעה-שעתיים. אם אין רעיון, או לא יעזור שום דבר. ואיך זה נעשה - את יושבת ליד הפסנתר עם המילים? לא. לא דווקא ליד הפסנתר. לפני שבוע כתבתי מנגינה חדשה ואחרי שעתים, שדווקא

עם יזהר כהן, אהוד מנור והלהקה בוכיה באירוויזיון
זו מין הצגה שכזאת. אבל מי מתייחס לזה ברצינות?

התחשק לי לכתוב, לא יצא לי שום דבר יפה שמצאחן בעיני, אחר-כך קצת התייאשתי והלכתי לעשות יוגה על השטיח הזה. השכינה שורה, מצפים לאיזה דברים בומבסטיים, השכינה שורה, שכבתי לי על השטיח ברילקס ואמרתי: טוב, לא היה לי יום טוב היום. היו לי רעיונות, אבל הם לא מצאו חן בעיני.

פיתאום היה לי איהו דחן בראש. זה שניות של ריכוז, פשוט ריכוז. רצתי, כתבתי את זה מייד והיתה מנגינה.

את לא מנגנת את זה מייד על הפסנתר?

לא, לא בהכרח. אני מעדיפה לנגן את זה אחר-כך. קודם כל אני רוצה להרגיש את זה. או תוך כדי רילקס על השטיח, או תוך כדי נגינה. אבל זה לא שאני משוטטת בים ולאור השקיעה. לא, שמתי לב השנה - משונה שרק השנה - שיש לי איהו מצב-רוח מאוד מאוד גרוע לפני שיש לי תקופה להלחנה. אני עצבנית, ואני מתוחה, ואני לא שבעת-רצון. זה מצב-רוח שאני קוראת לה מאי-אני-באה-ולא-אני-הולכת. את מכירה את זה?

והשנה אמרתי לעצמי: שימי לב, אחרי שלך שה ימים של מצב-רוח כזה ותיסכול, האם הכל שורה, מה כבר החיים? זה נשמע נורא מצחיק, אבל זו עובדה. מה העניין, מאין אני באה ולאן אני הולכת? שלושה ארבעה ימים איומים כאלה, שאני אומרת הכל לא שווה, בשביל מה הכל? תראי, עכשיו אני מתייחסת לזה בהומור, אני משוחחית איתך, אבל כשזה קורה לי, זה עמוק בארמה, ואז באה איוז מנגינה או שתיים טובות, או לא טובות, אבל בא משום. אחרי המצב-רוח

האיים הזה של התהייה, קודם ליצירה. זה גרוע. זה גרוע? כן, כי זה מצב-רוח מעיק.

וזה פעם ראשונה שאת מרגישה כך?

לא, תמיד. אבל לא ידעתי שזה קשור. אני גיליתי בחודשים האחרונים שזה קשור, פשוט

„בהתחלה, בשנים הראשונות, הייתי מעשייה לבעלי, אבל זה פשוט נמאס לו לחוות דעה, והגיע הזמן שאני אהיה עצמאית ואחליט לבד מה טוב”

גיליתי. שמתי-לב לכמה ימים של מצב-רוח איום, וזו לא עצבנות, זה יאוש. ומוזר שאחרי כלי-כך הרבה שנים גיליתי את זה רק פה, בחופש. לא חשבתי שיש קשר בין זה.

הרצון לכתוב שיר בא לך רק כשאת יושבת בחדר-עבודה, או גם כשאת מתקלחת או עושה דברים אחרים?

אז ככה: אני מאמינה שזה תהליך, כל הזמן זה מקנן בי. אני מאמינה שזה כל הזמן. זה בא לידי ביטוי כאן בחדר-עבודה, כאן נורא שקט, נורא נעים.

קורה שאת יושבת בבית, רואה מלחיות וכותבת פיתאום שיר?

לפעמים. לפעמים יש לי הנרקות, אבל בדרך-כלל אני צריכה את הכמה שעות שקט שלי. כשאני בבית שלי, או אני מייד מונקת לחדר-עבודה. תופס אותי מצב-רוח כמו אמקו כזה. אבל זה פעם בכמה חודשים, זה לא דבר יומיומי. זו תקופה. אני הולכת ומסתובבת בבית, מסתובבת ומתייסרת.

ואז אי-אפשר לדבר איתך?

אפשר, אבל אין תשובה. הילדים כבר יודעים, שוחחתי איתם על זה.

מה אמרת להם?

שיש ימים שלא יפנו אליי. אני אומרת: תנו לי שעה-שעתיים, אני צריכה שקט. ובעלי יודע, יש ימים שאמא צריכה שקט. הוא יודע את זה כבר. אנחנו משוחחים על זה יודעים.

יש ימים כאלה, זה לא כל הזמן, כנראה שזה התהליך של הכתיבה.

את חושבת שזה מה שקוראים מוזה?

מוזה? אני לא יודעת מה זה. אני שומעת על כל מיני חכמה שיושבים באוטובוס ומוציאים את הכרטיס וכותבים עליו, או לאנשים קורים דברים מפלאים.

לך זה לא קורה?

אצלי זה תהליך שכל הזמן אני עסוקה בהלחנה של המוסיקה. מהבוקר עד הלילה. זה לא דבר שפיתאום התחיל ופיתאום נפסק.

כל הזמן מזמזמת לך מנגינה בראש?

לא, אבל זה מעסיק אותי. וגם המילים.

„אני לא יודעת מה זו מוזה. אני שומעת על כל מיני חכמה שיושבים באוטובוס וכותבים על הכרטיס. לאנשים קורים דברים מפלאים”

את כותבת רק כשיש לך מילים מול העיניים?

לא, להיפך, בשנים האחרונות אני מתחילה במנגינות. בזמן האחרון, בשנתיים האחרונות פיתאום יש לי מנגינות. בשנים הראשונות שכתבתי, רוב השירים ב-10 השנים הראשונות, היו לפי מילים, היום זה השתנה לגמרי. זה מוזר.

ויש לך מנגינה, מה את עושה בה?

אני קודם מנגנת. ואני רואה אם אני בכלל שלמה איתה, אם אני אוהבת אותה, אם היא

מוצאת חן בעיניי. רוב הדברים הם לא במיוחד טובים. עד שבא דבר שנדמה לך שהוא טוב, או לפחות בעיניי הוא טוב, אז אני מחזיקה אותה כמה ימים, אחר-כך אני משמיצה אותה.

למה?

אז ככה, בהתחלה זה היה לבעלי, בשנים הראשונות, אבל זה פשוט כבר נמאס לו כל פעם לחוות דעה ולשמוע ולהביע דעה והגיע הזמן שאני אהיה עצמאית ואני אחליט לבד אם זה טוב או לא טוב. או כשיש משהו שנראה לי שאני אוהבת אותו, אז אני משמיצה לכתוב המילים.

את יודעת מראש מי הוא יהיה?

אני חושבת מ.י. אם זה לומר מסויים, אני מתייעצת גם עם הזמר, או אם אני עובדת עם מפיק או מתייעצת. למשל כתבתי ללהקת הנחל כמה לחנים, אז התייעצתי עם המפיק. מקרישים לזה הרבה מחשבה, המילים מאוד חשובות. מתלבטים הרבה מי יכתוב את המלים, אבל קודם המנגינה צריכה להיות טובה, אחר-כך אני נותנת לכותב-המילים את השיר בתיקוה שהוא יאהב את זה. וגם לא מספיק שהוא אוהב, צריך לבוא לו גם כן רעיון.

קורה שהם לא אוהבים את זה ואומרים: אני מצטער, תני את זה למישהו אחר?

לא קרה לי דבר כזה. אבל אני לא מוציאה כלי-כך הרבה מנגינות. נתתי עכשיו לרחל שפירא מנגינה ושאלתי אותה אם היא אוהבת את זה ושחקשיב לזה כמה ימים. היא אמרה: „אני אוהבת את זה ואני רוצה לכתוב לזה.” זה גם תהליך מייגע. יש כותבי מילים שצריך לדרבן אותם ויש כאלה שלא צריך. כל אחד לפי האופי. לפעמים זה לוקח יומיים, לפעמים חודש וחצי. או לפעמים חודשים. כולם עוברים קשה. אבל אצל כל אחד תהליך הכתיבה שונה.

אצל אהוד מנור, נדמה לי, מנסיון העבר, שהוא מאוד חרוץ ומאוד אינטנסיבי ומוציא טקסט, אבל יש כאלה שמתחבטים יותר ואצלם זה קריעת ים-סוף.

קורה שהם מבקשים ממך לשנות קצת את המנגינה כי זה לא מתאים לקצב של המילים?

לפעמים מבקשים להוריד הברה או שתיים, כי זה מתנגן יותר טוב. בעיקרון אני מסכימה, אבל יש דברים שהם אצלי יתקו ולא יעבור ויש דברים שאני יותר גמישה בהם. הדברים שאני רי עומרת עליהם זה לא לחתוך מישפט מוסיקאלי. המנגינה והמילים צריכים לזרום ביחד.

את צריכה לאשר את המילים?

זה לא עניין של לאשר. זו עבודת-צוות, אנחנו מכירים האחד את השני, יש כבוד הדדי ואנחנו כבר מכירים שנים, רוב הכותבים. וגם החדשים. מי שכותב הוא בן-אדם רגיש, אז מתחשבים בו. יש כל הכבוד לאדם שכותב מילים, עד שהוא מראה את המילים, קודם הוא כתב למגירה, את יודעת אלה אנשים מיוחדים, לדעתי.

מוסיקאים זה משהו אחר, זה עם אחר, זה עולם אחר. כמו שציירתי זה עולם אחר, כותבים ומוסיקאים זה עולם אחר שנפגש רק בפיומן. תהליך היצירה הוא לגמרי שונה. הייתי רוצה להיכנס לראש הזה של כותב מילים.

את לא כותבת מילים?

לא.

בספר שלך יש שיר אחד שכתבת.

אחר.

למה את לא כותבת מילים?

אין לי כישרון לה.

השיר היחיד שכתבת. למה?

כי אף אחד לא רצה לכתוב לי. הייתי קטנה, בת 16, ורציתי לכתוב שירים, ולא היו לי כותבים, למרות שדיברתי עם כל מיני כותבים. אני גם הייתי ילדותית, נראיתי גם עוד יותר קטנה. גם לא התייחסו אליי במיוחד ברצינות. ניסיתי ולא היתה לי ברירה, יקורתי, או ניסיתי ביחד עם בעלי להדביק למנגינה הזאת מילים. כללתי את זה בספר, כי הספר הזה הוא שלי, אז זה כמו מין זיכרון כזה בשבילי. אחר-כך כבר היכרתי כותבים, אבל זה לקח שנים.

זו היתה המנגינה הראשונה שכתבת?

לא, פרח הליך היתה המנגינה הראשונה, אבל לקח איוז זמן עד שמצאתי מילים. עד שהכרתי כותב, את אורי אסף. פשוט קשה נורא למי שמתחיל. קשה להתחיל בכל דבר.

את התחלת בגיל 16?

לכתוב. אבל להקליט התחלתי רק בצבא. גם אז זה היה נורא קשה.

ידעת כבר שאת רוצה להיות מלחינה?

לא. לא אמרתי בקול רם שאני רוצה להיות מלחינה, פשוט כתבתי מנגינות ורציתי שתהינה להן מילים ולא היו כותבים. ולקח שנים עד שהיכרתי כאלה בקול-ישראל. עודד קוטלר עזר לי. למשל.

עם יהורם גאון בקונצרט

„אני אוהבת לכתוב מוסיקה ולנגן בפסנתר. אני לא אוהבת לשיר“

בלוס-אנג'לס, ששמעתי המון פופ ואת הכושם וזה נורא הסעיר אותי.

עברת שם?
למדת.

עברתי מאז שינוי רציני מאוד. קודם כל, באישיות שלי נהייתי הרבה יותר חברתית, זה שינוי אדיר בגיל כליך מבוגר. עד גיל 30 פשוט לא היו לי חברים וחברות. רק מוסיקה בראש.

כל הזמן ליד הפסנתר?

לא רק פסנתר, למדתי שעות תיאוריה ותיזמור. גם עכשיו, למשל, התחלתי ללמוד בנייר יורק, אז אני לא עושה שום דבר מלבד לימודים.

אם אתה כותב יצירה, אז אתה יושב כל היום ושובר את הראש וחושב מה לכתוב. הפעם אני לומדת קומפוזיציה, מוסיקה קלאסית ומודרנית. זה גם חדש. אף פעם לא למדתי קומפוזיציה באופן רציני מקומפוזיטור בעל שיעוריקומה.

למדתי תזמור, למדתי ניצוח אצל לסלוט רוט. היו לו הרבה תיקנות, אבל אני לא אוהבת לנצח. פשוט צריך להיות מכור לניצוח.

את חושבת שתשני כיוון ותלכי לקלאסי?

לא. כתבתי שירים זה עולמי.

את אוהבת לעשות את זה, לכתוב שירים?

את, אני אוהבת לעשות את זה וגם לתזמר ולכתוב מוסיקה לסרטים. אבל פיתאום הרגשתי צורך להרחיב אופקים: למה שאני לא אדע לכתוב סימפוניות? לפחות מבחינה טכנית. כל מיני קטעים במיסגרת יותר רחבה.

אבל אין לי שום כוונות לשנות כיוון. אני מאמינה שלימודים פותחים את הראש לעוד כיוונים. אולי אז אני אכתוב מוסיקה לתיאטרון, מה שלא עשיתי עד עכשיו.

ואולי הגישה שלי תהיה יותר מעמיקה. כשאנחנו מנתח יצירות של בטהובן ובאך וברטוק, זה מאלץ לחשוב. כל לימודים הם טובים, לי הם טובים. אני לא אומרת שכל אחד צריך ללמוד, יש כישרונות שהם יצירתיים, זה פורץ מהם.

את לומדת טכניקה?

אני לא צריכה בשירים טכניקה תזמורתית קונצרטנטית. בהחלט לא.

אם אני כבר בנייריורק, אז ללמוד. כאן אני לא יכולה, פיתאום זה מצלצל, פיתאום הלהקות הצבאיות — זה נורא מלהיב שחידשו את הלהקות הצבאיות, להקתהנח"ל. הם כליך היו נחמדים בפרימירה, זה ממש חימם את הלב.

אז המורה באמת נתן לי שיעורים, אבל אני אומרת זה יכול לחכות עד ניריורק. ישבתי וכתבתי שתי געומות ללהקה הצבאית ואני מקווה שהם יאהבו את זה.

הם ביקשו ממך?

כן, ואי אפשר לסרב.

אני מבינה שבאת לארץ וכולם עטו עליך.

כן, וזה היה נהדר. תמיד כשחיים בחוץ פוחדים, אולי שכחו אותי. אני לא יודעת שפה שומעים. אני מנותקת שם לגמרי, אמריקה זה רחוק, זה עולם אחר, אני לא ידעתי שמשמיעים את השירים. חברה צילצלו אליי ואמרו לי ונתנו לי חיווקים.

מי שחושב שאדם מפורסם, או אדם שעשה כבר דברים, לא צריך חיווקים. זו טעות. כל אדם צריך חיווקים.

(המשך בעמוד 32)

כל החיים שלך סבבו סביב המוסיקה?

עד היום.

ובבית היו שומעים הרבה מוסיקה?

לא. בכלל לא היה פטיפון, אז לא היו פטיפונים. רק כשהתחתנתי קנינו פטיפון קטן.

היום לילדים יש סטריאו, וזה מובן מאליו. אבל הייתי שומעת רדיו, פופ, קלאסי, כי אבא שלי היה זמר-אופרה.

אז את באה מבית מוסיקאלי?

מאד, אבא שלי מוסיקאי, כנר וזמר-אופרה. הוא נפטר לפני כמה שנים. הייתי מלווה אותו באופרות. המוסיקה הראשונה שלי זו אופרה.

ומוסיקה חסידית, כי גרנו אצל סבתא וסבא, והם היו מאד-מאד רתיים. מצד אחד אופרות בגרמנית — אבא שלי הוא וינאי — ומצד שני מוסיקה חסידית.

אבל הכיאהבתי מוסיקה מזרחית.

איפה נגשית אותה?

אצל עימנואל זמיר בחוגים. בבית-לסין היה חוג, מאות ילדים היו באים עם מחברות והוא היה מלמד את השירים שלו. זו היתה ההשכלה המוסיקאלית שלי בעולם הזמר, עימנואל זמיר. וזה נחרט בי.

כולם ניגנו אז בתוף-מרים ובטמבור. גם אני — בחלילית ובתוף-מרים. הייתי מצויינת בזה. אז היו שרים איצ'קדנה, כל הילדים היו מנגנים על

„אני לא כותבת מילים, כי אין לי כישרון לזה. כתבתי רק פעם אחת, כי הייתי קטנה ורציתי לכתוב מנגינות ולא היו לי כותבים. אז ניסיתי ביחד עם בעלי להדביק על המנגינה הזאת מילים“

החלילית. למי היו אז פסנתרים? חוץ מזה רקדתי ריקודים מיקצועי בגיל 14.

אז זמר-עם זה ברם אצלי אולי מכיתה ג'.

לא חשבת שתלכי לכיוון קלאסי?

אני לא חשבת שאני אהיה בכלל משהו. סתם ניגנתי פסנתר. בהתחלה ניגנתי קלאסי, אחר-כך ניגנתי ג'אז. אהרלה קמינסקי עם אלבט פיאמנטה הקים את מועדון הג'אז, ואז זה היה העניין שלי. הכל התמקד בג'אז, רק זה. אז קניתי תקליטיג'אז והאונתי רק למוסיקתג'אז כרדיו, ולמדתי ג'אז ואימפרוביזציות ואקורדים, זו היתה תקופה.

אחר-כך נסעתי לארצות-הברית ולמדתי באוניברסיטה של לוס-אנג'לס, זו היתה תקופת פופ מאד חזקה. זו היתה תקופה של מוסיקה אלקטרונית. ואחרי זה כתבתי את אבניב, שפה זה היה חדשני. זה היה בעיקבות השלוש שנים

מאד חריג מבחינה אחת — רק מבחינה אחת — שאני לחצתי על ההורים עד הבגרות. אני לחצתי ללמוד. לנגן ולהתאמן. ויתרתי על חברה, ויתרתי על המון דברים מרצוני. בדרך-כלל זה הפוך.

נודע לי מחברים למיקצוע, שכולם אומרים תודה לאמא שהכריחה אותם. אותי לא הכריחו, להיפך, אמא שלי היתה אומרת: „תשחקי קצת עם ילדים, תנוחי קצת, תלכי לטייל, בואי לים.“ אמרתי: „לא, אני רוצה לנגן, אני רוצה ללמוד!“ כבר מן ההתחלה.

היה לכם פסנתר בבית?

היה לשכנים פסנתר והייתי מכריחה את אמא שלי המיסכנה לשבת לידי לתקן גרביים. את ממש מעלה בי וזכרונות, אז היו מתקנים גרביים.

לא היו זורקים. ואמא שלי לא במיוחד מוסיקאית, והיא היתה צריכה לשבת שעות לשמוע את התרגילים. הייתי מוכרחה מישו שיאיון לי. סער נפשי, כנראה. הייתי מנגנת שעות, שבע שעות ביום.

את בת יחידה?

לא. יש לי אח קיבוצניק באפיקים.

והוא גם מוסיקאלי?

הוא מאד מוסיקאלי. גיליתי את זה רק לאחרונה, כי כל הטיפוח שלי על-ידי המיפחה קצת הדחיק אותו. חבל שהוא לא למד מוסיקה, אפילו לא ידענו שהוא מוסיקאלי.

לפני שנתיים-שלוש ראיתי שהוא מאזין ושר טוב ואוהב לשיר ותפסתי אותו לפני שבוע, כשהייתי באפיקים, מקשיב לבטהובן ולבאך. קיבלתי שוק. קניתי לו קסטת של סימפוניות של בטהובן. האח שלי הקטן, שבכלל לא ראיתי שהוא מוסיקאלי — כי כשמישהו מצטיין, אז מטפחים אותו, ולפעמים הילד השני יוצא מקר פה.

ההורים שמחו שאת ילדה כזו?

הם היו גאים. עד היום. הם עודדו אותי לאורך כל הדרך. וזה הכיחשוב בחיים של ילד — כשמעודדים אותו. זה קובע את העתיד שלו.

אני משתדלת לעודד את הילדים שלי, לאיר דווקא בתחום מסויים. אבל לעודד אותם שהם חיוביים, שהם טובים. כי יש המון מוכשרים למוסיקה שלא מעודדים אותם, ואין להם ביטחון לאורך הדרך שהם מצליחים.

אז היית ילדה שונה, מחוץ לחברה?

כן.

זה לא הפריע לך?

אולי זה הפריע לי, אני כליך השתנית. למה את שואלת את זה? זו שאלה שאף אחד לא שאל אותי בחיים.

כי ילדים כאלה הם בדרך כלל משונים, מוזרים.

לא הייתי משונה, אבל הייתי ילדה בודדה, מרצון. מעניין שהילד שלי אותו דבר. התייעצתי ושאלתי אם זה חיקוי או גנים, והרוב אמרו לי שזה גנים, שנולדים ככה. גם הוא בתוך עצמו, בעולם שלו.

זאת אומרת שלא היית חברותית, לא היית בתנועת-נוער?

הייתי בשתי תנועות אפילו, בתנועה המאוחדת ובצופים. אבל לא הייתי חברותית, לא היו לי חברים וחברות. לא ימיהולדת, לא כלום. לא רציתי. הייתי בתוך עצמי, אהבתי לקרוא המון ספרים, קראתי ספרים וניגנתי כל הזמן פסנתר. אחר-כך למדתי מוסיקה. אהבתי את זה מאד.

היית בלהקת הנח"ל?
לא. הייתי בלהקת שיריון. אבל כתבתי מנגינה והיכרתי איכשהו את עודד קוטלר. אמרו לי שהוא אדם מאד נחמד ולא פוחד לעודד מתחילים. שעוד לא עשו את זה. כי המון אנשים אין להם אומץ לקחת משהו חדש. אז הוא שמע את המנגינה, זה היה בהקאמרי, וככה נורא התרגשתי — הוא היה מפקד של איזושהי להקה. הוא הקשיב באמר: „את יודעת, זו מנגינה מאד נחמדה, אני אנסה לשרך לה מילים.“ ואז הוא פנה לרדיו מנסו, ויצא שיר לחיילת. איזה שיר עליו ומצחיק. וזה השיר הראשון שלי שהתפרסם. לא שכתבתי ועד היום אני זוכרת את זה לעודד קוטלר שהוא עודד אותי. סתם כדאדם, שמע מנגינה, אמר „איזה יופי“ — וככה זה התחיל.

התרגשת?
כן, אבל גם היום אני נורא מתרגשת.

זה גורם לך לעודד צעירים יותר?
לעודד, אבל במידה.

סוגים אלייך הרבה לעזרה?
בעיקר תמלילים. היום זה הולך אחרת —

עד לפני כמה שנים היו באים אליי זמרים והייתי שומעת את כולם. המון באים אליי. לא רק בשביל העידוד, גם לשמוע את דעתי, להקשיב. באים אליי זמרים עם הורים, אם כדאי להמשיך, לא דווקא צעירים, רוצים לדעת אם להמשיך באקדמיה. עכשיו לא כולם כליך מוכשרים. כשאני רואה שזה גאון, אני אומרת שמוכרחים להקריש לזה. זו אחריית.

יש כאלה בחורות ששרות מאד יפה, מוסיקאית, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

ליות, אבל אני אומרת לאמא שכדאי שתלמד גם מיקצוע. כי אתה רואה כבר מישוה שפורץ, אתה מרגיש את זה אחרי הרבה שנות נסיון, אתה מרגיש מישוה שזה יוקר בו, או כאלה שכדאי

הירש עם אילנית בעבודה

„הילדים שלי מנגנים. אני לא דוחפת“

לפני כל שיר רע לי מאוד

(המשך מעמוד 31)

את חסרתי ביטחון ביחס למוקצויות שלך וביחס לאי-כוונות שלך?

אני לא מרבת על משהו שאני רחוקה שהוא טוב, אבל כשאנשים אחרים את השירים וזקוקים לזה, אז אתה צריך לדעת מזה, צריך להיות פירכאק בין המאזינים לביןך. אתה לא יכול לשבת שם ולשלוט דברים. זה קשר עם קהל, לא? כך נראה לי. כל יוצר צריך חיזוקים מהקהל. חוץ מזה, שזה חוסר-ביטחון. ואתה רוצה ליצור קשר. אני כבר הופעת עם קהל בשנים האחרונות.

כשאת שרה?

לא. אני לא אוהבת לשיר.

למה?

אני לא יודעת. אני אוהבת לכתוב מוסיקה ולנגן פסנתר. אני לא אוהבת לשיר.

אבל כשאת עובדת עם הזמרים, את שרה להם?

כן, אבל זו עבודה, זה לא מאהבת השירה. אני מראה להם.

זה לא מפני שאת מתביישת?

לא. אני פשוט לא אוהבת את זה. לא כל אחד אוהב לשיר, אני לא אוהבת לשבת ולשיר, אין לי זה. אני אוהבת להאזין איך אחרים שרים.

את שומעת כל הזמן מר-סיקה?

לא. כל היום יש לי מוסיקה בראש. כשאני עובדת, אני צריכה הרבה שקט. כשאני מבשלת, אני לא שומעת מוסיקה. כי אני לא יכולה להתרכז בשני דברים בעת ובעונה אחת. אני יכולה לעשות דבר אחד, אחרת הכל מתבלבל לי. אני לא כזאת שבטלפון, והילדה שם, והכלב שם נובח, יש כאלה סטריי-אופונים. בעלי כזה, יכול לעשות טוב ארבעה דברים בעת ובעונה אחת. זאת תכונה. אני יכולה לעשות רק דבר אחד, כי אחרת הריכוז שלי מתפצל. אני צריכה ריכוז מירבי לדבר אחד.

נחנית בניו-יורק?

מאוד, בעיקר מבחינת המוסיקה. זו עיר מסעירה. הייתי רק 10 חודשים ועברתי המון שינויים. ומאוד קשה לי להתגלגל לשינויים. שלושה-ארבעה חודשים עד שהרגשתי נוח. הרגשתי ניכור, למרות שאני עם חברים יש-ראלים. הרגשתי שזו עיר זרה ומנוכרת, הרבה רעש, וקשה לי ברעש, קשה לי פיסית.

אומרים שמי שכותב פזמונים הוא פחות נחשב ממי שמתעסק במוסיקה קלאסית. יש זילזול במו שכותב לאי-רוויזיון, למשל.

אני לא יודעת. לי יש רקע במוסיקה קלאסית והשכלה בליכר רחבה. ולמרותי באוניברסיטאות בארצות-הברית. המון חברים שאלו אותי מה אני צריכה קומפוזיציה אם אני כותבת שירים.

לא לכולם יש השכלה רחבה, אז אני לא מרגישה שמזלזלים. יש לי קשר פה עם מוסיקאים קלאסיים. עם המורים שלי, ואני מרגישה כבוד הרדי, אני מכבדת את מה שהם עושים. אני לא חשה בזה לגביי. אבל יכול להיות שיש כאלה שחושבים שזה נחות.

והאירוויזיון?

אירוויזיון זה סיפור אחר מאשר לכתוב שירים. זו מין תחרות כזאת, מין הצגה כזאת. אבל מי מתייחס לזה ברצינות? אף אחד.

המון אנשים מתייחסים לזה ברצינות, גם הזמרים המתחרים.

זמרים זה משהו אחר, אני מוסיקאית.

אבל גם את לוקחת חלק בעניין הזה.

זה שעשוע, לא? יש לי חושי-הומור. זה שעשוע גם כשאת זוכה?

כן. הוכיח לא עשתה לי משהו במיוחד.

והכסף?

עד שהוא הגיע לקח המון זמן. את

הדברים האלה לא עושים למשהו. זה היה נחמד, זה היה שעשוע. כמו התוכנית טלוויזיה עם שרה'לה שרון, אז אני לא יודעת אם זה עשה לי משהו, זה היה חלק מהעבודה. עושה לי משהו כשאני כותבת מנגינה. מיגש חי עם קהל עושה לי משהו.

בטלוויזיה זה לא טיבעי. עושה לי לכתוב מנגינה, ואז אני מאושרת, לימים. אמרו לי שאני נשמעת מאושרת, אז אמרתי שיצא לי חמש מנגינות, את יודעת מה זה? לפעמים חודשים לא יוצא!

את מרגישה הקלה אחרי שאת כותבת מנגינה?

אושר, קלילות, קלות. לא הקלה. אני מרגישה שאני מרחפת. אני מרגישה שהצדקתי את קיומי. עשיתי משהו, מכלום יצא משהו.

את לא פוחדת שיום אחד זה ייפסק?

לא. אני עצובה שזה יפסק, אני לא פוחדת, אלא עצובה. הרי זה נפסק יום אחד.

למה?

ככה. בגיל מבוגר מאוד כבר לא לכל אחד יש הרבה מה להגיד. להרבה יוצרים יש פחות ופחות מה להגיד, זה מה שעצוב. שטח-הפופ הוא דבר מאוד עכשווי. אני לא מכירה אף זקן שכותב

הירש בחדרי-העבודה
"זה כבר חלק מהחיים"

בסיגנון של טוקינג הדס. אבל גם את לא כותבת בי-סיגנון שלהם.

אבל אני מקשיבה. אני כותבת בי-סיגנון שלי אבל אני מקשיבה, חוץ משירים ישראלים — שזה מה שאנחנו זה מה שיש — אני מקשיבה המון למה שכל העולם מקשיב. אני לא מנותקת מהעולם. אני מקשיבה למור-סיקת-פופ כל יום כמה שעות עם הילדים, זה חלק מהחיים. זה חלק מהי-תרבות של החיים. ומוסיקה בארצות-הברית, ובכל העולם, לדעתי, זה חלק מהחיים. לכל מקום שאתה נכנס, לחנות, או אפילו לאוטובוס, יש לך מוסיקה. בכל מקום הרדיו פתוח ואתה חי את זה. אז גם אני חיה את זה וזה גם מעניין אותי, זה המיקצוע שלי.

אני קונה תקליטים, אני מקשיבה, מעניין אותי מה הולך, להיות בעניי-נים. אני רואה להקה טובה, אני מתלי-הבת, אני קונה את התקליט, כמו כולם.

אז את חושבת שבשי-תהיי יותר מבוגרת זה לא יהיה לך?

אם אני אוהב את זה, אז כן יהיה לי. אם עוד יעניין אותי, אין סיבה שלא. אבל אני לא יודעת מה יהיה. מלחין פופ בן 65?

את רואה את עצמך מלי-חינת-סוס?

מלחינה של שירים, כותבת שירים.

זה פוס?

זה לא רק פופ.

איזה שיר שלך את הכי-אוהבת?

תעצרי את הטייפ, חבל על הסרט, תני לי לחשוב, זה יקח לי זמן.

פתרון תשבצופן 2501

מאונך:

- אומרים שגלה את סוד הבעילה
- זה שחי אצלנו בדלות, בצרפת
- לעשיר ייחשב
- מגעיל כמו עכבר
- ישמור על הסדר והתמורה
- תראה לעין
- זה שדוחף ודורס, נכשל ב-כתיבה
- יחפה בקבוצ
- הוא ארצנו, מולדתנו, חמה כמו תנור
- בחורף יוריד גשם (איוב ל"ז)
- מקום כמו הר נבו
- מבט אל רקוד ביוון
- יש חתיכת נוף ברחוב
- ציפיה לדורון
- התעמלות בחלל ריק
- אדוני אלהים
- בקוטב הצפוני
- למטה ולמעלה
- סגר עניין וחזר לחוץ

9. אומרים שגלה את סוד הבעילה
10. הצעיר סובל מהרטרו
11. האנשים הראשונים על הירח יצאו ברקוד
12. משחק הטרוסכסואלי?
13. מת לקפוז מסירה-סירים, ישר אל סירה-בשר
14. מה ענה דלפון כששאל מה המצב?
15. הר"ר לא שואף להיות טבח
16. המלמד המהולל תמיר אלגנטי
17. יש ערך סגולי ללוטו
18. קוף ובן-אדם כעננים
19. גמ חביב וגם אביב
20. חלק ישן עבר ובטל מן העולם
21. זה המקום בו חיים משה ר' שרה'לה שרון יסכימו ביניהם
22. "תודה בבקשה!" אמרו לדג
23. עברו בחלק מן הרוביקון
24. נאלצו להשתמש בשכפ"ץ, ל-צערם הרב

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף

03-227117/8

"אני אניף אותך כמו טיל" אמר השופט לעורכי-דין

מרקליט לוינגר
אם לא תפסיק לדבר...

עבודתו, ולאט לאט שילמה ירדנה כי 16 אלף דולר, מבלי שקיבלה דבר בתמורה. כאשר אחיה הפצוע חזר ארצה מניו-יורק, התביעה ירדנה לספר לו על הבלש ששכרה, והמשיכה לשלם כסף ללא תוצאות.

ביולי השנה נתן בנה של רנזה, משה שוורץ, אישור לירדנה כי היא איננה חייבת לו כספים נוספים. הוא הוצג על ידי רנזה כאחד משני הבלשים שנשלחו לחפש את השודדים. אולם גם אחרי קבלת אישור זה המשיכה רנזה לדרוש כסף, וטענה כי שותפו של בנה מאיים, שובר עציצים, ומבקש את הכסף שירדנה חייבת לו עדיין.

כאשר ראתה ירדנה שאין סוף לפרשה, פנתה לעורכי-הדין לוינגר וביקשה ממנו להגיש תביעה נגד רנזה, להחזיר כל הכסף ששילמה לה.

המישטרה חוזרת

במיסגרת תביעה זו הגיש עורך-הדין לוינגר גם בקשה לאסור את יציאתה של רנזה מהארץ. התקרית עם השופט אלוני קרתה יום אחד בלבד לפני שהמישטרה עצרה את רנזה בחשד לעבירות של מירמה, אחרי רוחה נעצרה לשלושה ימים על ידי השופט דבורה ברלינר, ואחרי-כך שוחררה. עורך-הדין לוינגר טוען כי כל מה שאמר בדבר המיממה של רנזה לפני השופט אלוני נטען למחרת על ידי המישטרה, בבקשה לעצור את רנזה. אלוני, כשופט, מנע מלהתראיין או מלהגיב לעיתונות, ולכן ימסר בוודאי את תגובתו על הפרשה ישר לשיר המישפטים.

● **חוזרים לשאלה הראשונית:** איך בדאדם סיתאום מת-חיל לבתוב שיר? זה צריך לצאת יש מאין.

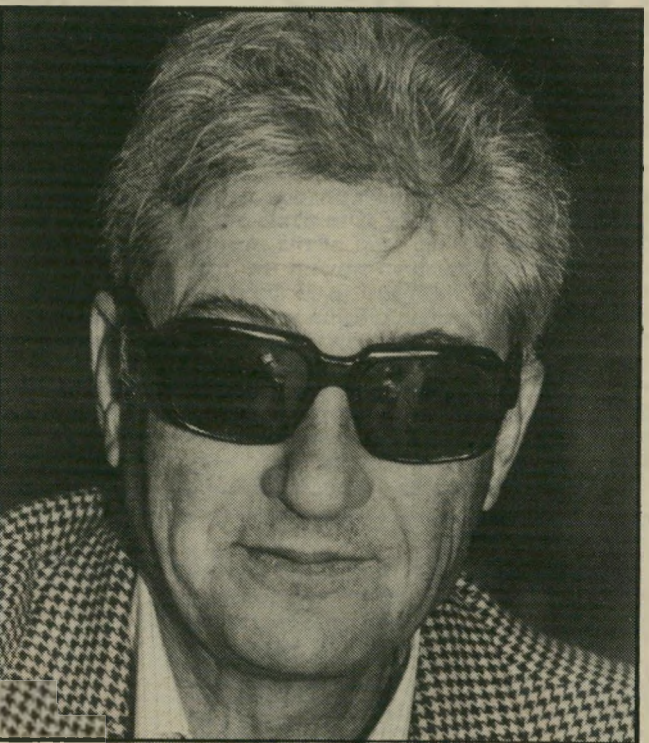
● **את מכריחה את עצמך להיכנס למצברוח?** אני לא מכריחה, יש תקופות שאני רוצה, לא מוכרחים.

הנה, המנגינה הראשונה שכתבת, פרח הלילך: בזה אני גאה, כי יצא לי דבר שלם מבנה ראשונה. אני התחלתי ישר ממשו פשוט ושלם. אני לא מבינה איך אחרים כותבים, זה עולם מסתורי גם בשבילי. אני שומעת בטהובן ומשתגעת איך הוא כתב את זה, מה היה לו בראש, מי יודע? איזה סערות, מה עבר עליו. כל אחד וזו אחרת.

לסיעון כי הנתבעת היא רמאית. אך גם על אנשים מיושבים ומכובדים מעורכים ושושפטים. בשכוע שעבר, כאשר החום היה בעיצומו, הופיע

עורך דיין על טיל

עורך-הדין מרדכי לוינגר לפני השופט המחוזי שאל אלוני, בבית-הדין השופט בתל-אביב. כתב עורך-הדין לוינגר עורך-הדין ביקש מהשופט להאריך

שופט מחוזי אלוני
יד פתוחה, אצבע שניה קדימה

צריכו-יציאה מהארץ, שניתן נגד אשה שנתבעה להחזיר 16 אלף דולר, שהוציאה במירמה מלקוחות של עורך-הדין לוינגר. כאשר הדגיש לוינגר את מעשי המירמה של האשה, הפסיק, לדבריו, השופט את סיעונו, הרים את ידו כשהיא פתוחה, והצביע באצבעו השניה לעבר עורך-הדין. השופט צעק עליו: "אם לא תפסיק לדבר, אניף אותך כמו טיל!" נדהמתי מהתנהגותו האלימה של השופט אלוני... היתה לי הצדקה

ההתמרדות, אז כל דבר זה איחס. הוא מתעניין בגאון, אז הכל איחס חוץ מגאון. גם אני חושבת שגאון זה אולי המוסיקה הכי מעניינת שיש, אבל יש עוד דברים.

● **את לא חושבת שהם גאים בך?** אני מקווה. רוב הילדים גאים בהר רים שלהם.

● **הם גאים שאת מפורסמת?** אף פעם לא מדברים אצלי על זה. ● **כששומעים שיר שלך בירדני, לא מדברים על זה?** לא, אף פעם לא. אני כבר כותבת המון שנים, אז זה כבר חלק מהחיים. זה בכלל לא משנה מיוחד. כששאלו את הילדה שלי בבית-ספר מה אמא עושה, אז היא כתבה: מנקה מבשלת. נכון

● **אין לך בראש איזה שיר את הכי אוהבת?** לא. אני לא אניף לך הכי, אבל אני במיוחד אוהבת את בוא בשלום. ● **לקח לך זמן לחשוב, כי לא חשבת על זה אף פעם?** לא, כי אין אחד שאני הכי-אוהבת. היום יש לי הרגשה מיוחדת לשיר הזה, אבל מחרתיים זה יכול להיות שיר אחר שאני ארגיש לגביו הכי-כי. זה דבר דינאמי, אצלי דברים הם לא קבועים. דברים משתנים, גם השקפות-עולם. אני לא נעולה על שום דבר. ● **קורה לפעמים שאת שר מעת שיר שלך והוא לא נראה לך?**

לא שהוא נראה לי לא מוצלח, אבל נראה משונה שאני עשיתי את הדבר הזה. לא שהוא רע או טוב, אלא שזה זר לי. כמו איזה חבר או איוו חברה או אהבה, אני אומרת: "זה מה שאהבתי פעם? זו אני?" כל מיני דברים שעשיתי נראים לי זרים.

● **יש כאלה שאת לא מכירה אותם?**

לא, מה פיתאום? אני מכירה כל תו שכתבתי וכל תו לתימור שכתבתי — וכתבתי מאות תימונים לתימונות גדולה. את הדברים שלי אני זוכרת מצויין. אין דברים שאני מתביישת ש'עשיתי אותם, אבל יש דברים שאני ביקורתית לגביהם. וחוז' מזה, תמיד עושים שגיאות. אני לא נבהלת מזה ואני לא מתכחשת.

● **כמה שירים כתבת?**

כמה מאות.

● **לכולם יש מילים?**

כן.

● **זה חשוב למלחין שידעו שהוא כתב את המוסיקה?**

לדעתי לא, זה מין אגרטרים.

● **אבל זה חלק מכל המי-שחק הזה, לא?**

זה לא ישנה אם יידעו שזו אני או לא.

● **זה לא חשוב לך?**

עובדה שהוצאתי ספר, אבל זה לא צריך להיות חשוב, חשוב שיאהבו את המנגינות, את המוסיקה.

● **אבל לא חשוב לך שיאהבו מנגינה שיוודעים שהיא שלך?**

זה נעים לי, אבל במיקצוע תמיד יודעים. אולי זה כן חשוב למלחין, זה נתן לו חיזוקים, זה מעודד אותו, אחרת למה אנחנו מוציאים ספרים? זה אגרטרים.

יורם טהרלב אמר לי שכל כתיבה זה אגרטרים, כל סוג של כתיבה זה חשיפה, אז זה צד נוסף ואני לא יודעת אם הוא הכרחי למלחין. חשוב שיאהבו את המנגינות ושהומרים יאהבו לשיר את זה ושנאשים יאהבו להאזין לזה, זה הכי חשוב.

● **אבל זה לא מעליב אותך בשלא יודעים ששיר מסוים הוא שלך? או כשאומרים ש'הוא של מישהו אחר?**

לא. אין בזה עלבון כשמישהו לא יודע, אני גם לא יודעת מה שכל אחד אחר כתב. יש המון דברים שאני לא יודעת.

● **את רוצה שהילדים שלך יהיו מוסיקאים?**

שניה מנגנים.

● **זה מעצמם, או שאת רחפת אותם?**

זה מעצמם. נופים בי שאני לא כסדר, שצריך לעודד. אני מעודדת אותם שהם טובים, אבל אני יכולה לדחוף, כי זה נגר האופי שלי. לפעמים אולי הייתי רוצה להיות קצת יותר האמא המעודדת. אני לא יודעת אם זה דבר טוב. כשהילדה משמיעה לי, אני אומרת לה אם זה טוב או לא, וכשהם מביעים רצון לעשות משהו או ללמוד משהו חדש, אני מעודדת.

● **זה שימח אותך בשעה באו ואמרו לך שהם רוצים ל'נגן'?**

הם התחננו, הילד התחנן כמה שנים.

● **זה שימח אותך?** אני מרוצה, אם הוא יגיד שהוא רוצה ללמוד מחשב, זה ישמח אותי באותה מידה. אין לי הערפה לתחום העולם הזה 2505

חרים
בניחין

מזל החודש:

בתולה

חצי אדם,

חצי סוס -

בין אדמה ואש

11 כוכבים מוזכרים בחלום יוסף. בספר הראשית. אחד עשר כוכביא' בהגדה של פסח. נשאלת השאלה: מדוע דובר על אחד עשר כוכבי-לכת. כשבזמן העתיק היו מורכבים רק שיבעה כוכבי-לכת? יתכן שבכל זאת ידעו יותר ממה שאנחנו חושבים שהם ידעו, או אפילו ידעו יותר מאיתנו.

כוכב שבתאי היה השביעי והאחרון במרכת. מאז המהפכה הצרפתית התגלו כוכבים נוספים - אוראנוס, נפטון ופלוטו. עד אז, רוב המזלות נאלצו, להתחלק בכוכבים השליטים - לכל מזל, הכוכב המאמין אותו. אם כך, מתבקש שיהיו 12 כוכבים ל-12 מזלות. שבתאי נחשב כשליט מזל גדי ודלי. יופיטר - כשליט קשת ודגים. מרס שלט בטלה ובעקרב.

אחרי גילויים של הכוכבים החוץ-סטרנניים נמצאו המזלות שאופייים מזכיר את אופי הכוכב. כך אוראנוס הוכר כשליט מזל דלי. נפטון כשליט דגים ופלוטו כשליט עקרב.

עדיין נשארו שני כוכבים - ונוס ומרקורי - השולטים כל אחד על שני מזלות. כלומר: ונוס שליט מאזניים ושור, ומרקורי שליט תאומים ובתולה.

לא מזמן נכתב כאן על כוכב נוסף, בשם בכחוס, שאומנם עדיין לא נראה, אבל האסטרונומים טוענים שהוא נמצא מאחורי כוכב פלוטו. כבר עכשיו מייחסים את התכונות שהוא מאמין למזל שור.

המזל האחרון, שעדיין נאלץ להסתפק בכוכב השייך למזל אחר, הוא מזל בתולה. מרקורי הוא שליט תאומים, הוא כוכב אוורירי ותכונותיו מתאימות יותר לתאור מים מאשר לבתולה. כשליט מזל בתולה, יש לעצום עינים ולהתעלם מתכונות אחדות שבפירוש אינן מתאימות למזל זה.

מי שמכיר את בני מזל בתולה יודע שזהו מזל צנוע, המסתפק במועט. אבל כנראה שהפעם סוף-סוף נמצא גם למזל זה כוכב שליט, המתייחס למזל זה בלבד, ולא לשום מזל אחר.

בשנת 1978 התגלה כוכב-לכת חדש. הוא נמצא בין שבתאי לאוראנוס. כוכב זה נקרא כירון. נקבע שכוכב כירון הוא הכוכב השולט במזל בתולה. מכיוון שהכוכב מוכר לנו רק שבע שנים, עדיין אין די נסיון וידע כדי להגדיר בדיוק מהו תכונותיו והשפעותיו על בני בתולה. המזלות האחרים והאירועים שהתרחשו ויתרחשו בעולם. במיתולוגיה היוונית כירון הוא בנו של כורנוס, המוכר לנו בשם סטורן או שבתאי. ההורה השני של כירון הוא זיאוס. שליט האלים, המוכר כיופיטר או כוכב-צדק.

כוכב יופיטר הוא שליט מזל קשת ויסודו אש. שבתאי הוא שליט גדי ויסודו אדמה. מיוזג זה של אדמה ואש יוצר טיפוס מעניין. דמותו של כירון במיתולוגיה שייכת לקנטאורים, שחציים סוס וחציים אדם. הקנטאורים היו מוכרים כציידיים מעולים. שאינם מקבלים אליהם עול. אחריות, מישמעת או מיסגרת. אלה יצורים השור אמים לחופש ולעצמאות. אופיים מזכיר את אופיו של מזל קשת.

יוצא-דופן מבין הקנטאורים הוא כירון. הוא מוכר בטוב-ליבו וברצונו לעזור לזולת. כירון היה מצוי ברי-הרפואה, ולא היה יצור חולה ביקום שנוקם לעזרתו ולא קיבל אותה. הוא היה רופא לאדם, לחיה ואפילו

במקום שבו אתם עובדים עומדים לחול כמה שינויים חשובים. השבוע הקרוב יהיה מבלבל, חילופי תפקידים ואישים יגרמו הת-מזמרים מצידכם והר-גשה שנעשה לכם אי-צדק. הטיב ביותר יהיה להימנע מלהתערב או להמריד עובדים אח-רים. תוך זמן קצר ית-ברר שהשינוי הוא ל-טובה. ה-8 בחודש הוא יום חשוב במיוחד, ב-יתחום הרומנטי תוכלו ליהנות מהצלחות. אם תתמידו, בעיקר מה-6 בחודש ואילך.

השבוע תצטרכו להיות זהירים בכל מה שקשור לבני-מישפחה אחרים. אתם נוטים להסתבך, להאשים ול-התחרט לאחר מכן. מישוה מבני המישפחה עלול להיות בסכנת בימים ה-7 או ה-8 בחודש. נסו למנוע כל הסתכנות מיותרת. ה-5 בחודש לא יהיה קל, אתם לא תרגישו טוב וכדאי שתשדלנו לנח באותו יום. ה-9 וה-10 בחודש יהיו נעימים, כדאי לקבוע שיחות, מנישות או נסיעות בתפקיד לאותם הימים.

אתם נתונים להתלבטויות בקשר למקום העבודה. מעמיסים עליכם אחריות כבדה. מלבד התפקידים הרג-לים שעליכם למלא, מטילים עליכם להתע-כל בנושאים שבדרך-כלל אינם מעניינים אתכם והם לא בתחום שלכם. תצטרכו להע-מיד את הממונים עלי-כם במקומם. ה-4 וה-5 בחודש יהיו מעניינים ומתישים. מה-6 יהיה הרבה יותר נוח. בתחום הרומנטי צפויה מגישה משמחת בין ה-2 וה-8 בחודש.

מהשבוע תוכלו להיות יותר רגועים בכל מה שקשור לתחום המיקצועי. פרויקטים שבהם הייתם עסוקים עולים עכשיו על פסים יותר בטוחים ויציבים. הכיוון הוא טוב וגם ההצלחה תאיר לכם-פנים. בשטח הכספי אפשר סוף-סוף לבצע כל רעיון שעולה בדעתכם. תוכלו לעשות זאת בשותפות או באופן עצמאי, ותוך זמן קצר תתחילו ליהנות מהרוו-חם. ה-9 וה-10 בחודש מבטיחים הצלחה, בעיקר עם בני המזלות אריה, גדי ודגים.

התחום הכלכלי מאוד רגיש בימים הקר-בים. תצטרכו להקדיש שלא לעבור על החוק, כי כל חריגה קטנה תעלה לכם ביקור. בשטח הרומנטי אתם מאוד מושכים, ומים ליום הזפתכם משת-פרת ומעוררת תש-מת-לב. שימו לב לבני המזלות טלה, דלי ות-אומים. ה-4 וה-5 בחו-דש אינם נעימים, ב-יחוד בכל הקשור לית-סים בעבודה - נסו לא להסתכסך ולא ל-העיר, עדיף לדרווח זאת ל-6 או ל-8 בחודש.

ה-6 עד ה-8 בחודש יהיו מתוחים מאוד. אל תתכננו נסיעה, ביקור או כל דבר החורג מהשיגרה. הנטיה להת-פזר, להתעצבן ולדאוג לדברים העלא נכונים כמעט מסכנת אתכם באותם ימים. ה-9 וה-10 בחודש יהיו הרבה יותר נעימים. ידידים מהעבר הרחוק יפתיעו אתכם בביקור. וההרג-שה הכללית תהיה נשים בה יותר טובה. נשים בנות בתולה: ה-9 וה-10 מתאימים לקניות מרוכזות וחשכוניות, הקדישו תשומת-לב.

גילוי של כוכב-לכת חדש תמיד מסמל תחילתה של תקופה, כך קרה כשגילו את אוראנוס, נפטון ופלוטו. יש הסבורים שגילוי של כוכב כירון מרמז על תחילתה של תקופה שבה הרפואה תעבור מהפך. הרפואה הטיבעית, הבלתי-שיגריתית, תעלה ותצמח, ויתן שברבות הימים תימצא דרך נכונה ומזיקה פחות, התרופות המסממות, המשכיחות כאב אך לא מרפאות את המחלה. מקובלות היום, זאת בהשפעת כוכב נפטון. שליט מזל דגים, הקוטבי למזל בתולה. כנראה שכירון יפתח תקופה שבה הגישה תהיה שונה והרפואה אכן תועיל, מבלי לגרום נזק.

לאלים עצמם, הוא הכיר את כל צימחי-המרפא, ובעזרתם ריפא את כל החולים. מזל בתולה מייצג את הבית ה-6 בגלגל המזלות. בית זה קשור בבריאות ועבודה. אלה שתי התכונות העיקריות המאפיינות את המזל. כל מי שמכיר את מזל בתולה יודע, שאחד הנושאים הרגשים והחשובים להם הוא נושא הבריאות. רבים מבני המזל נוטים לצימחונות, טיבעונות ולרפואה האל-טרנטיבית. זמן רב מקדיש בן-המזל לשי-טות ריפוי בלתי-מקובלות, לדיאטות ול-סיגנון חיים טיבעי ובריא יותר. כירון, שכל רצונו היה לעזור לאחרים, משקף את אישיותם ואופיים של בני-בתולה.

התחום הכספי רגיש מאוד בימים אלה, יש נטיה לצאת ולקנות בלי למסור לעצמכם דין וחשבון, הימנעו מלהת-חייב, לתחום או להר-צא, בעיקר ב-6 וב-8 בחודש. ה-9 וה-10 מצ-ביעים על אפשרות ל-חידוש קשרים שנפסקו. יש סיכוי להכיר אנשים שיהיו מאוד חשובים ב-שבועות הקרובים. רומן חדש עומד להתפתח, קיים אישהו קשר בינו לבין נסיעה קרובה לארץ אחרת. בתחום המיקצועי תוכלו להרגיש יותר בטוחים.

ה-4 וה-5 בחודש אינם טובים, בעיקר בגלל בעיות במקום העבודה. אלה שבועים בתפקיד סמכותי על-לים להסתבך באשמתו של מישוה אחר. אל תמהרו לתת כסוי - יאשימו אתכם ותתקשו לצאת מהתיסבוכת. ה-6 עד ה-8 בחודש יותר טובים, בשטח הרומנטי סלפון מפתיעה או מ-מגישה עם אדם שעמו רציתם להתראות מזמן. ב-9 וב-10 תתעסקו בבעיות בריאותיות, אך הכל יסתדר בטוב.

נסיעות שאתם מתכננים ל-4 או ל-5 בחודש עלולות לאכזב. צפויות תקלות וצרות מכל מיני כיוונים שאותם קשה לשער מראש. ה-6 וה-7 מתאימים לבילוי בבית - צפו לאורחים שיוסיפו גיוון והנאה, לכן לא רצוי להתרוצץ ולחפש חברה - חסיכוי שתמצאו מה שאתם מבקשים הוא קלוש. בתחום העבודה להמ-תין להחלטות של אני שים שעימם אתם עובדים. ה-9 וה-10 בחודש מבטיחים לכם הנאה בתחום הרומנטי.

אתם מאוד עייפים מדוכאים, ומרגישים בדידות וחוסר-מרץ. זה לא הזמן לבילויים חברתיים. עדיף להיש-אר לבד ולעשות את חשבון-הנפש או הסי-כום של השנה האח-רונה. תצטרכו להתכנן את עתידכם בעצמכם. התייעצות עם אנשים מבלבלת ואינה מובילה לשום מקום. ה-4 וה-5 בחודש אינם מתאימים לביקורים מישפחתיים, אין ספק שיפרוץ סיכסוך ביניכם לבין קר-בים. בשטח הרומנטי אתם מבוקשים.

אתם מוצאים את עצמכם לפתע במרכז החברה שבה אתם עובדים או לומדים. בדרך כלל לא נוח לכם לשמש מרכז, ובודאי לא ל-היחשף לעיניים רבות מדי. ה-4 וה-5 בחודש אינם נוחים, בעיקר לאלה מבניכם שיח-סיהם אם בניהוג הת-רערו בחודשים ה-4 אחרונים. אנשי-עסקים יוכלו לנצל את ה-8 בחודש לביצוע עיסקה חשובה. ה-9 וה-10 בחודש יהיו נעימים מה-בחינה הרומנטית בעיקר עקב ידיעה מחו-ל.

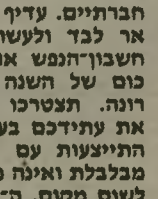
בתחום המיקצועי אינכם מרגישים נוח. צפויים שינויים שיבואו כהפתעה מוחלטת. תצטרכו להסתגל לשי-נויים במהירות, כדי ש-לא לפגור אחרי מה שקו-רה. אתם מרגישים שה-תנאים החדשים מגבי-לים אתכם, אבל עדיין אי-אפשר יהיה להש-תחרר מהמצב. מנישות עם אנשים חדשים ו-חדשניים עשויות לשפר עתידכם, אלא שטוב יהיה לשמור זאת בסוד. ב-9 וב-10 בחודש אתם עלולים לסבול מבועיה בריאותיות.

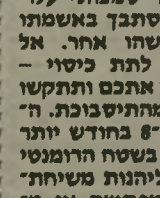
גדי
21 בדצמבר -
19 בינואר

סרטן
21 ביוני -
20 ביולי

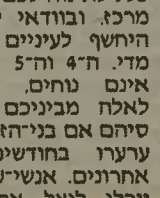
טלה
21 במרץ -
20 באפריל

אריה
21 ביולי -
20 באוגוסט

תאומים
21 בספטמבר -
20 באוקטובר

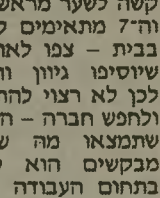
עקרב
22 באוקטובר -
22 בנובמבר

דגים
19 בדצמבר -
20 בינואר

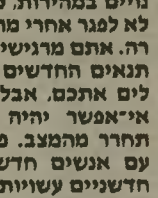
בית סוס
19 בינואר -
20 בפברואר

חורף
21 בינואר -
20 בפברואר

דגים
19 בפברואר -
20 במרץ

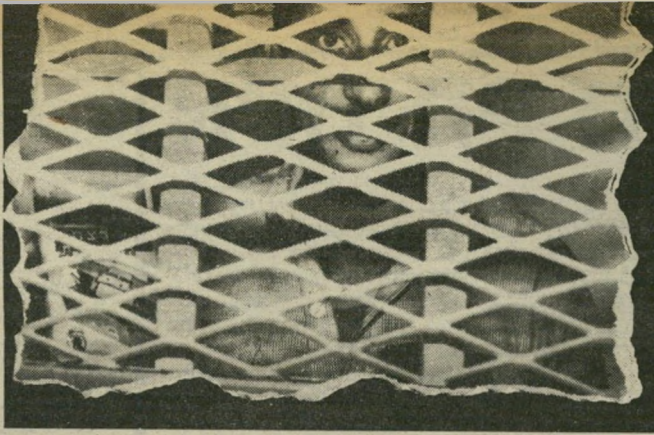

אריה
21 במרץ -
20 באפריל

מישפט רצח, בו נאשם אלכסנדר ווייאן כי רצח את שכנו בירה על רקע סיכסוך שכנים בלתי ברור, לא זכה בסיקור עיתונאי נרחב. הסיבה לכך היתה פשוטה: לא היה במישפט זה עניין מיוחד. עבירות כאלה שכיחות למדי, ואם אין עובדות דרמטיות מיוחדות, או רקע רומנטי, מקרישים להם העיתונים שורות ספורות בכרוניקה היומית.

כתבת העולם הזה נכחה בכמה משיבויות המישפט, ומצאה עניין מיוחד באישיות של הנאשם. היא חשבה כי יש מקום לספר לציבור על עולה מרוסיה, אדם משכיל ואינטליגנטי, שמצא

מכתבים מהנלא

ו.לשחק באובייקטיביות, או גם להגדיל סנסציה). גברת אלון מוסיפה לי כמה תארים מחמיאים שאין לי, כמו פרופסור ואסירציון. אני לא צריך אותם, די לי מה שיש לי באמת: מהנדס, דוקטור למתמטיקה ודיסידנט ופעיל-עליה לשעבר. אם הגברת אלון חושבת שסילוף אמת והשמצות אפשר לתקן בעזרת תוארים מזויפים — טעות בידה.

עד כאן דיברי המכתב. הר"ר ווייאן סיים את מכתבו בהצעה לזרוק עיתונאים כמו הגברת אלון מהעיתונות הישראלית, למען

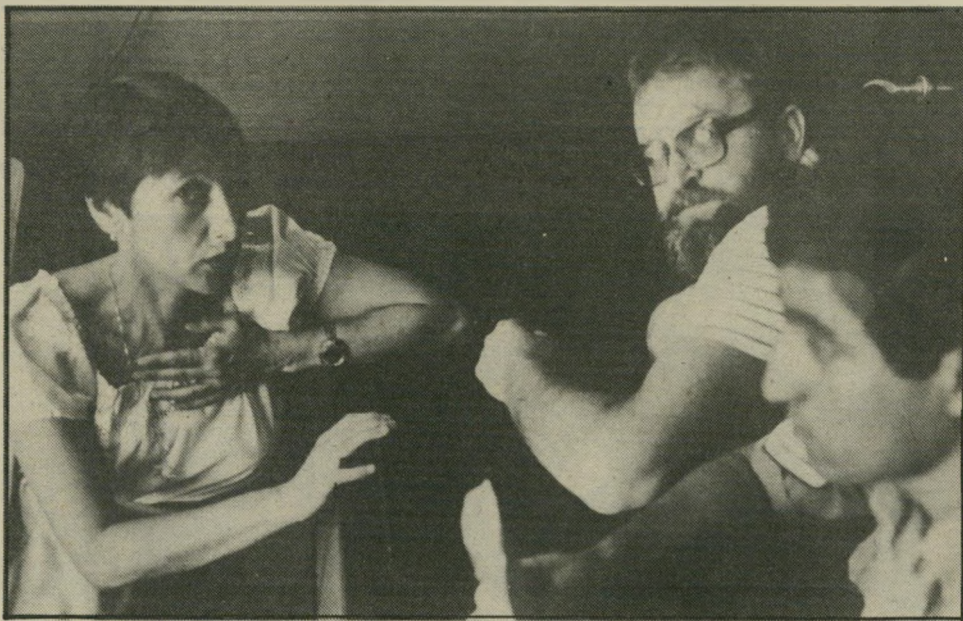
"משרתי האליל מחרבנים בבית המיקדש!"

את עצמו בשיכון של עולים בני כמה ערות, אשר הגיע לידי כך שגרם בירה למות שכנו.

העולם הזה ניסה למצוא את מניין עיו הנפשיים והחברתיים של הנאשם לעבירה חמורה זו, שבה קיפר דויד אמינוב את חייו. מאחר שמניין העי בירה לא עלו במישפט, ניסתה הכתבת להבין את המניעים מתוך אישיותו של הנאשם כפי שהשתקפה מן העדויות, ובהתנהגותו של הנאשם בבית-המישפט.

אחרי קריאת חומר בפרוטוקול ורשמית חלק מהעדויות, נכתבה הכתבה "הפרופסור נאשם ברצח" (הערך לם הזה 31.7.85).

כתגובה על הכתבה התקבל במעריכת מכתבו של אלכסנדר ווייאן מבית המעצר. המכתב הועבר למערכת עלי ידי אשתו, שכתבה על המעטפה כי בעלה מאיים לפתוח בשביתת-דעב. עד שהמכתב יתפרסם. הגברת גם חזרה ויידאה בטלפון פעמים רבות כי המכתב תב אומנם יתפרסם. הסיבה העיקרית, שבגללה כועס הכותב על העולם הזה, היא העובדה כי בכתבה צויין, ואף הודגש, כי אחד הערים, אחיו של המנוח, סיפר שיתכן כי הרצח היה

נאשם ברצח ווייאן ואשתו מאיה בבית-המישפט. אתה גבר! באת להרוג אותו או לאסוף קהל?

ערך העיתונאות, "שבו כל-כך אוהבים להשווין אנשים כמו הגברת אלון". אני מודה לר"ר ווייאן על מכתבו, למרות כל ההשמצות ומילות-הגנאי. נראה לי כי הטענה היחידה שיש לר"ר ווייאן היא כי המילים שנאמרו עליידי עד במישפט נגד אשתו הודגשו מעל למה שנראה לו הוגן. על כך אין לי אלא לחזור ולומר כי מילים אלה נראו לי כהסבר היחיד להתנהגותו האלימה של הר"ר למתמטיקה, מהנדס ודיסידנט, ששלף אקדח וירה בשכנו ללא סיבה נראית-לעין.

מכל מה שעלה עד כה במישפט אין כל הסבר אחר להתנהגותו של הנאשם. אני מבינה היטב כי אדם, שהוא נושא לכתבה כזו, איננו נהנה ממנה. כמו שבוודאי הוא סובל מעצם היותו נאשם ברצח. יתכן מאוד כי בית המישפט יחליט שאשתו לא אמרה מילים אלה, ויתכן גם שייצא זכאי בגלל עילה של הגנה-עצמית. אני מאחלת זאת מכל ליבי לר"ר ווייאן. אבל בשלב זה של המישפט, כך נראו הרברים לצופה אובייקטיבי.

כל כוונה לייחס לי סיבות פוליטיות או מניעים כוחניים, כספיים — מקורם כנראה בחינוך לערכים שקיבל הר"ר

הגנה על האשה

ווייאן ברוסיה. ועוד משהו: בישראל אין צורך בשביתת-דעב, כדי להכניס מכתב לעיתון.

כדי שיהיה להם יותר קשה לשקר לו בעיניים. בסוף המכתב הוא מביא כמה עובדות, שלדבריו הובאו כדי לאזן את המאמר

תביעה מישפטית נגד אשתו... להשלמת התמונה בנקודה זו צריך להוסיף ששם אחיו של אמינוב, בקשר להאשמת אשתי בהסתה לרצח, מוזכר רק פעם אחת בין השורות של המאמר. באותו זמן שעם הנושא עצמו משחקת גברת אלון לאורך כל המאמר ומבליטה אותו גם תחת כותרת המאמר: "תהיה גבר! קראה מאיה לבעלה, הפרופסור למתמטיקה, שהניף את האקדח וירה..." ברור שגם מי שקוראים מאמרים מסוג זה בשיא הרצינות צריכים להסיק את המסקנה שהשקר על אשתי הוא אמת לאמיתה. ומה על הרוב, הקוראים מאמרים מסוג זה חפץ או רק כותרות? אם זה לא השמצה ורצח-אופי — מה כן?

(אחרי שהקדיש חמישה עמודים בכתב-יד צפוף לנושא עיקרי זה, מטפל ווייאן גם בנושאים אחרים שהם פחות-מישקל, אך מעובדים באותו סיגנון. הוא טוען כי לא היה

היא מפרסמת מאמרים בלתי-אחראים ומשמיצים, הבנויים על חומר סלקטיבי, חצאי-אמת וסתם שקרים. כמו טיכ, גברת אילנה אלון עלי: משרת-יאליל, המחרבנים בבית-המיקדש שלהם. לא צריכים אחר-כך להתלונן שהמונים מאבדים אמונה באליים. (דיון ארוך זה על חופש העיתונות ומטרותיה, הוא רק הפתיח למכתב).

עיתונאים כאלה מנצלים כוח שהחברה הפקידה בידם... לא לטובת החברה אלא לטובת הגאה אישית שלהם.

הפצצה שמאמר זה מעלה, שלא רק אני רצחתי את אמינוב... אלא שאשתי היא שהסיתה אותי לירות באמירתה "אתה גבר! באת להרוג אותו או לאסוף קהל?" כדי למנוע תביעה-דיבה מוכיחה גברת אלון פעם אחת בין השורות, שזו בעצם טענה של אחיו של אמינוב. אבל היא לא מזכירה שאח זה של

נמנע, לולא קראה האשה, מאיה ווייאן, לבעלה: "אתה גבר! באת להרוג או לאסוף קהל?"

מאיה ווייאן איננו נוגע לה כלל, ואינו מעניין אותה, וכי היא רק מבצעת את בקשתו של בעלה.

להלן חלקים עיקריים מן המכתב הארוך:

אנשי-שמאל אינרסוף מנסים לשכנע אותנו שחופש-עיתונות הוא ערך עליון של חברה אנושית, ושעיתונאים שמאלניים הם קדושים מעונים על מיובח של אילל מורדני זה. אני לא אתוכח פה על השאלה האם חופש-עיתונות הוא ערך עליון אם לא עליון. זה שאני מקבל אותו לפחות כאחד הערכים החשובים לחברה הדמוקרטית הוכחתי לא במאמרים קליידעת ומישקל, המיועדים ליצור סקופ, אלא בפעילות הדיסידנטית שלי ברוסיה. אבל האם העיתונאים השמאלניים

לפירסום מכתב, אין צורך בשביתת-דעב

יושב שעות במירפסת ואורב לשכן הבוכרי. הוא טוען כי התפרצותו במישפט לא היתה נגד עדה-תביעה. הד"ר בלון, אלא נגד עדת-תביעה אחרת.

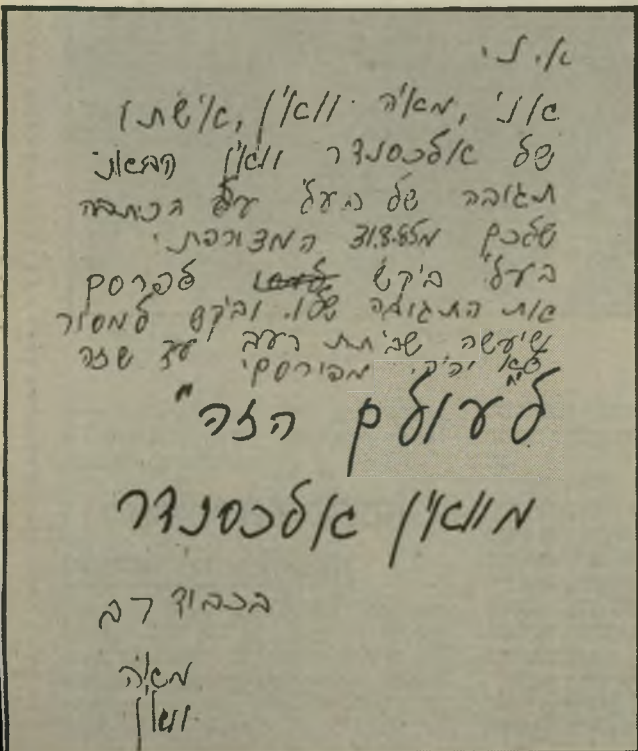
יתכן שהוא התפרץ גם נגד עדת-תביעה אחרת, אבל במיקרה ההתפרצות נגד הד"ר בלון הייתי נוכחת במישפט, ושמעתי זאת במו אזוני.

הוא ממשיך בהסבר ארוך מדוע ביקש לחקור בעצמו את העדים.

(הנרצח) אמינוב השתתף בהתקפה עליי, ותפקידו היה די מכריע בזה שכלל קרתה יריה. (מכאן מנתח הנאשם את חומר-הראיות בצורה הנראית לו, והתור מכת לדעתו בגירסתו, ומשמיץ את עדה-תביעה).

על כל זה אין זכר במאמרה של גברת אלון, אין כל זכר גם לכך שלא בית-המישפט ולא התביעה קיבלו ברצינות את הטענה הו של אחיו של אמינוב, וההוכחה לכך היא שאין

שלנו באמת מתייחסים לחופש-העיתונות כאל ערך כלשהו? אני טוען שהם מתייחסים אליו כאל ערך, אבל לא ערך רוחני, אלא ערך חמרני גרידא. ערך שממנו אפשר להפיק טובות-הנאה כמו כסף, שילטון, מעמד-חברתי ופופולאריות באותם חוגים, שבהם מי שיותר משמיץ ומשוויץ הוא יותר פופולארי. כמו שאמר ישוע הנוצרי (בתרגום חופשי לעברית): "אל תגעו באליילים ידיים מלוכלכות" וזה דווקא מה שעושה העיתונות השמאלנית שלנו, כשי

הערת האשה על המעטפה שביתת-דעב עד הפירסום

מינהגי אכילה והכרעה פוליטית

● **לאיתי פולק**, עבד תוכנית בת שתיים על פינחס ספיר, האיש החזק של מיפלגת העבודה ושר האוצר האגדתי. בעזרת כמה ממקורביו של ספיר המנוח הצליח פולק להאיר את כל צדדיו, מעשיו ובעיותיו של האיש, החל מהכרעותיו הפוליטיות וכלה במינהגי האכילה שלו, כאשר פרטים פיקאנטיים ובעיות הוותיקות משמשים כערכוביה (ראה יומן אישי). היה למישר רק ליקוי אחד: במהלכו לא ווהו המדברים, והמאזינים נאלצו מדי פעם לנחש על פי הקולות מי המדבר, תחת להתרכז בדברים המרתקים שנאמרו.

כמו לחזור הביתה

● **לשלמה ניצן**, ששב אל המירקע אחרי היעדרות ארוכה, לא דווקא מרצונו. הוא היה

כתב חולה איידס

אחד מכתבי קול ישראל. השוהה באחת מבירות אירופה, חלה ב־איידס והוא מאושפז בבית־חולים באותה בירה. הכתב אינו משדר כתבות לרדיו זה כמה שבועות, ורק בימים אלה נודעה סיבת היעדרותו. הוא רווק, בן 38.

מבריק ומשעשע, והזכיר את ימיו הטובים ביותר. קשה לעומת זאת לשפוט את הופעתו המחודשת של **דניאל פאר**, שחזר אחרי שליחות של שנתיים בקנדה בשרות הקרן־הקיימת לישראל. פאר נתן לצופים הרגשה כאילו חזרו הביתה, לימים שלפני המריבות, האינטריגות, הפוליטיזציה והמילחמות האישיות. חבל שפאר הכניס את עצמו לתוך תבנית התוכנית מזו הגילגול הקודם שלה, שהיתה

כתבת דיין
חוזה + לימודים

שיטתית ולא אישית. אבל אולי, אחרי שיתרגל מחדש אל מירקע הטלוויזיה הישראלית, יתן פאר לתוכנית נופך אישי משלו.

מאחורי המיקרופון אקטואליה ולא חדשות

העתירה, שהגישו עובדי גלי צה"ל לבג"ץ נגד הרמטכ"ל ונגד החלטתו לסגור את מחלקת החדשות, בוטלה. לפי פשרה שהושגה בין הצדדים, לא יבוטלו כל יומני החדשות, אלא רק יומני הבוקר ויומני הצהריים אחת ולעניין. לא יבוטלו מיבוקי החדשות.

התחנה הצבאית נערכת מחדש לפי הפשרה שהושגה. במקום יומן הבוקר, שיבוטל, תשודר

איזה מין חדשות

הצופים לא האמינו למישמע אחרים. קריינית החדשות בטלוויזיה סיפרה השבוע על לכידת ספינה של אנשי־פז"ח, שהתכוונו לבצע פיגוע בישראל. בספינה, כך הודיעה, היו גם שני אזרחים זרים, אחד אמריקאי ואחד אוסטרלי. ניתן להם להיפגש עם נציגי שגרירותיהם. השניים הם הומוסקסואלים. לפי שיטה זו, אפשר לצפות שבקרוב נשמע חדשות בנוסח זה: "פרופסור חיים ינקלביץ, שהוא הומוסקסואל, כינס הבוקר מסיבת־עיתונאים ומסר בה את תוכניתו למלחמה באיפסציה...".

"הר"ר יפה בולבול כיצעה היום ניתוח לב פתוח בבית־החולים שערי־צדק. הר"ר בולבול היא לסבית. הניתוח עבר בהצלחה".

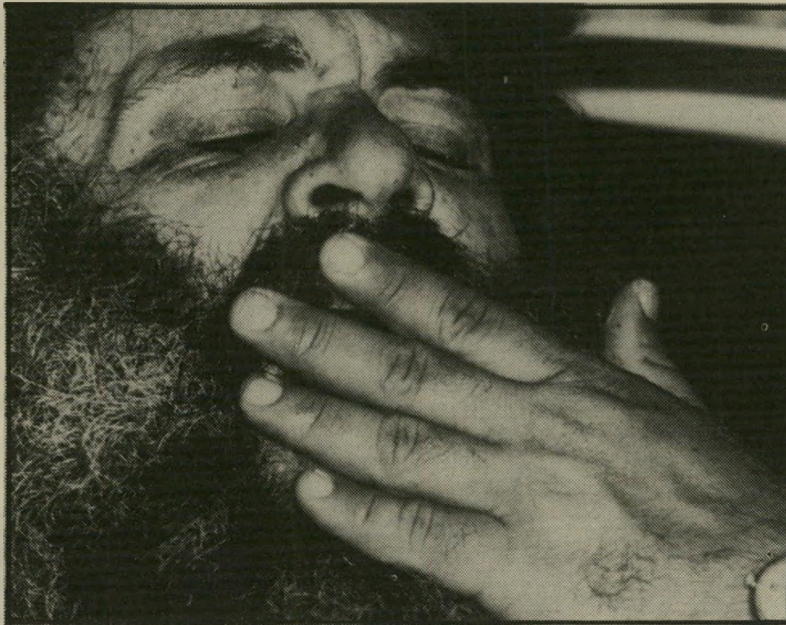
"תתיניצב סעריה רוזנקראנץ, מפקד מרחב הקידרון, שהוא סארומאוביסט, פיקד היום על פעולה נרחבת לגילוי שני נערים נעדרים...".

ואולי גם הערתי־סכם בנוסח: "ערכו את החדשות שושי פרפר ואסתי תולע, שתיהן הטרוסקסואליות עם נטיה קלה לגימפומאניה".

חרות עם מה שכבר הוצע לה. אנחנו יכולים לעבוד רק על הרגשות שלה", אמר אחד העובדים בכירים של התחנה, מתוך תיקווה שהיא תיעתר ותישאר בגל"ץ. דיין עדיין מהססת.

בעיקבות צימצום מחלקת החדשות, מסתמנת בתחנה מגמה לספח חלק מן הכתבים, או את כל המחלקה, לגוף של אקטואליה אשר יכלול את

בכל יום בשעה 8 תוכנית אקטואליה חדשה, שתיקרא בוקר טוב, ישראל, או בשם־החבה המקוצר, כפי שהיא נקראת במסדרונות גל"ץ — בט"י. את התוכנית יגישו לסירוגין **מיכה פרידמן** (המגיש כיום את יומני הבוקר) ו**יצחק בדרן**, שיחזרו לתחנה אחרי היעדרות ארוכה. התוכנית תעסוק בחדשות העמודים הראשונים,

אמן קדישמן
כוכבים + כתב־יד

בט"י, נכון לעכשיו, יומני־הערב ומיבוקי החדשות. את כל המיכלול הזה ינהל **יוסי עוזר**.

רעיון נוסף המתגבש בתחנה — לשלב כתבות קטנות וקטעים חיים בתוך מיבוקי החדשות המשודרים במשך היום. בצורה כזו לא תחסר עבודה לכתבים, שיאלצו להסתפק ביומך חדשות אחד ביום.

כתב בעל רכב

בגלי צה"ל מחפשים כתב חדש. שישק את הנעשה בכנסת. **אילנה דיין**, שהיתה כתבתנו בכנסת, עזבה את התחום. וגם אם תישאר בגל"ץ, לא תחזור לכנסת.

ידון דקל, כתב גל"ץ לענייני־מישטרה, קווה שיוכל לקבל קידום ואף רמז לכיוון הכנסת. אך מנהליו ומפקדיו בתחנה הסבירו לו שהוא אינו יכול לעזוב את תחום המישטרה. מכיוון שהוא אחד הכתבים היחידים שיש בבעלותם רכב. כתב בעל־רכב הוא כתב נייד, ולתחום המישטרה דרוש כתב נייד. כך נופצו תיקויותיו של דקל על הפגוש הקידמי של רכבו.

כל התוכניות החדשות אמורות לצאת לאוויר מייד אחרי ראשי־השנה.

מה שהוא עושה — קנו"ה

האמן **מנשה קרישמן** היה אחד מן האנשים הרבים בתחנת ענת, בתו של חיים טופול. קרישמן הסתובב בין הקרואים הרבים והחשובים, כשהוא מחזיק בידו צרור ניירות ומראה את תוכנם בגאווה לכל מי שהיה מוכן להקדיש לו כמה דקות.

צרור הניירות הכיל חוות־דעת של אסטרולוג ושל גרפולוג על קרישמן. הוא היה אחד המשתתפים בתוכנית הרדיו תרגיל בחמש אצבעות. בתוכנית, בהנחייתו של **שמואל שי**, צריך צוות של שלושה אנשים לגלות והותם של האנשים לפי חוות־דעת גרפולוגית ואסטרולוגית. גם שני המומחים כותבים את דעתם מבלי שידעו את זהותו של האנדר.

הגרפולוג **צבי פוסטבסקי** אמר על קרישמן: "מה שהוא עושה — קנו"ה האסטרולוג אמר שלפי הכוכבים הוא אדם שאוהב לאכול, וכי יש לו מפה של גאון.

בתוכנית, שהוקלטה בשידור־חי, השתתפה גם **אנני דולצין**, אשתו של אריה דולצין, יו"ר הסוכנות. היא סיפרה שהאנשים, שרצו לערוך לה היכרות עם בעלה לעתיד, אמרו שהוא "עובד בסוכנות". היא היתה בטוחה שהמבורב בסוכנות למכירת מכונות משומשות, ואמרה שלא תתחנן עם סוחר־מכונות.

התוכנית תשודר בשבת הקרובה ב־12 בצהריים (שעון חורף) ברשת ב'.

מאחורי המירקע

פיוס ונסיעה לגרמניה

ביום הראשון אישר **אורי פורת**, מנכ"ל רשות השידור, את נסיעתו של **יאיר שטרן**, מנהל מחלקת החדשות של הטלוויזיה, לגרמניה, לכינוס של איגוד השידור האירופי.

פורת התנגד בתחילה לנסיעתו של שטרן, בטענה שבימי קיצוצים כליך חמורים ברשות יש טעם לפגם בנסיעה של מנהל בכיר לחו"ל. שטרן לחץ ופורת נעתר, לבסוף, בכירים בטל־וויזיה רואים בזה צעד של פיוס בין השניים, שהיחסים ביניהם היו מתוחים מאוד.

יש מי שמרחיק לכת ורואה בזה רמז לכך שפורת עומד להאריך את כהונתו של שטרן כמנהל־מחלקה. תקופת הכהונה תסתיים ב־פברואר 1986 ורבים חשבו כי **מיכאל קרפין**, עורך מבט, הוא אחד המועמדים לרשת את שטרן. לאור ההתקרבות בין שטרן לפורת, מתרחקת אפשרות זו.

טסלר יוצא לדרך

לוחדי־המידור של הטלוויזיה משופע העונה בתוכניות מקוריות חדשות. אחת מהן היא התוכנית **מה השאלה**, שתוקלט מדי שבוע לפני קהל, ותשודר בכל ליל־שבת.

בתוכנית, שאותה ינחה **שימרון טסלר**, איש מחלקת החדשות, יענה צוות של משיבים על שאלות הקהל בנושאים אקטואליים. לכל תוכנית יהיה נושא אחד.

התוכנית הראשונה תעסוק בנושא הביטחון בגדה המערבית. היא תוקלט בבית־אגרון בירושלים, ישתתפו בה השר מרדכי ("מוטה") גור, ח"כ רפאל ("רפול") איתן, הסופר אהרון אמיר ומירון בנבנישתי. התוכנית תשודר ביום השישי הקרוב.

שיחה אישית סוחפת

התוכנית סוף ציטוט, שאותה מנחה ירון לרנר, מוקלטת ברד־כלל ומדמה מראש. בתוכנית שלפני האחרונה רואינו סופרי־ילדים, כיניהם גם **אלונה פרנקל**. פרנקל היתה המרואיינת הראשונה, ולונדון נסחף בשיחה ארוכה איתה. בשלב מסוים של השיחה היו צריכים הבימאי והמפיק לאות ללונדון שיפסיק את הדילוג המרתק, מכיוון שהשניים העבירו ביניהם את רוב זמן התוכנית. לונדון חזר לעצמו, המשיך בריון, ואחרי־כך נאלץ לחתוך קטע שלם משיחתו עם אלונה פרנקל.

רק מעטים שמו לב לכך: במהלך התוכנית התרחקה המצלמה מן השולחן וגילתה שאלונה פרנקל חצתה את נעליה וישבה יחפה. המצלמה נחפה לעלות ולהתרכז בפני אחד המתווכחים, וכאשר חזרה כעבור כמה דקות והתרחקה, נראו רגליה של פרנקל כשהן נעולות בנעליים כרת וכדרי. מסתבר שהבימאי אותה לסופרת באופן נואש שעליה לנעול את נעליה, והיא צייתה לפקודתו.

אין מים. אין חשמל. אין שרותים. הקצין הקרבי פלש לביקתה נטושה מפני שאינו יכול לשלם שכר-דידה

לפני חודשיים אשתי הציעה אמרתי לה: אביבה, כל עוד אנחנו יכולים לנשום, אסור לך בכלל לדבר על זה! יום אחד, כשתהיה לי פינה משלי, אני אוכזר איך היא חיתה איתי כאן על החוף ולא התלוננה אפילו פעם. אחת."

זה חודשיים גרים אריה ברויגר ואשתו, אביבה, בצריף נטוש על חוף הים של הרצליה, ליד נוף-ים. יחד עימם גרים במיכנה הרעוע ילדיהם, רפאל בן ה-3 וחצי וליטל, תינוקת בת שנה ושלושה חודשים. אביבה ברויגר נמצאת עתה בחורש החמישי להריונה.

אריה גר בשפת-הים

טוב ומסור, עושה מלאכתו נאמנה. לפני כמה חודשים התחילו אצלי הצרות הרציניות. המשכורת האחרונה, לפני שהתפטרתי היתה 285 אלף שקל. גיליתי פיתאום שגם עם קיצבתי-ילדים אי-אפשר לחיות מהעבודה הזאת. (המשך בעמוד 38)

סיסר ברויגר: כל החיים עבדתי כמו שצריך. הבאתי כסף הביתה. עבדתי גם במיכרות תימנע. הנה מיכתבה-מלצה שהייתי בסדר. גם האחים כרדוגו, שאצלם עבדתי ארבע שנים בליפוף מנועים, נתנו לי מיכתב שהייתי פועל

בית שימוש שהוקם על בור שנכרה ליד הביקתה הנטושה. משמש את צרכיהם של בני משפחת ברויגר. בביקתה עצמה אין מים. אין חשמל. אין מקלחת וכמובן שאין מקרר. מיכאל רותם

בית נקי למרות המצוקה הכלכלית הנוראה, שבה מצויה משפחתו של אריה ברויגר (למעלה), עם אשתו אביבה וילדיהם רפאל, בן

44, מציג ערימה של מיסמכים: עד לאחרונה עבד כפועל במפעל לליפוף מנועים, וחי עם אביבה, תופרת כמרי קצועה, והילדים בדירת-חדר שכורה בהרריוסף בתל-אביב.

ברויגר הוא אדם מסודר. ההירריות שלו רשומה אצלו ומתויקת בשקיות-ניילון. אביו מהנדס-מכונות בגימלאות, את שרות-המילואים הוא עושה כקצין ביחידת-שדה.

כיצד הופך אדם כמו אריה ברויגר למקרה-סדר חסר קורת-גג?

המתקדמים ושני הילדים הקטנים סובלים מאנמיה — רשם כדור-ברזל והמליץ על אכילה של הרבה בשר וירקות. לארנק של ברויגר קצת קשה לעמוד בהמלצות של הרופא.

בבור בלי תחתית

אריה ברויגר אינו תימהוני או מופרע חסר-אחריות. האיש בן ה-

בצריף אין מים זורמים, אין חשמל, אין שרותים, אין מיקלחת. כמובן שאין מקרר. בני המשפחה נזונו מאיט-ריות, שנתן להם מכר טוב-ילב, ממעט ירקות, שנידבה אחותו של ברויגר, הגרה כמושב, וממעט דגים. שמביאים להם מדי פעם דייגים העוברים באזור. רק בערב השבת, שבו ביקר העולם הזה את המשפחה, הוצב על השולחן פינוק לא שיגרת — שתי חלות, שקנה האב בהרצליה, ושני אגסים, שנקנו למען הילדים. הרופא מלישכתי הסעד אמר שהאם בחודשי ההריון

התחילו הגזירות הכלכליות, והתחלתי להבין שאני בכור בלי תחתית. הגעתי למצב שלא היה לי כסף לאוכל. שכר-הדירה שלי היה 130 אלף שקל; חשמל 15 אלף; מיס-עירייה ומים 13 אלף; קופת-חולים עבורנו ועבור הילדים, אחרי הנחה — 12 אלף. הלך לנו בלון גז אחד בחודש, בגלל זה שאת המים לכביסה חיממנו על הגז, כי לא רצינו להדליק את הדוד החש-מלי. בלון גז עלה 14 אלף. על נסיעות לעבודה הוצאתי 70 אלף בחודש. כי המיפוע היה באזור.

לילה אחד ישבתי ועשיתי חשבון: כל ההוצאות האלה ביחד הן 254 אלף שקל. הייתי צריך גם לשלם לגן של הילדים, לקנות להם בגדים. על אוכל אין מה לדבר. חודשים הייתי הולך לעבודה עם סנדיץ' של לחם ומרגרינה.

גיליתי שאין לי מספיק כסף כדי להאכיל את הילדים כמו שצריך. אביבה הייתה הולכת לטייל עם הילד, ובדרך הייתה עושה עיקופים בשביל לא לעבור ליד דוכן-פלאפל. אם הילד היה מריח והיה מבקש, לא היה לה אפילו כסף לקנות לו פלאפל. שכר-הדירה היה עליי כמו איום שממתחדש כל חודש.

עברתי שעות נוספות וחופשתי עוד עבודות. הלכתי ללישכת-העבודה ואמרתי שאני מבקש עבודה קשה, לא

כמעט בחינם, אבל הסיכוי למצוא שם עבודה הוא כמעט אפסי.

עצות של שוטרים

מחפזים אפשר לטעות ולחשוב כי ביקתתו של ברזיגר היא סוכת נופש אקוויטית. רוחהים הקריה מלטפת את הפנים. בתוך הצריף הריצפה נקיה ומסודרת. בחוף יש גיגיות מלאות כביסה. את המים מכי-להם חבר בגדיקים. הביקתה בנויה על צוק תלול, שהגישה אליו היא במדרגות, שחצב משהו בסלע הכורכר. מסביב לביקתה יש קרשים שהציב האב, כדי למנוע מבנו מליפול לתוכם.

במיטבה הזעיר שורר ניקיון מופתי. ברזיגר הביא מביתו את כירת-הגז שלו וחיבר אותה למיכל שנידב לו דייג מקומי. בארון-המזון יש הרבה איט-ריות, קקאו לילדים, קפה וסוכר, שהביאו שוטרים רחמנים ממיטרת הרצליה.

השוטרים גם נתנו לברזיגר כמה עצות מועילות. ברזיגר סיפר להם כי ידו אינה משגת לקנות מוצרי-חלב לילדיו. אחד השוטרים, קשיש טוב-לב, יעץ לו להיכנס לסופרמרקט הקרוב ביותר, לתת לילד לאכול לחמניה ואשל.

לא שוקולד ולא דברים יקרים.

חסר-בית ברזיגר ובנו ליד הביקתה
נוף נהדר

הזהיר אותו השוטר. אבל אם תאכל אשל או שמנת ולחם אחד, מנהל-התנות אפילו לא יקרא למיטרתה. ואם יקרא, על מוצרים שעולים פחות מ-10 אלפים שקל אנחנו בכלל לא פותחים תיק.

ברזיגר עדיין לא השתמש בעצה האבכית. המישפחה נמצאת במעקב של מחלקת-הרווחה בעיריית הרצליה. לפני שבוע ביקרו אצלה שתי עובדות סוציאליות דאגניות. ברזיגר לא רוצה טובות. רק שיתנו לו לעבוד ולהתפרנס כמו בן-אדם. אם יש משהו שיש לו עבודה קשה, הוא מוכן לעשות כל עבודה שיתנו לו. אני נאמן וישר, הוא מעיד על עצמו.

למרות העוני הנורא שבו הוא שרוי, ביגדיהם של הילדים נקיים ומסודרים ושערים נקי ומסורק. ברזיגר אינו מת-גלה. הוא טוען שתחת לשכור שולחן כלישכת-הסעד הוא לא מתגלה. זאת המחאה שלו.

חפציהם של בני הזוג ארוזים במיד וודות בכיקתה סמוכה. אף אחד מבני המישפחה לא הסכים שהמזוודות יאוחסנו אצלו. ברזיגר חושש שמישהו יגנוב את המיטלטלין העלובים.

בינתיים רד הערב. מישפחת ברזיגר התכוננה לקבל את השבת. הנרות לא היו רק עניין של מסורת, אלא אמצעי-התאורה היחיד.

רפאל נתקל בטעות באחותו, והאגס שלה נפל והתגלגל בעפר. הקטנה בכ-תה מרות. אביה פיצה אותה בכיסויקוויט. אין עוד אגס.

לסיום אומר ברזיגר שלידו עוד כמה צריפים נטשים, ולפי המצב הכלכלי הם יתמלאו בקרוב במישפחות דומות לשלו.

שרה אנגל (במרכז) על ספסל-הנאשמים
מודה בסמים, לא באקדח

רומנים באדייקים

עבראללה, אך לא היה זה נתשה. "לנת-שה אף אחד לא קורא עבראללה", הסבירה שרה לשופט איתמר פילפל. "הוא ממישפחה ידועה, וכולם מכירים אותו בשם מישפחתו. הוא גם קרובי מישפחה של ראש-עיריית חברון (המר רח). האיש שנקרא עבראללה היה מישוהו אחר."

פגישה רומנטית

יעל גירסה זו עמרו גם שרה וגם תיקוה בעקשנות רבה, מרגע מעצרו. הן לא הכחישו כי תיקי נפגשה ברמאללה עם נתשה ביום שבו קנתה את הסם, אך טענו כי היתה זו פגישה רומנטית. שרה סיפרה כי תיקי הכירה את נתשה כאשר היתה בכלא בעבר, והשניים התאהבו. אחרי שהשתחררה, החל ביניהם רומן. הרומן נשמר בסוד מכמה סיבות. נתשה היה נשוי, ולא היה מעוניין בפירסום הרומן שלו עם צעירה יהודיה. תיקוה, לעומת זאת, לא התגאתה ברומן שהיה לה עם גבר ערבי. היתה לה עוד סיבה להסתיר את הרומן: באותו זמן שבו החל הרומן שלה עם נתשה, היה לתיקי חבר אחר בשם אלי זארה, שהיה עצור או גם הוא באגף רקפת.

הסניגורית של נתשה, עורכת-הדין יעל לב-ארי, הרגישה כי הוא נקלע לגמרי במיקרה לפרשה. כאשר נפגש עם תיקי באותו היום שבו קנתה את הסמים מערבי אחר, שגם שמו הפרטי הוא עבראללה.

אחרי עדותה של שרה עלו השבוע להעיד עדי-ההגנה. היא הומינה ארבעה אנשים, ששמן העלה חלחלה בלב המיטרתה. כדי להוכיח כי לא היא שהבריחה את האקדח לכלא, ביקשה שרה להזמין את בעלה, שמעיה אנגל, את אסיר-העולם יעקב שמש, שנידון על רצח רוני ניצן, ועוד שני אסירים שישבו בזמנו בכלא רקפת: רפאל ללוש ומוריס אלגריסי.

השופט פילפל ידע היטב במה כרוכה הומנתם של הארבעה. פרשעים מסוכנים כאלה דורשים שמירה מעולה וסידורים מיוחדים בבית-המעצר וב-בית-המישפט. הוא לא שמח להיעתר לבקשת סניגורה של שרה, עורכת-הדין דויד יפתח, להזמנה זו. יפתח נדרש לשכנע את השופט בחיוניותם של העדים להגנתה של שרה.

נוקר משויף

יעל בן גילה הסניגור כבר בשלב מוקדם זה את קריה-הגנה שלו. הוא סיפר כי שמעיה יעלה לדוכן-העדים, ויספר כי אומנם הוביח האקדח עבורו, אולם שרה לא ידעה מאומה על-כך.

לפני יותר מחצי שנה נעצרה שרה שוב בחשד כי סחרה בסמים והבריחה אקדח לבעלה, שמעיה אנגל, באגף רקפת ברמלה, השמור ביותר. יחד עם שרה נאשמו בפרשת-הסם מים עוד כמה אנשים, ביניהם תיקוה ארביב ועבראללה נתשה מרמאללה, הכופר באשמה.

שרה ותיקוה הודו כבר באשמתן בסחר-בסמים. אולם שתיהן כופרות באשמת הברחת האקדח לכלא. על כן מנהלת התובעת דבורה חן את המישפט בנקודה זו של הברחת האקדח, וכי שאלת אשמתו של נתשה.

כדי להוכיח את חפותה, עלתה שרה אנגל והעידה כי לא היתה לה יד בעניין האקדח. והיא לא ידעה מאומה על הברחתו לכלא. היא גם חזרה וסיפרה כי אומנם קנתה יחד עם חברתה תיקוה סמים ברמאללה, מאדם ששמו

סודות מן החיים של שתי היפה-פיות, שישבו על ספסל-הנאשמים, התגלו השבוע בבית-המישפט. מבין השתיים, שרה אנגל היא הור-תיקה והמוכרת-לציבור. סיפור אהבתה למלך העולם-התחתון, שמעיה אנגל, נפרש על-פני דפי פרוטוקול בבית-המישפט וכותרות-עיתונים.

תיקוה ארביב, מוכרת פחות, אך גם היא יפה מאוד. היא גילתה השבוע שני-להל רומן עם סוחר-החלב מרמאללה, עבראללה נתשה, הנאשם יחד עם השתיים בסחר-בסמים. עם זיכיה של שרה אנגל מאשמת הרצח הכפול של שולי שלי ומישל נחמיאס, שוחררה ממעצרה, אחרי שישבה בכלא שנתיים. היא החלה כותבת את זיכרונותיה, ומפרסמת בעיתונות סיפורים מחייה-כלא. אבל חופשתה מהכלא לא ארכה זמן רב.

שמעיה (באמצע) מושחה עם אשתו לפני המישפט
אי-אפשר להחזיק אשה בכוח!

שמעיה אנג'ל גילה מדוע הסכים להתגרש מאשתו הזוהרת, ותיקוה ארביב גילתה את הרומן הסודי שניהלה עם סוחר הזהב הערבי, הנאשם איתה בסחר בסמים

שמעיה היה העד הראשון שעלה השבוע על רוכד העדים, כשהשל-שלות מצלצלות על רגליו. הוא נראה אחרת לגמרי מאשר היה בעת מישפט הרצח שלו — מבוגר יותר,

שם חיים שושן, שהיה עזיר בפרשת הרצח הכפול. במותו נאשמים שמעיה אנג'ל והרצל אביטן. לאחרונה הוכרח האקדח לתוככי האגף הסגור. על כן פיזרה המישטרה את כל יושבי רספת.

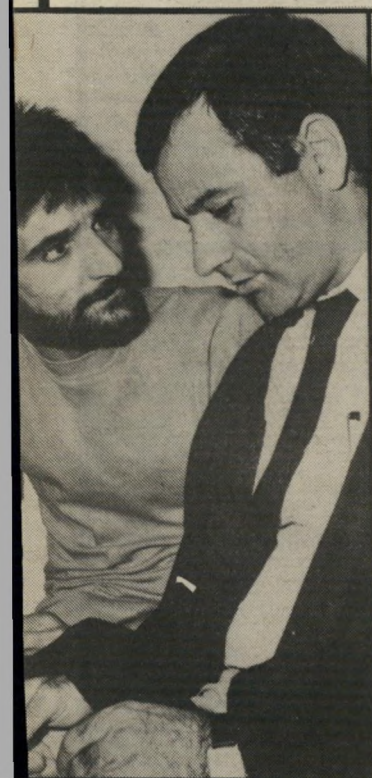
אלגריסי, שבתוך מכשיר הסלולר שבתאו נמצא האקדח, אמור להעיד כי יעקב שמש, שישב גם הוא ברספת, אמר לו שהוא שהטמין את האקדח בתאו. שמש אמור להעיד כי הוא סיבל

שמעיה (מימין) עם שרה במישפט (1983) הסכמתי לבטל את העירעור —

שמעיה (מימין) עם שרה בבית המישפט השבוע — אם התביעה תבטל את העירעור נגד שרה?

פרקליט יפתח ושמעיה בלי שיניים

של הרצח הכפול, רק מכיוון שהיתה אשתי. ראיתי שהיא לחוצה ומתוחה, והסכמתי לתת לה גט. מה יכולתי לעשות? אראפשר להחזיק אשה בכוח?

הוא סיפר שהיה מחכה לביקוריה של שרה בכלא כשימחה, אך היה חוזר לתאו עצבני ולחץ אחרי כל פגישה איתה. "היא בכלל רצתה להינתק מזה כל, ולעזוב את הארץ", העיד שמעיה, אבל היא לא יכלה לעזוב את הארץ מפני שהפרקליטות הגישה עירעור על הוויכוח, והוציאה נגדה צו עיכוב יציאה מהארץ.

שמעיה הביט באהבה באשתו, שנראתה כרגיל יפה וזוהרת, ואמר לשופט: "הסכמתי לבטל את העירעור שלי על ההרשעה, אם התביעה תבטל את העירעור שלה על ויכוחיה של שרה, אבל הם לא הסכימו".

בשלב זה, כאשר העדות החלה להיות מעניינת, הפסיקה עורכת הדין לביארי את הדין וביקשה מבית דין מישפט לרדות את המישפט. היא טענה כי יש לאפשר למרשה, עכרללה נתי ש, להיות נוכח גם הוא בדין כאשר יחקרו העדים על פרשת הסמים. בגלל טעות של המישטרה לא הובא נתשה מכלאו בבארשבע לבית המישפט. ה שופט פילפל התלבט, ובלב כבד רחה לכסוף את המישפט.

ארבעת העדים המסוכנים נשלחו בחזרה לכלא עד ליום הרביעי, שבו ימשיכו את עדותם, אם יובא נתשה.

תיקוה ארביב על ספסל הנאשמים לו היתה אשה, לה היה חבר בכלא

והעבירה אותם לבתי כלא שונים במ רינה.

"הסכמתי לתת גט!"

ה מישטרה היתה משוכנעת כי האקדח הוכרח עבור שמעיה, כדי שינסה להימלט בעזרתו מהכלא. גירסה אחרת העלו סניגוריו של אנג'ל. הם טענו כי האקדח הוכרח למעשה עלידי המישטרה, אחרי שהעוקר בו שויף, כדי שאנג'ל ינסה להימלט בעזרתו, וייהרג בקרב עם הסוחרים.

את האקדח מאדם כלשהו, שאת שמו לא רצה לגלות, אך לא משרה אנג'ל. העד האחרון, רפאל ללוש, אמור להעיד כי ישב בתא אחד יחד עם גיל רהיפו, שהיה עזר מדינה בתיק זה, וכי רהיפו התוודה בפניו כי הוא אשר הכריח את האקדח לכלא, בלי ידיעתה של שרה.

כאשר שמע השופט את תמצית העדויות, נעתר לבקשת הסניגור, והזמין את הארבעה. מזה ומדמה אין האסירים הללו יושבים עוד באגף רק פת. האגף השומר ביותר במדינה לא הוכיח את עצמו. לפני שנתיים נרצח

שר המישטרה בבית המישפט

שר המישטרה ברלב ומפקל קראוס אכזבה

לא ברור אם היה זה מיקרי או מכוון — אך באותו היום שבו חובאו לבית המישפט המחוזי בתל-אביב ארבעת האסירים מאגף "רקפת" הגיע לבית המישפט גם שר המישטרה חיים בר-לב ופמלייתו. שורה שלמה של מושבים נשמרה עבור השר המפקל, מפקד מחוז תל-אביב ועוד קציני מיש-טרה בכירים, באולם שבו התקיים מישפטן של שרה אנג'ל ותיקי ארביב. אך המישפט הסתיים בהפתעה יותר מוקדם מהצפוי, והשר לא הספיק להגיע. השר חשב לבקר גם במישפט הרצח, שנדון באותו היום בבית המישפט המחוזי, אך גם מישפט זה הסתיים מוקדם. על כן ביקר השר את נשיאת בית המישפט, השופטת חנה אבנור, והלך להאזין למעצרים בבית מישפט השלום.

גם בבית מישפט השלום לא שהה השר זמן רב. הוא שמע דיון קצר במעצר לפני השופט אליעזר כהן, ויצא עם מלווי מהמקום. קשה היה להבין אם השוטרים הרבים, שהס תובנו בבית המישפט, באו כדי לאבטח את השר או את דיירי "רקפת" לשעבר.

יתברר כי הוא נקי מכל רבב שדבק בו. כסיכוב הראשון, שהתרחש השבוע, הוא וכה בנקודות.

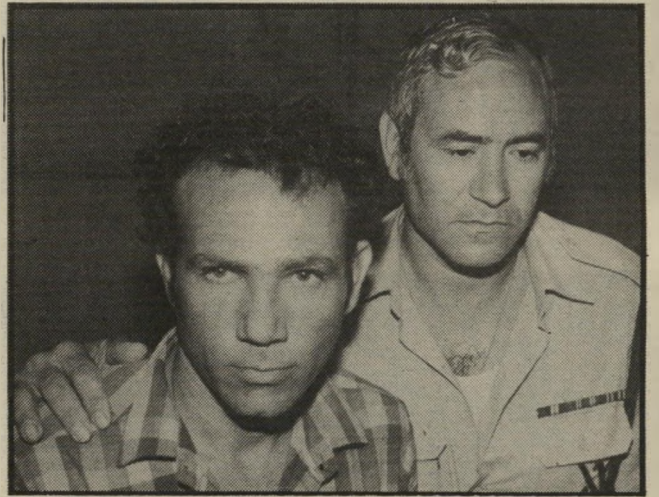
אין זמן לגנוב!

ב עזרתו העקיפה של בלאס ניתן היה ללמוד מעט על ההווי הקרי בוצי החדש.

פז, קיבוצניק חדש יחסית, שהלך אחרי אשתו לקיבוץ, הוא בעל עסקים פרטיים מגוונים בעיר. בבעלותו סוכר נותביטות בשם שדמה, שעברה עם הקיבוצים עוד לפני שהוא עצמו הפך

צית צורך בהקמת חברת ביטוח כדי לחסוך פרמיות, שעלו הון תק. פז, מומחה לביטוח, התבקש להעביר את תיק הביטוח של הקיבוצים מהסנה ושדמה לחברה לביטוח חקלאי. הוא הצליח, על חשבון שדמה, אבל את השתתפות המיקצועית והאירגונית סיפקה שדמה — החברה הפרטית שפז הקים אותה בעבר.

מסובך זה עוד לא הכל. במישקי האיחוד, שם עבד פז, הוא פגש בעינבל, הנשוי לבת דגניה. האחרון חיפש ג'וב מחוץ לקיבוץ, ופז הציג אותו לפני אחד מיכה גוטשטט, שותף בשדמה. שניהם סיכמו שלייו עינבל יצטרף לחברת ביטוח של שדמה, ששמה

חשוד מן (משמאל) בדרכי להארכת המעצר 7 ימים בהסכמה

לקיבוצניק. מישקי האיחוד ביטחו אצלו.

כשהצטרף לעיר החדש, נתן כסף ל- קיבוץ וסיפר שאת חלקו בחברה, 50 אחוז, העביר על-שם בנו.

בינתיים התעורר בתנועה הקיבוצית

מרגל. משרדיה של מרגל סמוכים למישרדי שדמה, ברחוב יכנה בתל-אביב. עינבל, קיבוצניק ציורי, הלוכש חליפות יקרות וברשותו הון שירש מהוריו, נהג לנסוע לקיבוץ. אחרי

שעות העבודה, כמוניות ספיישל. בעיר הגדולה הוא התרוצץ בין בתי-מלון מפוארים, מכונס-ריאות יוקרתיים ומועדונים לחברים, שגשרף כינתיים. קלאב איי, ברחוב ירמיהו בתל-אביב. השבוע, כאשר גיאות סוף-סוף לפתוח את פיו, במסיבת העיתונאים, אמר לו עיתונאי אחר: "אני בטוח שלא היה לך זמן לגנוב. כל הזמן היית עסוק בכילויים".

גוטשטט גילה לפז שעינבל הכניס למרגל כספיה של בלאס. פז חשד במשהו, ובשיחה משולשת עם בלאס ועינבל הוא הבין שעינבל מקבל מבלאס עמלות עבור מתן הלוואות ממישקי-האיחוד, שם היה גיובר. פז ידע ושקט. עתה הוא מאשים את "השיטה".

חקירת ליבאי הובילה אותו למסקנה, אולי תפוח, שבלאס שיחד את פז על-ידי העברת כספים לשדמה, תמורת פוליסות ביטוח, ואילו זה עוד לו לקבל הלוואות ממישקי-האיחוד, תמורת עמלה של 80 אלף דולר. יצא שבלאס טוען כי לא שיחד את עינבל אלא את פז ואם הכסף מצא דרכו למרגל, הרי שבטעות הרבר, פז הציג תוצאות בריקת גלאשקור, שקבעו כי בעניין עינבל הוא דובר אמת.

מה יהיה עתה?

אבל פז אינו האיש המעניין ביותר בחקירה זאת. השאלות המסקרנות ביותר הן מיהו בלאס, האם עבר עבירות כלשהן וכמה נכסים יש ברשותו. עניין אחרון זה נברק עתה ביסודיות על-ידי התנועות הקיבוציות ודיס-קונט. אם הם לא יגיעו לפשרה עם בלאס, הוא יאלץ להתגונן בפני מית-קפה מישפטית. כי גם הקיבוצניקים וגם הכנק פגנו לערכאות.

ומנו של בלאס הולך ואוויל. אשתו האנגליה שהתה הקיץ לכרה בחול. בעלה לא יכול היה להצטרף אליה. גם הוא רצה להיות הרחק מאור-ההורקורים, אך כינתיים לא הצליח.

פז, שזועדת יוספטל לא מצאה לנכון לזמן להעיד לפניו, דיבר עם חבריו מהספק. הללו הדדעו ופנו בתחילת חודש מאי, לחוקר הפרטי מאיר סלובסקי, כדי שיברוק אם יש ממש בטענות פז על כך שעינבל קיבל שוחד מבלאס. בסכומים של מאות אלפי דולארים. ערב זה השבועות הדיע עינבל לסלובסקי כי הוא מסרב להחקר על-ידיו בגלאשקור. פז, שנחקר בי-מכשיר זה, התגלה כדובר אמת.

אחרי שהתברר כי עינבל אמר לעזוב את הארץ עם מישפחתו, מייד אחרי חג, התחילה ההתדרגות. בהג עצמו באו הצפוניים. ביחד עם סלובסקי, לביתו של אלי זמיר, אחד משני גיבוי התקם, המתגורר במעגן-מיכאל, והציגו לפניו את ההשדות נגד עינבל. צמרת התקם התלבטה אם לפנות למישטרה או להקים ועדה פנימית. בעבור שלושה ימים פורסמה בהעולם הזה ידיעה ראשונה במדור תשקיף (29.5.85), שסיפרה על הדילמה.

בתחילת חודש יוני החליט התקם למסור את הבריקה לידי של הפרספור דויד ליבאי, דרכ העבודה, שהבטיח תשובה בתוך כמה ימים. באמצע חודש יוני גילה העולם הזה לראשונה שהדמות המסתורית מאחורי הפרשה היא איש העסקים האלמנתי דויד בלאס (העולם הזה 12.6.85). רק אז דופר קשר שתיקה תיקשורתי בעניין, ליבאי חקך לאט, לטענתו ביסודיות. לקראת סוף חודש יולי הוא הגיש את המלצותיו לשני מחברי התקם, שהעבירו על דעתו את החומר לידי של חרם גונן, מפקד היחידה הארצית לחקירות-הזנאה. בחומר של ליבאי נכללה חקירה פנימית של הנהלת ביטוח חקלאי חדדי — חברת הביטוח של התנועות הקיבוציות, שהעלתה תהדות לגבי מעשיו של פז וניגוד-האינטרסים שלו.

פז ראה עצמו נפגע מהמסקנות החלקיות, שהחזיר שידר אותו בעסקים סיבוכיים. גם עם בלאס וגם עם חברת הביטוח הפרטית שלו שדמה — שלטענתו, רשום חלקי בה על שם בנו בן 14.

הוא התראיין כמעט בכל בלידת-השקורה וגילה סודות מהחוד על עינבל, על בלאס, ועל תופעות שהי-תות שאפיינו את המגעים בין הנשפות הפועלות. המישטרה הזמינה את כל הנוגעים בדבר לחקירה ודרשה מהם להפקיד את דרכונם. ביזם השלישי שעבר נעצר פז במפתיע, כשהחל שואלים: איך הפך המאשים לחשוד ראשי?

זה לא היה מישחק ילדים — זה לא היה אקדח-עצוץ, אלא כלי-נשק קטלני

2 ס"מ מן הלב!

כספרים לבני הנעורים חובש גיבור-מערכון את פצעי-הכרור במרדיו וממשיך לירות לעבר האני-דיאנים. בקולנוע קמים השחקנים בתום צילום הסצנה ומוחים מעל גופם את כינתי המצב האדום.

אורי מחבר בן ה-11 ובךדרו, אורן, כן ה-12, משכונת תל-אירו בירושלים.

האח שנהרג במלחמה, מביט בתנוחה קרבית מהתמונה התלויה על הקיר, בחדר-השינה של מרדכי וטובה מחבר. בן הזקונים, אורי, נולד תישעה חודשים אחרי האסון.

לקרן, זה בניין נטוש ומסתורי, החלטנו לעשות לשם טיול ולברוק מה יש שם.

כשהגענו, רצינו להיכנס דרך החלון הזה לבית-החרושת, הנה, אתה רואה, חסר פה סורג. יש בפנים חבית עם חומר-נפץ.

פיתאום מישחו זרק עלינו אבן. הסתכלנו וראינו שלושה ילדים זרים — אחד בגילנו, אחד קטן, בערך בן 10, והשלישי בערך בן 13. הם אמרו לנו: מה פיתאום אתם מעזים להסתובב בשטח שלנו?

אמרתי לילד שבגילי שזה לא השטח של אבא שלו. הילד ענה לי: רוצה מכות? ענית לו שאני לא מפחד.

הוא שלח את הילד הגדול להביא מקלות בשביל להרכיב לנו. הילד

לחוקי יצחקי. תיקון זה הוריד את האחריות הפלילית ל-12. עם הגבלה: היועץ המישפטי לממשלה צריך לאשר מעצר של כל עבריין או חשוד שגילו פחות מ-13 שנה.

יצחק יצחקי אמר השבוע בשיחה עם העולם הזה כי אינו מצטער על החוק שיום בומנו. לדבריו, אין להאשים בתקרית-היריות את הילד שירה, אלא את שר-החינוך, אשר לא ראג לפיתרונות תינוכיים לילדים בע"ייתיים, כמו הילד שירה את הכדור בכתפו של אורי מחבר. שלא יספרו לי שאין תקציבים לטיפול בילדים בע"ייתיים, וועם הח"כ לשעבר, יש להם תקציבים ענקיים, ומי כמוני יודע את זה!"

יצחקי, מחבר הספר זכויות הילד בחקיקה הפלילית, הוסיף כי ענישה רק יכולה למנוע התנהגות שלילית של הנעשה — אולם כדי להשיג התנהגות חיובית ובריאה, יש צורך בחינוך וטי פול שיקומי בנער העבריין.

האם לסיפור הילדים, שבה גיבור רים צעירים אוזנים בנשק, יש השפעה רעה על הילדים? סידרת חסמבה

היורה את ידו. הנשק, שנחשב בתחילה כאקדח פוריס, התגלה כאקדח גרמני חצי-אוטומטי. הילד היורה גנב את האקדח הזה ממכונית אותה פרץ.

כך הוא ירה! אורי מחבר עומד במקום שבו התרחש האירוע ה" מועז. בידודו, אורו, מראה כיצד החזיק הילד

לוע אל הראש ולחיצה על ההדק: אילו היה כדור בקנה, היה אורי, (בצילום מימין) שהוא בן-ידודו של אורי מחבר הפצוע, בין המתים, והילד היורה היה הופך לרוצח.

פופולארית מאוד בקרב ילדים בגיל הילדים שהיו מעורבים בפרשה הישראלית. הספרים מלאים תיאורים של ילדים המאיימים באקדח שלוף (ברישון מיוחד, כמובן) על פושעים מסוכנים.

יגאל מוסינוב, שחיבר את הסידרה המצליחה, אינו סבור שספריו יכולים

היו שטענו כי יש עבריינים צעירים בני 12 המתנהגים וחושבים כמבוגרים לכל דבר. המבקרים טענו גם כי החוק עושה עוול לקורבנותיהם של אותם עבר-יינים צעירים, ושהוא כובל את יריה של המישטרה בטיפול בעבריינים הצעירים.

בשנת 1982 קיבלה הכנסת תיקון

רק אחרי יממה מצאו השוטרים את הילד היורה וחברו בן ה-11. הילד היורה הוא בן למישפחה המתגוררת בשכונת רוממה. כמה מביניה של המישפחה מוכרים היטב למישטרה. הילד החשוד בירי הוביל את החוקרת ממפלגה-הנוער למקום שבו הסתיר את האקדח, בחצר של בית בשכונת-הבוכרים.

מה שהדהים את החוקרים היתה התנהגותו של הילד החשוד. תחת לנסות ולחפות על מעשהו או לפחות להצדיקו, הורה הילד ללא היסוס כי ירה באורי וכי התכוון להרגו, כי הוא העליב אותו והתחצף אליו. הילד גנב את האקדח ממכונית שפרץ.

הוריו של אורי מאמינים כי חייו של בן הזקונים שלהם ניתנו לו במתנה. אורי לא הלך לבית-הספר ביום הראשון ללימודים. בערב באו לבקרו תלמידים מהכיתה ועשו לו יוסי-הוללות. אורי הראה בגאווה את המתנות שקיבל: סרגל ציבועי מעוטר ב"ציורים", עיפרון, מחקים בעלי ריח וממתקים. האב, מרדכי, אמר כי מפי חידה אותו המחשבה שבנו יכול היה ליהרג ככה סתם, באמצע טיול-כיף של יום-שבת.

שר-החינוך אשם!

הנער היורה נעצר לחקירה בפי חקירה בית-המשפט. המישטרה חושדת כי אולי יש ברשותו כלרינשק נוספים. כיצד מתייחס המחוקק הישראלי למעשה כמו זה שאירע לאורי מחבר, האם היה זה מעשה קונרס של ילד חסר-אחריות, ואולי היה כאן ניסיון לרצח?

בשוודיה, המדינה שחוקיה נחשבים לנאורים במיוחד, האחריות הפלילית מתחילה בגיל 16. כלומר, כאשר נער בן חמש-עשרה הורג את חברו, יטפלו בו כמו בעבריין צעיר, במסדר סגור ולא בבית-כלא.

בישראל היה קיים מאז קום המדינה חוק המנדטורי שקבע את גיל האחריות הפלילית ל-9 שנים. בשנת 1976 יזם הח"כ דאז יצחק יצחקי, מחנך במיקצועו, חוק שהעלה את גיל האחריות הפלילית ל-13.

חוקי-יצחקי היה בעל שלושה חלקים. החלק הראשון קבע כי מתחת לגיל 13 אסור לשוט לחקור את הילד בחדר-מעצר. החלק השני קבע שפקיד סעד יכול לצוות על מעצרו של ילד שפשע במסדר סגור, או על אישפוזו במסדר טיפולי. לשם כך אין צורך בהתערבות של שופט.

החלק השלישי בחוק קבע שכל ילד אשר פשע יקבל "איבחון, טיפול, חינוך ושיקום". מטרתו של סעיף זה היתה לוודא שעבריינים צעירים לא יישלחו הביתה או בחזרה לרחוב, מבלי שקיבלו טיפול כבעיותיהם שהביאו לפשע. חוקי-יצחקי עורר ביקורות רבות.

הגורל הבין שזה נהיה רציני והסתלק. אמרתי לילד שאני לא מפחד ממנו, ובכלל — שיעזוב אותי. הוא אמר לחבר הקטן שלו: "לך תביא את האקדח!"

כמו כתם של זיעה

חשבתיו שהוא סתם רוצח להפחיד אותו, אבל הילד הביא אקדח ונתן אותו לחבר שלו. הוא כיוון אליו את האקדח ואמר: "עכשיו אני הורג אותך!" הייתי בטוח שהוא צוחק ושהוא אקדח קפצונים. אבל הוא הווי משהו בקנה וראיתי שזה אקדח אמיתי. (הכוונה כנראה לפעולה של דריכת הנשק).

הוא כיוון את האקדח לפנים שלי ושאל אותי אם אני רוצה כדור בראש ואם אני נכנע. אמרתי לו שאני לא נכנע. הוא הרים את האקדח וכיוון אותו לשמיים. אחר-כך שמעתי יריה מאור חזקה. לא כמו בטלוויזיה. יצא עשן מהקנה של האקדח.

ראיתי שזה אקדח אמיתי ואמרתי לו שאני נכנע. אורי דווקא לא רצה להיכנע. חשכתי שהוא יורה כדורים מגומי, אולי לא יכולתי להאמין שאלה כדורים אמיתיים. רציתי להסתלק ו להתחיל למשוך איתי את אורי.

ואז שמעתי עוד פעם יריה והרגשתי כווייה נכתף.

הרגשתי כהתחלה כמו כתם של זיעה על החולצה. נגעתי שם ויצא ורם של דם.

הילד הרים עוד פעם את האקדח וכיוון אותו לראש של אורי. הוא כיוון טוב ולחץ על ההדק. כנראה שלא היה כדור, כי שמענו רק קליק. זה היה המזל של אורי.

אורי לקח את החולצה שלו וחבש לי את הכתף בשביל שלא אאבד דם. נשענתי עליו והוא עזר לי ללכת הביתה.

ממשיכה האם, טובה:

אני ישנתי ופיתאום שמעתי בע"י טוט ברלת. הילדים עמדו בחוז ובכו וצעקו שמישהו ירה באורי. חשבתי שהם צוחקים. מי יירה בילד שלי באמצע היום? הם בכו ובעטו ברלת. פתחתי ונהיה לי חושך בעיניים.

הילד היה מלא דם. אבא שלו הוריד לו את החולצה וראה בכתף, קרוב לחזה, חור כניסה וחור יציאה של כדור. הוא רץ למטה ומצא קצין-מישטרה שהלך לטייל. הקצין הזמין אמבולנס ואת המישטרה. **עד כאן** סיפורם של אורי ושל אמו. בבית-החולים אמרו הרופאים לאם כי רק 2 סנטימטרים הפרידו בין נתיב הקליע ובין ליבו של אורי.

תחילה לא האמינו חוקרי-המישטרה למה שנראה להם כסיפור דימיוני על ניסיון לרצח בן ילדים. אורי סיפר כי חקרו אותו במשך שעות כחשד שהוא אשר פצע את אורי, כאקדח של אביו.

המיבנה הנטוש שוכן לא נה. אורן משחזר כיצד נכנס אליו.

לתת לילדים מושג מוטעה בדבר טיבם של כלרינשק. יש בחסמבה הרבה איזמים בנשק להרים את הידיים. אבל איש לא נורה, הוא מצוין. "חוק מזה, מי שיקרא את הספרים שלי יראה שהאקדחים בהם הם רק תירוץ. מה שחשוב הם הערכים שבהם ספוגים גיבורי חסמבה."

מעשה-הקונרס או לא — לתמונת הכן שנפל במילחמה, התלויה בחדר-השינה של הזוג מחבר, כמעט שהציטרפה השבוע גם התמונה של בן הזקונים אורי. "אפילו למדינה כמו ישראל, שבה רורפים אירועים אלימים אחד את השני, זה היה יכול להיות יותר מדי", אומרים במישפחה.

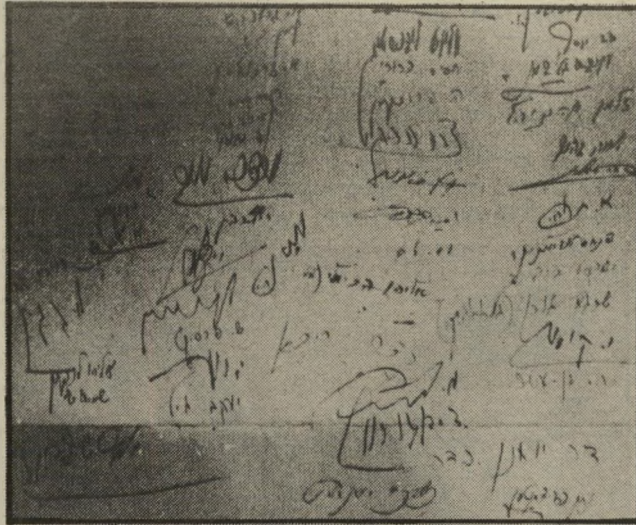
פינוקים ומתנות. חדרו של אורי, למרות שהוא קטן, מצוייד בכל טוב. עתה גם התמלא במתנות שהביאו לו חבריו מהכיתה: סרגלים, עפרונות וממתקים. מיכאל רותם

ילד במחנה קיבלה האם טובה מחבר. מאז ניצל אורי בנס. כשקליע האקדח חלף ליד ליבו, מעתירה האם על בנה שפע

העולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה
גיליון מס' 16 • עורכים אלכס פז ובנצי לופו

סוחר הקרקעות הגדול בי"ש — מר עודה

גלוית החג ששלח עודה

מברך את
קהל לקוחותיו היהודיים
בגמר חתימה טובה
ומודיע כי הגיע מלאי חדש
של חתימות

ניסה להכשיל צנזור ונעצר

אורח גידון לחודשים מאסר
על-תנאי לאחר שהתגלה כי ה
מעטפות, שבהן נהג לשלוח
מט"ח, הכילו גם מיכתבים.
דובר הרואר הגיב בזעזוע,
באומרו: "יש לצנזורים שלנו די
עבודה, בגניבת צ'קים ומוזמנים
מבריידידאר, ואין צורך להעמיס
עליהם גם עבודות של קריאת
מיכתבים וצינזורם".

תשדירי שירות

לאחר הפצרות רבות מצד
אישיות בכירה בממשלה, נעתר
העולם. הבא והסכים לשמש
שופר לעירוד החיסכון. כתבנו
המשוטט, פרנץ נוודה, יצא ל
אחד המרכולים, והוא יסביר לכם
את ההבדל בין קניה
לאמנוקרת לבין קניה עם
רשימה מוכנה.
סלח לי אדוני, איך אתה
מבצע את קניותיך?
אני קונה מהיכרון, ביצים,
לחם, חלב, כמה שצריך אני

אורח בזבזן
בקניה לא מבוקרת

קל"ה. חצי משכורת הולכת לי
בכל קניה.
וזה, רבותי — קניה ללא
רשימה. וכפי שראיתם, היא
בזבזנית ופוגעת בשכיר עצמו
ובתוכנית הכלכלית. ועכשיו
נראה איך אפשר לחסוך.
סליחה, גברתי, איך את
קנה?
לי יש רשימה מוכנה. תו לי

קוראים כותבים

שגיתם כמו כולם, כאשר
פירסתם כי סיפרו של ה
רמב"ם, יד חזקה" הינו מדרוך
להלכות הפוקה. אלף, זה לא
הרמב"ם אלא יוסף קארן;
בית, זה לא יד חזקה" אלא
שולחן ערוך; וגימל, זה לא
מדרוך לפוקה אלא מדרוך
לברייתא.

בכבוד רב,
אובר-חוכם

כותרות גנובות

האיש בעל 1000 הפרצופים:
"חמבער לשקל חחדש חרס לי את
הפרנסה".

פגש את אחיו, אחרי שלא ראה
אותו במשך 50 שנה, נפל על צווארו
ונדבק באיידס.

אסירי כלא רמלה הזדעזעו
לשמעו מפרס על הצפיפות הנוראה
השוררת בממשלה.

מודעי: איני מתחייב שבאוק"
טובר יירד הדלק, אבל אני צופה
ירידת גשם".

בארצות-הברית: חרדים הפגינו
מול חגראנד קניון (GRAND HOTEL)
בדרישה לסגור בשבת.
בישראל: ילד חולץ בשלום על-
ידי מסוק של צה"ל ממעמקי קניון
איילון".

בבקשה תבילת מציות, 2
קוויאר תוצרת-חוק, 30 חפר
סות שוקולד שווייצרי וארנזו של
שמסנניה צרפתית. חלב לא
אקח היום — התתול אצל
המטפלת. זה הכל להפעם.
בשכוע הבא נלמד איך קונים
רשימה דתית.

תדהמה וזעזוע במישרד-החינוך

שר-החינוך חודיע כי הוא שוקל
התפטרות. בעיקבות גילויי הסקר
המיוחד, שנערך בקרב בני-קיבו
צים, שעל פיו נסתבר כי 60% אחוז
מהנער דוגל במישטר הדמוקרטי
ובשווייון-זכויות לאזרחי-המדינה
(בניגוד לדעת החלכה). תוצאות
הסקר היכו בתדהמה את קברניטי
הפוליטיקה הישראלית, ואישים
מהמערך ומחליכוד התאחדו ב-
תביעה לעצור את הסחף בעמדות
הנוער.

היום הם אומרים דמוקרטיה,
אמר בכאב מתוך ותיק, "מחר זה
יחיה בעד שיווייון-זכויות. צריך
לחזור ולחנך את הנוער לערכים של
אמת".

הפשע לא משתלם

זאת למד אמש על בשרו ה
קשיש, יעקב לוקס, שנשדר
בצהרי היום.

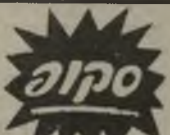
חידת השבוע

מה משתלם יותר?
הלבנת הון שחור ב-
גרמניה או הלבנת
שחורים בדרום-אפ-
ריקה?

ירידה במיספר עברייני התנועה

מפכ"ל המישטרה אמר בראיון
לעיתון מתחרה כי יש קשר הדוק
בין אלימות של שוטרים לבין
הירידה במיספר עברייני-התנועה
שאינם מובאים לדיון, שוטרים
המכים אזרחים סובלים, לעיתים,
מחבלות כה חמורות בפירקיי-
ידיהם, עד כי נכצר מהם לרשום
דוחות תנועה, ומי שיוצאים נש-
כרים מכל העניין הם עברייני-
התנועה.

בלעדי ל"העולם הבא"

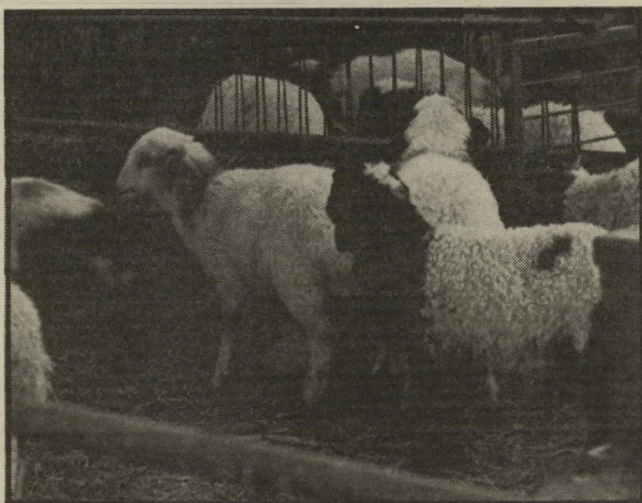

החרדים ארבו
לחילונים ותקפו
במשעות 4 ערב'ים

ידיעות אחרונות 18/8/85

אגודת צער בעלי חיים
סוחה בזעם על
שבקריית-ביאליק
משתמשים אורחים
במייבדו להדברת
חדקים וג'וקים
במקום ב-300-K

לימים הנוראים
הצעה מיוחדת
לחסרי-שופר
תקע בקרן נאמנות
מוגש על-ידי הבנקים
מזרחי"
ו-צפון-אמריקה"

חלק מהעצורים בעיקבות פירסום חקלסטרון שצייר קדישמן

"העולם הבא" כמנהגו נוהג — בשלילת רישיון

שרטון חזקה

תערובת וירג'ניה מעולה

אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

העולם הזה

תיקווה ארביב

התאהבה בנאשם

בסחר־סמים,

שרה אנג'ל

מתגרשת משמעיה

אהבות

על ספסל הנאשמים